5
117265

Proprietatea Bibliotecii
Universității Iași
II-7265

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cartea Echipelor

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ „PRINCIPELE CAROL"
1937

II-7265

II-7265

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

Cartea Echipelor

FUNDAȚIA CULTURALĂ REGALĂ „PRINCIPELE CAROL"

1937

000007 56022
BCU Iasi

Biblioteca Universitară Iași
Ale 32.089

M. S. REGELE CAROL II

DESPRE MUNCA LA SATE A CĂMINELOR CULTURALE ŞI ECHIPELOR STUDENŢEŞTI

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ROSTUL FUNDAȚIEI „PRINCIPELE CAROL"

19 MAI 1934

Când în anul 1920, Mi-a venit gândul, plin de un avânt tineresc, de a creia această Fundațiune, am fost mânat de ideia că în urma marilor reforme, împroprietărirea țăranilor și votul obștesc, mai era un foarte mare pas de făcut pentru ridicarea și așezarea acestei țări, acolo unde trebuie.

Am fost convins, că numai prin drepturi politice și printr'o înzestrare a locuitorilor nu se poate ajunge la scopurile dorite și de aceea, întemeind această Fundație, am dorit să pătrund cât mai adânc în mijlocul poporului, începând o adevărată operă de îndrumare zi de zi, ceas cu ceas, ca să putem ajunge să ne fălim și noi, cum se fălesc alte țări, cu sate — nu numai pitorești — dar cu sate frumoase, cu sate sănătoase.

Este adevărat că adesea acest gând nu a fost priceput. A fost o luptă grea. Dar am convingerea că sufletul și tinerețea, pe care am pus-o atunci în această operă, va fi cea mai sigură chezășie a reușitei sale.

Acest spirit, care a izvorît din adâncul sufletului Meu, văd cu nețărmurită plăcere astăzi, când asistăm la o renaștere a acestei Fundațiuni că este spiritul care domină și care veșnic va rămâne între aceste ziduri.

Opera Fundației este o operă migăloasă, este o operă

de lucru în nuclee. Noi vrem, prin întărirea căminelor culturale sătești — adică prin întărirea unor organizațiuni, aș putea zice, de tutelă morală asupra satului — să ajungem la scopul acesta, la ridicarea atât a individului cât și a comunității.

Astăzi toți aceia cari lucrează între aceste ziduri, vor pricepe, că sunt adânc emoționat și în acelaș timp nesfârșit de mulțumit de a vedea cum ideia Mea a fost înțeleasă și cum cu toții o veți duce mai departe.

Urările mele de bine tuturor. Tot sufletul Meu și toată munca Mea alături de voi.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

ÎNDEMN CĂTRE STUDENȚII DIN ECHIPELE REGALE

30 IUNIE 1934

Țin întâi să vă mulțumesc pentru felul cum ați răspuns la apelul Meu. Sper că sunteți convinși de munca ce vi se cere. E adevărat că este o muncă de sacrificiu, dar trebuie să fiți convinși că este o muncă adânc rodnică și folositoare țării. Nu plecați acolo ca să faceți muncă de paradă, ci vă duceți în acele colțuri pierdute de țară ca să întreprindeți o lucrare de fiecare clipă, o lucrare migăloasă, dar o lucrare care trebue să lase urme trainice în fiecare sat.

Dorința Mea este ca după plecarea echipelor, satul să fie, pe cât se poate, transformat. Transformat ca aspect exterior și transformat și ca viață intimă.

Fără a intra în detalii prea mari, detalii care vi se vor da prin programele lucrate și chibzuite de oameni cari cunosc această chestiune, vreau să indic două sau trei lucruri pe cari le cred de toată importanța.

Din punct de vedere edilitar, o constatare tristă: când treci pe drumul cel mare și ajungi în sat, în cele mai multe locuri găsești că drumul este stricat. Praful, de trei ori mai mult decât afară. Șanțurile pline de apă stagnantă. Nici un podeț. Gardurile cad. Încât aici este

o primă muncă, de aspect exterior. Necurăţenia este mare şi mai nicăeri nu vedeţi grădini, cu toate că fiecare sătean are un petec de pământ, câţiva metri pătraţi, prin care ar putea să înflorească întreg aspectul locuinţei sale.

Aceasta din punct de vedere exterior.

Din punct de vedere al locuinţei săteanului: constatăm că în cele mai multe locuri nu se deschide fereastra, deci intri într'un aer îmbâcsit. Prima voastră datorie este de a face să priceapă fiecare că aerul nu este un duşman, ci este un prieten. De aci se leagă chestiunea curăţeniei interioare a casei.

Sunt multe locuri, trebue să mărturisesc, unde această curăţenie există. Dar nu peste tot şi probabil nu acolo unde veţi fi trimişi voi, pentrucă tocmai de aceea sunteţi trimişi.

De chestiunea aceasta se leagă chestiunea curăţeniei corporale a fiecăruia. Trebue să învăţăm cele mai elementare reguli de igienă, fizică şi morală. Trebue să înveţe săteanul cum se lucrează şi cât se lucrează, căci la noi se lucrează în timpul muncilor agricole şi pe urmă, în cele mai multe locuri, restul anului se stă fără să se mai facă nimic. Este un lucru care duce la tot felul de păcate şi în contra acestui lucru va trebui luptat.

În direcţia muncii agricole, în direcţia gospodăriei, rare sunt satele unde o să găseşti de pildă un coteţ. Păsările sunt toate pe stradă, călcate de automobile; de unde ceartă, şi de unde ură. Acest lucru se poate evita în felul cel mai simplu: construirea de mici coteţe şi hrana să se dea în curte, nu pe stradă.

Dacă vă indic aceste lucruri este ca să vă arăt că munca voastră este o muncă de detaliu, aşa cum vi s'a

cetit. Va trebui să treceți din casă în casă, să vorbiți cu fiecare, să-i îndrumați și sfătuiți. Voi nu veniți cu puterea pumnului; voi trebue să veniți cu puterea inimei și puterea convingerei. Numai vorbind, arătând fiecăruia ceeace trebue să facă, îi veți putea îndruma.

Când veți ajunge acolo, duceți satelor acestora toată dragostea Mea și tot sufletul Meu. Sper că dragostea Mea și sufletul care-l am pentru țară și țăranii noștri, vor putea să radieze în sufletul și dragostea pe care le veți pune în munca pe care vi-o cer.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY

PENTRU CONTINUAREA MUNCII ÎNCEPUTE

16 NOEMBRIE 1934

Ţin înainte de toate, să mulţumesc din adâncul sufletului celor cari au răspuns şi mai ales celor cari au priceput aşa de bine chemarea pe care am făcut-o.

Prin chemarea, făcută către tineretul studenţesc, să vină alături de mine ca să încercăm o îndreptare sănătoasă a satelor noastre, am urmărit două scopuri:

Am urmărit, mai întâi, scopul cel mare, de a face ceva pentru satele şi pentru ţăranii noştri.

Dar, am mai urmărit şi un alt scop: acela de a arăta tineretului nostru universitar, care este calea cea sănătoasă a muncii şi a surplusurilor de energie.

Pot spune că sunt pe deplin mulţumit de rezultatele care s'au obţinut. S'a făcut mult, dar ceeace s'a făcut Eu nu pot s'o consider ca operă definitivă; ceace s'a făcut nu este decât un început, nu este decât o îndrumare. Şi astăzi, împreună cu mulţumirile mele celor cari, cu tot sufletul, cu toată dragostea şi cu toată dezinteresarea au lucrat, sunt obligat să fac un călduros apel, ca această muncă să continue şi anul viitor, aşa cum s'a făcut până acum. Când spun că trebue să continue, eu înţeleg ca aceleaşi echipe să se ducă în aceleaşi locuri. Ştiu că prin aceasta, din partea multora voi cere un sacrificiu, dar mai ştiu că voi găsi în tineretul nos-

tru atâta patriotism şi atâta dragoste de muncă, încât va răspunde în mare majoritate la apelul pe care-l fac. O operă ca aceasta nu este dintre acelea care se încep şi apoi se lasă, ci este o operă care trebue să fie continuată, aşi putea zice, o viaţă întreagă. Legătura pe care unii dintre voi aţi făcut-o, sufleteşte, cu satele prin care aţi fost, trebue să fie permanentă, trebue să se ştie că voi sunteţi nu numai îndrumători şi ajutători la nevoe, căci aci nu este o chestiune de sfat, ci o chestie de suflet, de grije de orice clipă.

Exprimându-mi mulţumirea pentru tot ceeace s'a făcut, opera începută trebue să fie continuată şi am toată nădejdea că aşa va fi.

RIDICAREA NEAMULUI PRIN CULTURĂ

7 IUNIE 1935

Fericire mare este pentru Mine a vă vedea astăzi veniți în număr atât de mare la această primă întrunire a Căminelor Fundației Culturale „Principele Carol".

Faptul că sunteți atât de mulți întruniți aci este semnul credinței și avântului vostru pentru o operă pe care am întreprins-o cu toții laolaltă.

Pornită dela mic, pornită din greu acum patru ani, Fundația „Principele Carol" se găsește astăzi, în plin avânt, în plin progres — și acest progres se datorește, atât conducătorilor dela centru, cât și sufletului fiecărei celule.

Pornind dela această muncă, de ridicare culturală a Țării Românești, am crezut că, prin cuvântul de cultură, trebue înțeles altceva decât numai școală și carte. Cultura, mai ales a păturei celei mari a țărănimei, este o operă de închegare a tuturor nevoilor din viața de toate zilele.

Prin această culturalizare a satelor Eu văd răspândirea cărții, răspândirea a tot ceea ce este frumos; dar văd și ridicarea păturii țărănești la un trai mai bun, la o mai bună pricepere a nevoilor și datoriilor fiecăruia.

Și când apăs asupra acestui cuvânt, a „datoriilor" fiecăruia, este pentrucă în concepția Mea fiecare cetățean formează o celulă vie a Statului și această celulă trebue

să svâcnească cu acelaş suflet şi aceiaşi inimă pentru acelaş ideal şi acelaş bine.

Şi dacă noi, cei dela centru, dăm, avem dreptul în schimb să cerem. Noi, dela Fundaţie — şi Eu, ca director superior al acestei mişcări culturale — vin şi Eu să cer: vă cer dragoste, vă cer pricepere şi mai presus de toate cer muncă neprecupeţită pentru binele ţării.

Îndrumarea o dăm noi, cei dela centru; execuţia, deci unul din lucrurile cele mai de căpetenie în toată opera pe care am întreprins-o, depinde de voi, depinde de felul cum ne veţi înţelege, depinde de felul în care veţi pune voi sufletul în urmărirea şi desăvârşirea gândului.

Ceea ce am văzut până acum Îmi dă toată încrederea că vom fi înţeleşi şi vom fi urmaţi pe drumul care l-am trasat.

Sunt atâtea de făcut în satele noastre. Este o operă nesfârşit de mare de realizat, dar mai presus de toate o operă de adâncă dragoste şi de adâncă pricepere.

Ne-am înhămat la o bătălie. Aci, la centru, este statul major, dar voi sunteţi mulţimea oştirii — şi oricât de bine ar fi un stat major, fără execuţia precisă şi hotărâtă a oştirii întregi, nu se poate câştiga o bătălie. Cu concursul vostru şi cu munca voastră, Eu sunt absolut convins că vom învinge în această mare bătălie, care este o bătălie de ridicare a neamului, o bătălie de însănătoşire trupească şi sufletească a întregului Meu popor.

Mâine când vă veţi întoarce fiecare la celula voastră, duceţi cu voi acest gând şi acest sfat.

Sunt sigur — aşa cum v'am văzut muncind până acum, — că îl veţi urma, şi urmându-l, Eu ca şef, statul major şi oştirea noastră, vom câştiga marea noastră bătălie.

MIŞCAREA ECHIPELOR ESTE NECESARĂ SATELOR ROMÂNEŞTI

9 DECEMBRIE 1935

Ţin să mulţumesc în primul rând, atât conducătorilor cât şi acelora, cari au pus munca de fiecare ceas pentru reuşita gândului ce L-am avut cu Echipele Studenţeşti la sate.

Anul acesta este al doilea an de activitate. Este un an în care am eşit din epoca de experienţă şi am trecut în epoca de realizări. Expoziţia de aci o arată.

Dar, ceeace M'a bucurat în anul ce trece, a fost faptul că iniţiativei plecată dela noi, i s'a răspuns cu iniţiative locale şi cu cereri nenumărate. Acest lucru a arătat în mod vădit că ideia nu a fost o utopie, că a fost o realitate şi că a corespuns unei nevoi absolute a satelor noastre. Acei cari vor vizita această expoziţie, vor putea să judece singuri rezultatele pe care le-am dobândit.

Mulţumind încă odată tuturor pentru sincera lor colaborare şi pentru dragostea pe care au pus-o în această muncă, nădăjduesc ca această operă să continue în anul ce vine şi mai vie, pentru mai marele folos al satelor noastre.

MUNCA FUNDAȚIEI „PRINCIPELE CAROL" A ISVORÂT DIN NEVOILE ȚĂRANULUI ROMÂN

7 IUNIE 1936

Salutând astăzi cu deosebită bucurie acest al doilea congres al Căminelor Culturale ale Fundației „Principele Carol", spun tuturora, din toată inima: Bine ați venit!

Această operă, care a izvorât dintr'un gând curat, un gând de adâncă dragoste pentru poporul Meu, am marea bucurie de a vedea că a isbutit pe deplin.

Dacă Fundația „Principele Carol" și cu organele ei componente au putut să reușească atât de strălucit, aceasta se datorește, în primul rând, sufletului și dragostei acelora cari au condus mișcarea — și cărora astăzi, în fața tuturor, le aduc mulțumirile Mele cele mai calde și cele mai vii — și, în al doilea rând, faptului care a venit și a ajutat acestora, că opera pe care am întreprins-o, nu a fost copiată, ci a fost o operă care a eșit din sufletul curat românesc și din nevoile pure ale satelor noastre.

Avem conștiința, acei cari am îndrumat și cari lucrăm pentru desăvârșirea acestei opere, că facem o operă care corespunde întru totul nevoilor noastre și numai nevoilor noastre. Metoda poate să fie copiată, dar fapta și

lucrul nu, căci sunt ale noastre, isvorîte din nevoile țăranului român.

Pe lângă aceste fapte fundamentale, ceeace ne-a ajutat să reușim a fost și dragul și munca pe care au depus-o Căminele și membrii lor.

Mulțumind conducătorilor, trebue să mulțumim astăzi și membrilor Căminelor pentru dragostea și îndemnul pe care ni-l dau, ca să lucrăm tot mai puternic și cu mai multă dragoste în folosul neamului românesc.

După ce veți fi petrecut aceste zile în Capitala țării și vă veți înapoia fiecare în colțul vostru, nădăjduiesc că vă veți întoarce cu sufletul înălțat și cu o dragoste mai puternică pentru această operă, purtând în toate colțurile Țării Românești cuvântul Meu de dragoste.

Așa să dea Dumnezeu! Așa să lucrați, cu spor și dragoste, pentru înălțarea iubitei noastre Românii!

Să trăiți!

METODA ECHIPELOR STUDENȚEȘTI

22 MARTIE 1937

Domnule Profesor,

La cele ce ați spus aşi avea puține cuvinte de adăogat, fiindcă Expoziția de față va arăta care sunt rezultatele acestor echipe. Țin însă cu acest prilej, care este un prilej anual, să aduc înainte de toate, mulțumirile Mele cele mai vii tuturor acelor, cu Dv. în cap, cari ați priceput și ați putut să duceți la îndeplinire un gând al meu.

Ați spus că eu v'am adus sufletul în această operă. Este adevărat, dar mai mult decât aceasta pot să vă spun că am adus o credință nestrămutată, că metoda aceasta este singura care putea da adevăratele roade pentru ridicarea satelor noastre, metoda aceasta integrală, în care nu există rivalități, în care nu există decât o strânsă colaborare între toate elementele care sunt chemate să ridice satul.

Această credință nu era suficientă, o mărturisesc, am găsit cu mare bucurie pe acei cari m'au priceput și m'au ajutat; lor, în această zi în care se văd rezultatele, le aduc caldele și viile mele mulțumiri.

ADEVĂRATĂ CONDUCERE A SATULUI

7 IUNIE 1937

Ca-şi în anii trecuţi, aceste zile de sărbătoare se sfinţesc încă prin această adunare a Căminelor Culturale ale Fundaţiei „Principele Carol"

Primele Mele cuvinte nu pot fi decât cuvinte de mulţumire tuturor colaboratorilor, dela mare până la mic, cari au priceput şi M'au ajutat ani dea-rândul pentru împlinirea unui gând atât de scump sufletului Meu, în opera de renaştere şi de ridicare a ţării noastre.

Am priceput şi M'am înhămat acestui gând, că nu numai printr'o muncă lungă, dar numai printr'o muncă serioasă, printr'o muncă stăruitoare de ridicare a satului, se va putea ajunge în adevăr la un progres vădit şi nu la un progres de spoială, pe care l-am făcut adesea, ci la un progres care să aibă o temelie cât se poate de bine zidită, şi temelia acestui progres s'a arătat singură prin Căminele Culturale.

Pornite poate dela un alt gând, decât acela la care au ajuns astăzi, pornite dela gândul de a fi mai mult o bibliotecă, un loc de întâlnire a câtorva cărturari şi celor dornici de citit, Căminele Culturale s'au desvoltat şi şi-au dibuit singure drumul. Astăzi Căminele Culturale devin pe zi ce trece adevărata conducere a satului.

Iată dece aceste congrese capătă din ce în ce o impor-

tanță mai mare și discuțiunile și hotărîrile cari se țin în ele, sunt pilduitoare pentru bunul mers al țării.

Eu sunt fericit că am găsit atâția cari M'au înțeles și cari M'au urmat cu tot sufletul la această nouă cruciadă a ridicării neamului românesc.

Lor, în această zi de sărbătoare, le spun toată mulțumirea mea și toată recunoștința pentru munca depusă și ajutorul ce Mi l-au dat.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DIMITRIE GUSTI

GÂNDURI DE TEMELIE PENTRU MUNCA ECHIPELOR STUDENŢEŞTI

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

REGULI CĂLĂUZITOARE PENTRU VIAŢĂ ŞI PENTRU CEASUL DE AZI AL ROMÂNIEI

I.

Ceiace hotărăşte soarta unei vieţi nu sunt puterile intelectuale ale cuiva. Nu este numai pregătirea mai mult sau mai puţin mare a cuiva. Nu sunt nici numai împrejurările externe. Ceiace hotărăşte soarta unei vieţi este altceva : este diabolicul lui Socrate, este credinţa într'un scop căruia ţi-ai închinat viaţa.

Această credinţă este o putere de neînvins.

Este credinţa într'un scop luminos şi neclintit pe care îl urmăreşti cu îndrăzneală. Aceasta te ajută să înlături toate piedicile, să înfrunţi toate primejdiile, să ţii piept tuturor duşmăniilor. Şi aceasta este regula de viaţă care te păzeşte şi m'a păzit şi pe mine de alte primejdii. Datorită acestei prime regule de viaţă n'am căzut victimă şi nu m'a prins vraja unui romantism generos şi vaporos, formulă simplă, abstractă care subjugă viaţa şi de multe ori o face să devină sterilă. În acelaş timp însă n'am căzut victima nici unui criticism steril.

II.

Am urât apoi încă alte două lucruri: diletantismul amabil şi erudiţia pretenţioasă, searbădă de bibliotecă.

De aceea am intrat în largul vieţii şi am căutat acolo

adevărul, pentrucă dacă există o viaţă a cărţii, există în primul rând o carte a vieţii şi a ceti în cartea vieţii este tot atât de important ca şi a cunoaşte viaţa cărţii.

Am eşit din bibliotecă după ce am trăit şi eu ceiace numia Taine „beţia delirantă" a bibliotecii şi a cărţilor din bibliotecă. Am trăit şi eu această beţie dar după aceia am eşit în larg să verific ce este adevărul şi aceasta m'a dus la o concepţie realist-critică constructivă. Mi-a dat Dumnezeu un bun simţ realist sănătos şi o concepţie idealistă sigură. Am practicat idealismul dar totdeauna isvorât şi legat de însuşirile fireşti, de nevoile fireşti, ale firii. Şi am şit în largul vieţii. Dar unde? În largul vieţii sociale româneşti.

III.

Acum ajung la o altă regulă care vrea să formuleze o datorie socială a omului de ştiinţă, o datorie socială a intelectualului, de a practica cultul ştiinţei pentru ştiinţă, dar de a cultiva în acelaş timp şi ştiinţa pentru ţară. Şi atunci iată-mă de atâţi ani de zile împreună cu iubiţii mei studenţi din seminar, câte o lună, o lună jumătate într'un sat din atâtea şi atâtea regiuni deosebite ale ţării, pentru a verifica întâi ştiinţa dobândită pe catedră şi în bibliotecă, şi pentru a aplica apoi această ştiinţă, pentru a creia ceiace numim noi sociologia naţiunei româneşti, ştiinţa naţiunei româneşti.

IV.

Nici o reformă nu se poate face decât pe baza unei cunoaşteri temeinice, serioase.

Adevăratul patriotism nu este patriotismul verbal sau patriotismul legislativ, ci este patriotismul acesta serios,

temeinic, când faci știință românească și pe baza științei românești propui reforme românești.

Această convingere ne-a împins să mergem cu multă îndrăzneală mai departe și să preconizăm pentru acest tineret o îndatorire grea, pe care sunt însă sigur că o va duce până la capăt, și am avut dovada până acum — și anume obligativitatea cercetărilor naționale științifice românești.

Prin faptul că cineva și-a luat o licență sau un doctorat, indifent la ce facultate, nu și-a terminat îndatorirea lui față de știință, față de știința națională și față de universitate, ci el este obligat după aceea să lucreze mai departe în cadrul unui sistem și a unei metode riguroase, în serviciul țării.

V.

Ca o adăugire la obligativitatea cercetării națiunii române, am păsit iarăși cu îndrăsneală la o altă formulă, o altă obligativitate, de natură etică și politică-socială, anume: serviciul social obligator la sate pentru oricine vrea să profeseze în țara românească; pentru doctori înainte de a practica medicina, pentru preoți înainte de a căpăta parohie, pentru învățători și profesori înainte de a o obține catedra, pentru orice licențiat, dela orice facultate, pentru toată lumea. Șase luni să-și îndeplinească această datorie către țară și către neam.

VI.

Toate aceste regule despre care v'am vorbit, regule călăuzitoare ale vieții mele, au introdus în activitatea mea o lumină clară, prin care am văzut limpede ținta pe care

mi-o propusesem. Ceia ce a făcut însă ca drumul acesta de 25 ani să fie un drum plăcut, senin, a fost căldura care m'a animat la drum, a fost această înclinare naturală, a fost iubirea pentru o activitate curată, desinteresată, întreagă, pentru știință pentru știința aplicată la sate, pentru sătean, pentru țară și pentru tineretul universitar. Căci ceia ce am iubit mai presus de orice în acești 25 de ani a fost tineretul universitar. Lui i-am dat tot ce am avut mai bun și mai scump și — trebue să recunosc — mi-a dat și el tot ceia ce a avut mai bun și mai scump.

Pentru întrega noastră activitate viitoare, ca și pentru cea de 25 de ani de până acum, rămâne o singură maximă, răsturnare a filosofiei antice, care spune că „omul este măsura tuturor lucrurilor": Cu toții — și aceasta să călăuzească pașii și ai mei în viitor, câți îmi va mai da Dumnezeu, și ai dvs., mulți încă, — să spunem: nu „omul este măsura tuturor lucrurilor" ci **„Patria este măsura tuturor lucrurilor".**

DIMITRIE GUSTI

31 Ianuarie 1937

CĂTRE ECHIPIERI

Iubiți echipieri,

Vă reamintesc mesajul pe care Maestatea Sa Regele vi l-a transmis, prin mine, cu urări de muncă spornică, dusă în plină sănătate și voioșie, pentru împlinirea gândului Său de bine pentru sate, gând pe care îl găsiți exprimat în cele două cuvântări ale Sale, la plecarea echipelor de anul trecut și la întoarcerea lor.

Vă rog să le citiți din nou cu atenție, în primele pagini ale volumului „Echipe studențești la sate".

La rându-mi sunt convins că veți fi întru totul la înălțimea așteptărilor Înaltului Ctitor al Fundației.

Vă așteaptă o muncă grea, dar nespus de frumoasă. Pentru reușita ei se cere, după cum vi-am spus-o și înainte de plecare, în primul rând împlinirea a două mari condiții: o desăvârșită prietenie între cei ce formează echipa și o sinceră înfrățire a echipei cu satul.

Fără o sinceră camaraderie între membrii echipei, lucrările vor șchiopăta, dându-se o pildă urîtă satului; ba chiar s'ar compromite, știut fiind că ceeace interesează nu sunt atât lucrările speciale, oricât de bune ar fi ele, ci mai ales coordonarea lor pentru opera de întărire și însănătoșire a satelor, luate în întregul lor.

Fără o sinceră înfrățire cu satul, iarăși, oricât de meritoasă ne-ar fi acțiunea, nu va da totuși roade, pentrucă

opera principală este transformarea sufletească a satului, împăcarea oricăror neînțelegeri ar fi în el și închegarea lui într'un singur suflet, gata de muncă și de jertfă pentru binele obștesc, așa cum este și sufletul echipei.

Oricât de grea ar fi sarcina ce cade în grija echipelor, oricât de obositoare munca, sunt sigur că în tinerii studenți cari de bunăvoe au răspuns la chemarea Maestății Sale, și tot astfel, în tehnicienii ce li s'au alăturat, cu atâta însuflețire, pentru a-i ajuta cu sfatul și priceperea lor de oameni mai în vârstă și cu mai multă experiență, se vor găsi destule forțe vii sufletești, ca să ne ducem munca la bunul sfârșit, pe care-l așteptăm cu toții și pe care Maestatea Sa ni-l cere.

DIMITRIE GUSTI

8 Iulie 1935.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

ÎNTEMEEREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ÎNCORONAREA ETICĂ A MUNCII NOASTRE

Iubiți echipieri,

In convorbirea mea săptămânală cu D-Voastră vreau de data aceasta, să vă atrag atenția, asupra faptului că munca noastră trebue să aibe o justificare științifică și o încoronare etică. Prin motivare științifică înțelegem, după cum dealtfel știți prea bine, că toată acțiunea noastră culturală are o bază de cunoaștere, fără de care ea ar fi o acțiune capricioasă și incompletă. Însă din experiența pe care o avem până acuma, mărturisim, cu oarecare decepție, că tocmai acest lucru nu a găsit înțelegerea necesară la toți echipierii noștri. Nu pot de aceea insista îndeajuns asupra acestei foarte importante chestiuni de metodă în munca noastră culturală. Echipa, în totalul ei, să se strângă în fiecare seară și să-și pună întrebarea: ce a adus ziua ca fapt nou în domeniul cunoașterii satului, astfel ca, agronomul, medicul uman, veterinar, maestra de gospodărie, sociologul, teologul, fiecare în parte și toți la un loc, în timp de câteva săptămâni să poată culege un material de informații sigure asupra condițiilor de viață ale satului în care au a lucra. In „Indrumătorul" pe care cred că l-ați citit din scoarță în scoarță, l-ați comentat și înțeles, ca și în lucrarea în curs de apariție, Monografia Satului a d-lui H. H. Stahl, pentru a nu vorbi de lucrările mai științifice ale

Institutului Social Român, care ar putea părea speciale, veți găsi toate lămuririle necesare.

Cel dintâiu și cel mai nimerit mijloc de introducere în această cunoaștere, fără de care nu se poate pleca la drumul înfăptuirilor, este fără îndoială recensământul pe care toți echipierii laolaltă sunt obligați a-l face. Prin el fiecare specialist va găsi sugestiile necesare asupra lucrurilor care merită să fie cunoscute mai adânc. Așa agronomul își va da seama de starea economică a sătenilor, medicul uman de condițiile de higienă din sat, medicul veterinar de numărul și lipsurile vitelor săteanului, așa de scumpe pentru gospodăria lui, maestra de gospodărie de alimentația familiilor din sat ș. a. m. d. După câteva săptămâni de lucru zilnic și sistematic, echipa, în plenul ei, va fi în stare să facă un plan provizoriu al nevoilor satului și numai după acest plan de cunoaștere, oricât ar fi de relativ, dar totuș de cunoaștere a vieții sociale a satului, numai pe acest fundament informativ, se va putea construi apoi planul de acțiune culturală care va trebui să fie înfăptuit, în plinătatea lui, în cele două luni rămase.

Echipele care au mai lucrat au datoria, în acest scop, de a cerceta de aproape materialul cules de colegii lor, în ceilalți ani. Iar echipele care lucrează pentru întâia oară, trebue, cu deosebită grijă, să strângă și să clasifice un asemenea material. Toate echipele, indiferent de vechimea lor, sunt rugate ca să se prezinte la Fundație cu dosare complecte, privitoare la cercetările lor. În felul acesta fiți convinși că truda Dv. va da rod însutit mai mare decât dacă s'ar lucra fără documentare.

Vă rog călduros să vă gândiți bine și să nu lăsați ca munca Dv. să se irosească. Acesta este rostul rapoartelor săptămânale și lunare pe care vi le cerem, pntrucă numai

prin ele vom putea înregistra cu exactitate bogăția și varietatea faptelor Dv. După cum știți la sfârșitul muncii, a intrat în obișnuința Fundației ca să facă o Expoziție a lucrărilor Echipelor. Până acum am întâmpinat mari greutăți în organizarea celor două Expoziții ale noastre, pentrucă rapoartele nu erau unitar alcătuite, unele fiind deadreptul neglijent lucrate. Muncitorul de fiecare clipă nu își dă seama, atunci când activează, ce valoare are fiecare fapt al lui. Însă adunând fapt cu fapt, tabloul muncii totale devine, chiar pentru acela care l-a înfăptuit, surprinzător de bogat. De aceea și în această direcțiune, mă adresez D-Voastră, iubiți echipieri, ca să redactați în modul cel mai conștiincios rapoartele cerute de către Fundație, pentru a putea rezuma la sfârșitul muncii noastre, toată experiența culturală pe care Dv. ați avut-o și trăit-o. Aceste rapoarte care vi se par o încolonare searbădă de date, reprezintă însă toată frumusețea și măreția etică a muncii voastre. Noi, ca în tot ce facem la Fundație, nu ne bizuim pe vorbe și pe programe, ci pe fapte. Ei bine, vrem ca de astădată, mai mult decât în cei doi ani de până acum, la Expoziția lucrărilor din toamnă, munca Echipelor să fie evidențiată în modul cel mai elocvent. Nădăjduim că pentru ediția a treia a „Îndrumătorului muncii culturale" vom avea plăcerea să dăm ca pildă cele mai interesante cercetări privitoare la cunoașterea satului și cele mai conștiincioase rapoarte privitoare la activitate. Dorim ca aceste îmbunătățiri să le aducem „Îndrumătorului" nostru, grație D-Voastră.

Vă invităm deci la această colaborare, pentruca să putem face „Îndrumătorul" încă mai instructiv decât este el acuma.

DIMITRIE GUSTI

19 Iulie 1936.

CHEZĂŞIA UNEI MUNCI RODNICE: CĂMINUL CULTURAL

Una din preocupările noastre de căpetenie trebue să fie fără îndoială aceasta: munca, desăvârşită cu atâta avânt, în trei luni de zile, se închee odată cu plecarae echipelor din sat? Dacă ar fi aşa, atunci această muncă, oricât ar fi de harnică, ar avea o valoare destul de problematică. De aceea trebue să ne întrebăm: cine şi cum va continua acţiunea noastră de trei luni de zile? Ei bine, Căminul Cultural va avea tocmai menirea să ducă mai departe cele începute de echipă. Cu alte cuvinte tot ceea ce lucrăm acum, este mai mult o dovadă că se poate lucra şi o pildă de cum trebue să se lucreze. Dar Căminul Cultural din sat trebue să-şi însuşească metodele de lucru ale echipei şi să-i ducă mai departe opera. Iată pentru ce Căminul Cultural este o problemă centrală în programul nostru.

Sunteţi deci datori, mai înainte de toate, să vă interesaţi dacă există un Cămin Cultural în sat. Dacă doarme sau lâncezeşte, să fie adus la viaţă; dacă este activ, să i se dea un şi mai mare imbold. Iar dacă nu este Cămin Cultural, echipa e datoare să-l creeze. O primă obligaţie pe care o aveţi cu toţii este ca, porniţi numai în dorinţa de a face bine şi fără de patimă, să descoperiţi

în sat pe acei oameni cari, conform statutului Fundației, trebuie să intre în Cămin. Aceștia nu pot fi decât oameni într'adevăr vrednici și cu dor de ispravă bună pentru sat. Este de dorit ca din Căminul Cultural să nu lipsească intelectualii din sat, preotul și învățătorii, acești factori de mare importanță pentru viața satului. Deasemeni toți fruntașii satului cari s'au distins prin destoinicia lor, indiferent de ori și ce i-ar despărți politicește sau personal. Aci aveți de îndeplinit, iubiți echipieri, o mare faptă: spiritele învrăjbite, dacă din nenorocire sunt, să le împăciuiți, iar pe aceia cari s'au înstrăinat de sat, fii ai satului plecați departe, aduceți-i înapoi la datoria lor.

Dorința noastră nu este de a avea multe Cămine, ci Cămine foarte bune. Un astfel de Cămin trebue să faceți Dvs. Adunați deci laolaltă pe toți aceia cari lucrează și aduc folos obștei satului; convocați-i, cât stați în sat, în adunări generale cât mai dese, pentru a discuta împreună statutul cel nou al Fundației și a le arăta care este rostul lui adânc. Stăruiți mai ales că nu este vorba ca tot ce există scris în statut să se înfăptuiască de îndată în sat. Ci alegeți numai ceea ce este folositor și ceea ce se poate înfăptui.

Iată anume cum să faceți: căutați să treziți în toată lumea gândul că fiecare Cămin Cultural trebue să-și aibe un local unde să se adăpostească. Găsiți în sat terenul necesar construirii lui, strângeți donații și zile de muncă dela săteni și, dacă împrejurările sunt prielnice, porniți chiar la ridicarea lui, căci Fundația oricând vă va sta la dispoziție cu sfaturi și fapte. Faceți așa ca dispensarul și farmacia pe care o vom lăsa în sat și pe care le vom alimenta și pe viitor, să nu piară odată cu plecarea echipei. Organizați bine biblioteca satului. Organizați o librărie a

Căminului şi un serviciu de desfacere, prin colportaj, a cărţilor şi începeţi măcar, muzeul local.

Dar mai ales toată stăruinţa Dvs. să poarte asupra membrilor Căminului, cari ei trebuesc să fie bine lămuriţi asupra rostului Căminului. Acest lucru se va putea face dacă fiecare membru din echipă va lucra mereu, fără să scape din vedere ţelul acesta al nostru. Nici un echipier să nu lucreze singur, ci întotdeauna întovărăşit de elementele destoinice din sat, pentruca, la plecarea echipei, alţi echipieri, localnici, să poată să muncească mai departe. Aceşti membri ai Căminului pe cari îi vom coopta în echipă şi cari vor lucra alături de echipă trei luni de zile, trebuesc şi ei să fie împărţiţi în patru mari secţiuni: o secţiune a sănătăţii, care să aibe grija administrării dispensarului şi farmaciei şi a campaniilor de higienă care trebuesc necontenit duse în sat; o secţiune a muncii, care trebue să se ocupe într'una de găsirea mijloacelor necesare pentru opera de îndreptare economică a satului; o secţiune morală-religioasă, care să aibe grija de a da mai mult ajutor celor cari poartă răspunderea moralităţii în sat şi o secţiune pentru cultura minţii, care să aibe mai ales în vedere organizarea şezătorilor aşa cum le înţelegem noi şi buna administrare a bibliotecii. Acestui Cămin, astfel organizat, înzestrat cu cele materiale şi sufleteşti necesare, echipa trebue să-i lase moştenire şi un plan de lucru bine chibzuit, în bună parte pornit spre calea realizării.

Numai în acest chip, prin contactul Dvs. continuu cu membrii Căminului şi prin închinarea întregei munci, în folosul Căminului şi spre lauda lui, vom ajunge să îndeplinim dorinţa noastră mare, care este aceea de a salva continuitatea lucrărilor.

Să nu plecați deci din sat, iubiți echipieri, până nu veți lăsa în loc, un astfel de Cămin viu, cu membri pătrunși de însemnătatea lui, pentrucă numai astfel veți avea conștiința împăcată la gândul că munca frumoasă pe care ați depus-o nu va rămâne stearpă.

DIMITRIE GUSTI

6 August 1935.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ECHIPA ŞI FIII SATULUI

Acum, la jumătatea drumului pe care l-aţi făcut, vă daţi seama mai bine de cât din orice expunere, ce este o echipă. Cele mai bune lecţii sunt doar cele trăite, pe care vi le oferă, în mod generos, viaţa.

Aţi înţeles, că o echipă adevărată nu constă numai din mai mulţi camarazi, care săvârşesc aceiaşi misiune, supuşi la acelaş regim de viaţă şi înfruntând aceleaşi condiţii aspre de muncă voioasă.

Ei formează o entitate morală, un corp cu mai multe suflete, ce bat într'un ritm armonios.

Este spiritul de echipă, ce se înfiripează treptat, zi de zi, în comunitate de muncă sinceră, adâncă şi devotată, prin exercitarea virtuţei cunoaşterei, aprecierei şi stimei reciproce. Este completarea unuia prin altul, căci, desigur, temperamentele şi firile diferite nu se pot schimba, însă între ele circulă invizibil şi puternic acordul intim sufletesc, care, în lupta plină de răspundere, modelează o unitate socială superioară.

Coeziunea spirituală a echipei devine astfel o forţă, care nu se mărgineşte a activa numai înlăuntrul echipei, ci ea se prelungeşte în subtile antene în afara ei, în câmpul social unde lucrează.

Aveţi experienţă cotidiană în această direcţie. O echipă adevărată ştie să-şi cucerească ascendenţa în sat fără os-

teneală; simpla ei prezență este suficientă. Privită cu obicinuita neîncredere la început, exemplul pe care-l dă existența ei pilduitoare, desinteresată și avântată este deajuns și contagios. Indiferența, indolența și scepticismul, se topesc deodată și se transformă într'un curent viu, rostogolitor de lucruri vechi și sprijinitor activ al străduințelor echipei.

Ei bine, iubiți echipieri, vreau să vă atrag atenția acum asupra unor tovarăși necesari, pe care îi veți găsi, dacă aveți să vă dați osteneala să-i căutați, în fiii satului, ce au plecat și trăesc în afara lui, la orașe.

Satul românesc din fericire este marele rezervor, de unde se primesc și se alimentează energiile constructive ale Țării.

Nu este sat care să nu fi trimes servitori ai Națiunii și Statului sub toate formele și în toate chipurile. Mitropoliți, episcopi, și alte fețe bisericești, generali ori ofițeri ai tuturor gradelor armatei, profesori universitari și secundari, avocați, doctori, arhitecți, și așa mai departe, — cei mai mulți sunt fii ai satelor noastre!

Nu se poate ca acești vrednici reprezentanți ai satelor să rămână în afara luptei pe care noi o întreprindem cu atâta însuflețire. Cercetați deci în satul unde lucrați, care sunt, ce profesiuni au, unde locuesc aceste personalități născute acolo și care își au reședința în altă parte.

Comunicați adresele lor la Fundație, ca să le trimitem material informativ; iar D-voastră căutați să veniți în contact personal cu ei, dacă vin în sat, sau să le faceți adrese speciale, prin care să le împărtășiți din planurile și realizările D-voastră, deșteptați în ei interesul cald, care vă animează, invitați-i cordial și stăruitor să sprijine continuarea operei D-voastră, devenind membri ai Cămine-

lor respective şi ajutându-le efectiv, moral şi material.

Cu alte cuvinte solidarizaţi aceste personalităţi sătești cu munca D-voastră, faceţi ca astfel spiritul de echipă să devină productiv şi creator de noui energii de colaborare. In acest fel veţi avea asigurată o nouă garanţie a rodniciei muncei D-voastră.

Cunoaştem foarte numeroase cazuri de conştiinţă a persoanelor, care după ce au fost puse în situaţia să ştie ce program urmărim la Fundaţie şi prin ce mijloace năzuim a-l înfăptui, ne-au oferit, din spirit de îndatorire morală, să ne ajute pentruca la rândul nostru să ajutăm satele de unde au plecat!

Faceţi deci apel la conştiinţa lor de român şi de consătean, veţi găsi în ei, sunt convins, cei mai minunaţi asociaţi ai echipei D-voastră, prin ei astfel mărită în prestigiu şi acţiune!

DIMITRIE GUSTI

16 August 1936.

INTÂLNIREA JUDEȚEANĂ A CĂMINELOR CULTURALE

Grija noastră statornică, împărtășită Dv. sub atâtea forme în toate comunicările mele, este aceea de a întreține în satele românești un spirit de inițiativă activ spre organizarea unei vieți noui, prin schimbarea mentalității satului și conducătorilor lui.

In munca pentru realizarea acestei prefaceri spirituale, cum v'am spus și altădată, Căminul Cultural este organul menit ca, după cei trei ani de muncă transformatoare a Echipei, să perpetueze lucrările ei, prin organizarea energiilor locale în slujba programului nostru de acțiune culturală la sate.

Deaceea, precum v'am arătat în No. 4 al **„Curierului"**, noi dăm o importanță deosebită cursurilor de îndrumări culturale, pentru viitorii conducători ai Căminelor.

Acuma vă atrag luarea aminte asupra unei alte opere de o însemnătate tot atât de mare, pe care vă rog s'o înfăptuiți cu toată grija, anume: adunarea reprezentanților căminelor culturale din județ, la o lucrare de lămuriri și desbateri asupra menirii și putințelor de muncă ale unui Cămin Cultural în viața satului. Potrivit principiului călăuzitor al muncii noastre, că cea mai bună lecție este cea trăită, noi am socotit că nu putem găsi un mai bun prilej de clarificare a rostului Căminului Cultural și a me-

todei noastre de lucru, decât în desbaterea sistematică a problemelor de organizarea muncii culturale la sate, făcută în legătură cu munca și înfăptuirile Echipelor și deaceea, am hotărît ca să întruniți, la locul unde s'a desfășurat munca Dv., pe reprezentanții Căminelor Culturale din județ.

Întâia Dv. grijă, iubiți echipieri, la această întâlnire, să fie aceea de a lămuri tuturora statutul întocmit de Fundație, pentru organizarea și activitatea Căminelor Culturale.

Dacă nu vom căuta să lămurim tuturora acest statut, care este legea de viețuire și muncă a Căminului Cultural, el nu va putea fi aplicat în viața de toate zilele și va rămâne literă moartă. Deaceea Dv. veți căuta să explicați această lege, în lumina înfăptuirilor Echipei. Astfel vom isbuti să creiem, pe temeiul unei experiențe pilduitoare, adevărata pedagogie culturală, căci astfel dispozițiile statutului și programul cuprins în ele, devin fapte vii, realizări practice și mai ales imbolduri de muncă constructivă.

In corpul gazetei, la rubrica obicinuită, Dv. veți găsi amănunte cu privire la organizarea acestor adunări județene a căminelor culturale. Eu însă, iubiți echipieri, voi mai adăoga un cuvânt și anume: înainte de a face un singur pas spre convocarea reprezentanților Căminelor Culturale din județ, ori a fruntașilor vieții sociale și culturale din județ, să vă faceți un riguros examen de conștiință și să organizați aceste întruniri numai dacă aveți convingerea puternică, Dv. înșivă, că munca echipei Dv.

Înțelegând lucrurile astfel, fără îndoială că echipele cari se află în cel dintâi an al muncii lor nu pot oferi drept

exemplu o experiență suficient de instructivă și că doar și înfăptuirile ei pot fi prilej de învățătură și pildă vrednică de urmat, pentru toți cei convocați.

echipele cari au doi sau trei ani de muncă vor fi în stare să ilustreze programul viu al Fundației. Prinurmare, doar acestea sunt indicate, să organizeze întâlnirea de învățătură a Căminelor Culturale din județ. Nu mă îndoesc însă că după acest prim an de muncă și de experiență și echipele noui vor fi la înălțimea unei posibilități de a sluji ca model Căminelor Culturale din jur.

Inițiativa asta nouă este încă o dovadă de cât de variate și importante sunt aspectele muncii noastre.

Dar pentru noi, câștigul cel mai mare stă în conștiința întipărită despre statornicia lucrărilor noastre și în garanțiile pe care le putem lua și trebue să le luăm, ca munca noastră să aibă un caracter de permanență.

DIMITRIE GUSTI

23 August 1936.

BCU IAȘI / CENTRAL

UN SCOP AL MUNCII NOASTRE: MUZEUL SATELOR ROMÂNEȘTI

Iubiți echipieri,

Mă bucur să vă pot spune că rapoartele Dvs. înaintate la sfârșitul lunii Iulie, au avut parte de Înalta apreciere a Maestății Sale pentru activitatea ce o cuprindeau și pe care ați desăvârșit-o în ciuda atâtor dificultăți, fără să descurajați.

Am ajuns acum la jumătatea campaniei noastre de muncă. Din ce în ce mai mult trebuie să ne gândim la perspectiva continuării lucrărilor dincolo de marginea celor trei luni. Știți că unul din aceste mijloace de asigurare a continuității lucrărilor îl formează Căminul. Astăzi vreau să vă vorbesc despre un alt mijloc, anume acela al prezentării rezultatelor muncii noastre, într'un muzeu. Și anul trecut am organizat un astfel de muzeu. De data aceasta însă vrem să-i dăm o extensiune mai mare. Majestatea Sa și-a dat Înalta Sa încuviințare ca să facem această expoziție într'un pavilion din Parcul Carol și să-i dăm un caracter permanent. De aceia trebuie să ne punem toate sforțările ca acest muzeu să reușească. Nu ne îndoim că și anul acesta materialul pe care îl vor aduce Echipele va fi foarte bogat. Însă dat fiind că de data aceasta muzeul nostru nu va mai avea un caracter

temporar şi provizoriu, cu atât mai mult trebuie să ne gândim de pe acum la chipul în care trebue să lucrăm pentru ca într'adevăr gândul să iasă aşa cum trebue, şi să porņim temeinicia înfăptuirei muzeului social şi cultural al satelor româneşti

După cum dealtfel am avut prilej să formulez gândul acesta încă dela deschiderea trecutei expoziţii, care a avut loc sub Înalta prezenţă a Maestăţii Sale Regelui, Muzeul acesta al satelor româneşti este de o foarte mare importanţă şi poate fi de mare utilitate pentru munca de ridicare a satelor pe care o ducem. Un asemenea muzeu s'ar deosebi cu totul de muzeele obişnuite, etnografice, artistice, sau de ştiinţi naturale, căci el nu ar avea de gând să strângă laolaltă obiectele aparţinând numai unui anumit gen, ci muzeul nostru are să dea icoana credincioasă a satului întreg, aşa cum este el, sub toate înfăţişările lui.

Iată care va trebui să fie alcătuirea acestui muzeu al nostru. Mai întâi va trebui să avem o înfăţişare a diverselor tipuri de sate care sunt în ţara românească. Anul acesta vom putea face deci 26 de standuri, reprezentând 26 de sate. Vă aduceţi aminte că, în expoziţia de anul trecut, noi ne-am căsnit să dăm o frântură de sat. Un colţ de odaie, dacă nu o odaie întreagă, reconstituită cât mai credincios. Şi anul acesta Dvs. va trebui să găsiţi şi să aduceţi materialul pentru a putea face asemenea reconstituiri cât mai credincioase şi mai caracteristice satului unde lucraţi.

Dar satul nu este numai atâta. Pe lângă înfăţişarea aceasta plastică mai sunt încă atâtea laturi ale vieţii satului care trebuesc neapărat să fie cunoscute. Ştiţi care sunt aceste laturi: munca, sănătatea, mintea, sufletul. Aci

va trebui să aducem materialul fotografic, statistici, diagrame, schițe care să totalizeze și să înfățișeze plăcut toate informațiile pe care noi le-am obținut muncind în sat și studiindu-le monografic.

Mai mult decât atât: va trebui ca muzeul nostru să fie o școală pentru cei care ar voi și dânșii să facă o cercetare a satului. Privind standurile noastre, vizitatorul va trebui să înțeleagă deci satul, în întregul său, cu problemelor lui și în al doilea rând cum trebuie anume să-l studiem ca să-l putem înțelege. Dosarele de studiu ale Echipelor își vor găsi deci un loc de cinste în acest muzeu și în seria de publicații pe care o vom face în legătură cu muzeul.

In al treilea rând acest muzeu trebue să fie și o demonstrare a tehnicii de muncă în domeniul culturii, pe care am folosit-o. Va trebui deci să arătăm și de această dacă cum au muncit și ce au muncit Echipele și Căminele noastre Culturale.

In acest fel se va desprinde din muzeul acesta al satelor românești pe lângă frumusețea foarte mare a obiectelor de artă țărănească pe care le vom înfățișa, o mare învățătură. Rostul pedagogic al unui asemenea muzeu vă dați seama că ar putea fi foarte însemnat. Dacă am reuși, așa cum nădăjduim, ca foarte curând să putem înfățișa sistematic tot atâtea standuri câte tipuri regionale de sate sunt, înțelegeți, iubiți echipieri, ce însemnătate ar avea acest muzeu al nostru pentru cunoașterea și iubirea țării! Cât de multe lucruri nu ar putea învăța de acolo orășenii din toate profesiunile, elevii din toate școlile, ba chiar și străinii care ne vizitează spre a ne cunoaște și care ar avea aci prilejul să vadă laolaltă, sistematizate, toate datele necesare pentru înțelegerea satului românesc.

Ei bine, iubiți echipieri, vă poftim să vă puneți în slujba acestei idei, să colaborați prin sârguința și perspicacitatea Dv. în alegerea materialului de înfățișat, la înfăptuirea Muzeului Satului Românesc. Am dori ca toate contribuțiile Dvs. să fie de așa natură încât ele să formeze nu numai începutul ci și temelia cea puternică a viitorului muzeu al satelor românești, muzeu pe care l-am dori deci ridicat prin sârguința, priceperea și dragostea de țară a tinerimii noastre studențești.

DIMITRIE GUSTI

24 August 1935.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY

DESPRE MUZEUL „SATUL MODEL ROMÂNESC"

Acțiunile noastre, când sunt sincere și bine pregătite, au avantajul unor fructificări neașteptate. Se vorbește chiar de o Lege ce ar domni și cârmui lumea scopurilor noastre, în virtutea căreia un scop realizat, cuprinde rezultate nebănuite de scopul anticipat.

Iată bunăoară cei doi ani de activitate ai Echipelor, cu cele două Expoziții ale muncii lor, de la Fundație, în 1934 și din Parcul Carol în 1935, ne-au adus creația Muzeului Satului Românesc de pe malul lacului din Băneasa, Muzeu cu care Fundația se mândrește și care a avut recunoașterea în primul rând a Maestății Sale Regelui, sub ochii Căruia casele s'au clădit, apoi a Președintelui Republicei Cehoslovace, a d-lui E. Beneș, el însuși fost profesor de sociologie, cu ocazia venirii sale în România, precum și a numeroșilor străini din America, Franța, Anglia ș. a. m. d. Ideea Muzeului Satului Românesc a fost întrezărită de mine pentru întâia oară în coloanele **„Curierului"**, ca o surpriză a viitorului. L-am văzut aevea totuș, mult mai curând decât am crezut. A răsărit deodată, în două luni, ca o minune, atuncea când numai plănuirea lui ar fi putut dura peste doi ani. Ei bine, dragi echipieri, succesul Muzeului Satului și faptul că a putut fi întocmit așa de repede și așa de autentic, se datorește înainte de toate, râvnei, priceperei și expe-

rientei D-Voastre, acelora cari ați răspuns la apelul meu, anul trecut. Înaltul nostru îndrumător și-a exprimat dorința ca, alături de Muzeul Satului de astăzi, să creem un Muzeu al satului-model de mâine. Fac acuma un nou apel către toate Echipele, ca să ne dea concursul lor devotat și pentru această nouă creație, care, sperăm, își va vedea înfăptuirea tot atât de neașteptat de repede ca și Muzeul Satului actual.

Satul-model nu este doar străin preocupărilor Dv. El este satul pe care-l dorim și pentru care lucrăm și luptăm de trei ani, în lunile cele trei de vacanță. Satul-model nu poate fi un ideal de perfecție abstractă, de valabilitate universală și, deci, indiferentă de loc și timp. Ci este vorba de satul-model românesc, de un sat românesc ideal: în sensul gândirii noastre sociologice și etice, este vorba adică prin „ideal" de perfecțiunea realității sociale românești.

În slujba acestui ideal românesc oficiem noi. Toată munca noastră și tot gândul nostru sunt închinate perfecțiunii sociale românești, satului-model. Muzeul Satului-model românesc trebue să satisfacă deci două mari exigențe: să fie de acord și la înălțimea științei și culturii, în cele patru direcții cunoscute: sănătate, muncă, moralitate-religioasă și spiritualitate și anume, potrivit nevoilor sociale din sate. Cu alte cuvinte, acest muzeu va trebui să cuprindă gospodării țărănești fruntașe, mijlocii și codașe din fiecare regiune specifică a țării: de munte, deal, șes ori apă. Și în acelaș timp, acest muzeu va trebui să ia în studiu organizarea vieții colective a satului: lumină, alimentare cu apă, drumuri, higienă publică și tot ce privește latura edilitară a satului, „ruralistica". Firește în centrul problemelor ruralistice va intra organizarea cen-

trului satului, cu biserica, primăria, şcoala, în tot complexul ei de grup unitar, şcoala de copii mici, primară, complimentară, cu grădină, câmp de experienţă agrară, ateliere, cantină, bibliotecă, farmacie şcolară şi Căminul, privit şi el ca unitate, cuprinzând cel puţin o sală pentru bibliotecă, alta mai mare pentru conferinţe, şezători, audieri, în masă, de radio şi întruniri sociale (jocuri, etc.). A treia sală pentru dispensar şi farmacie şi la acestea alăturându-se, în acelaş corp, alte două săli pentru bae.

Asupra acestui program al Muzeului Satului-Model vom reveni în **„Curier"**. Deocamdată vă rog, iubiţi echipieri, să culegeţi material documentar în satele în care lucraţi, de apă, şes, dealuri, munte. Studiaţi şi fotografiaţi arhitectura casei celei mai vechi şi celei mai noi, precum şi materialul din care sunt alcătuite; cercetaţi apoi gospodării tip de fruntaş, mijlociu şi codaş şi tot ce se află în ele: înlăuntrul casei, ca încăperi şi mobilier, grădina, curtea, cu tot ce se află acolo, grajd, coteţ, etc. Luaţi-vă această sarcină din fiecare Echipă cel puţin unul sau doi, ori mai mulţi, şi culegeţi aceste documente. Apoi, după-ce veţi face aceste studii, având în vedere şi viaţa reală colectivă a satului, faceţi şi sugestii, propuneri, de cum ar trebui să fie, atât gospodăria individuală a săteanului cât şi cea colectivă a satului.

Nu mă îndoesc că Echipele se vor întrece între ele, pentruca, în dosare speciale, să ne aducă un material preţios, cules conştiincios, care să servească apoi întemeerii Muzeului Satului-model Românesc. Ele vor contribui astfel la crearea unei mari opere sociale şi culturale, pentru care de acum le mulţumesc din toată inima.

DIMITRIE GUSTI

2 August 1936

ȘCOLI DE CONDUCATORI DE CĂMINE

Din sentimentul unic al solidarității membrilor Echipei între ei și al Echipei cu programul de lucru ce-i dă legitimare, isvorăsc acțiuni splendide, ce merită toată atenția noastră.

Echipa cu cât este mai sincer și strâns unită, este capabilă de inițiative noi, pe care numai împrejurările locale și conștiința productivă a echipierilor, le pot determina.

„Curierul" nostru are plăcuta datorie, pe lângă înregistrarea tuturor aspectelor activității Echipelor, să scoată la iveală aceste manifestări particulare, pentru a fi, după putință, imitate.

Iată bunăoară inițiativa Echipei Leșu, de anul trecut, de a crea o școală de conducători de Cămine, a fost luată de model, în acest an, de Echipa din Năpădeni. Iar acestea amândouă ar putea servi de imbolduri pentru alte Echipe.

Școala de conducători de Cămine, organizată pentru întâia oară de d-nii Inspectori H. H. Stahl și Octavian Neamțu la Leșu, a dat, în puțin timp, cele mai bune rezultate. La Poiana-Câmpinei, unde anul trecut a funcționat cea dintâi școală țărănească a Fundației, s'au întemeiat și acum se află în plină activitate, cursuri speciale pentru conducători de Cămine, din toate colțurile țării, în număr de 42.

Maestatea Sa Regele în ziua de 18 Iulie 1936 a făcut

instituției din Poiana-Câmpinei marea cinste să o viziteze de aproape, petrecând 2 ore în mijlocul cursiștilor de acolo, arătând în acest fel solemn, marele interes pe care-L poartă tuturor modalităților de înfăptuire a gândului Lui.

In expunerea scurtă ce am avut onoarea de a o face Majestății Sale în Poiana-Câmpinei, am spus și aceste cuvinte pe cari vi le comunic și D-Voastră, dragi echipieri: Căminele Culturale sunt organele dela care așteptăm salvarea și transformarea satelor; a spus-o Majestatea Sa în cuvintele ce servesc drept motto revistei „Căminul Cultural". Majestatea Sa nu pune însă preț pe Cămine formale, adică pe hârtie, cu „comitet" de conducere, însă fără activitate, ci prețuește numai Căminele efective, reale, cu activitate rodnică și pipăibilă. Cu cât conducătorii Căminelor vor fi mai pregătiți, cu atât viața Căminelor va fi mai temeinică și spornică. Cum vor fi conducătorii, așa vor fi și Căminele. Iată de ce problema mare a Căminelor se reduce, în parte, la aceea a formării conducătorilor lor. Și iată pentru ce cursurile organizate de Echipa din Leșu, în 1935, și de Fundație, astăzi, în Poiana Câmpinei, își au o însemnătate programatică.

Și, acum, veți înțelege de ce m'am bucurat de inițiativa Echipei din Năpădeni de a integra, pentru câtăva vreme, pe conducătorii de Cămine din regiune, în sânul Echipei.

Ca în orișice se face la Fundație, cu chibzuială, fără pripeală, cu avânt dar cu rațiune, n'aș recomanda ca orice Echipă să facă negreșit ceeace au încercat Leșu și Năpădenii. Numai când o Echipă se simte în stare a fi destul de tare pentru a putea adăposti și a da acțiunea ei de Echipă, — ca viață internă, ca relații cu satul și ca realizări — drept pildă conducătorilor de Cămine din jur,

numai atunci Echipa să îndrăznească a face școală, cerând în prealabil lămuriri și indicații mai precise dela Fundație.

Acele Echipe, care însa vor putea duce mai departe experiența din Leșu și Năpădeni și vor contribui astfel la întărirea Căminelor din regiunea lor, își vor câștiga un titlu mai mult la aprecierea și dragostea noastră.

DIMITRIE GUSTI

26 Iulie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

DUPĂ A III-a CAMPANIE DE LUCRU

Dacă ar fi ca, într'un cuvânt, să caracterizăm scopul superior care ne călăuzește și ne îndeamnă la muncă, cred că cea mai scurtă și mai nimerită caracterizare ar fi aceea că noi întreprindem o operă de pedagogie socială la sate, deci o muncă de educație și de influențare a mentalității și a sufletului săteanului, astfel ca el să se poată ridica la bunăstarea și la gradul de cultură pe care le merită, prin marile însușiri pe care le arată. În viața de astăzi a satelor noastre, aceste calități sunt deseori înăbușite și lâncezesc din pricina greutăților pe care le întâmpină săteanul în adaptarea lui înceată la noile împrejurări, cu totul schimbate, de astăzi. Scopul nostru este să ajungem la o trezire a puterilor vii ale satului și la o organizare a lor, pe care o vedem culminând în Căminul Cultural sătesc, „chezășia solidă a desvoltării satelor", după însăși expresia Maestății Sale Regelui.

În al doilea rând, scopul nostru este și acela al educației tineretului intelectual al acestei țări, pe care-l chemăm la o înțelegere mai adâncă a misiunii lui culturale. Dorim ca munca în Echipe să fie pentru tineretul nostru o școală de suflete închinate unei munci desinteresate obștești, de caractere tari, gata să primească chiar lupta cea mai grea și, mai ales, un prilej de a stabili legături care să nu se mai poată rupe între ei și sate. Suntem siguri că

sutele de tineri cari, în epoca formării lor, cresc la o asemea şcoală, a muncii jertfite pe ogoarele satelor pentru un ideal de supremă valoare naţională, rămân adânc şi pentru totdeauna schimbaţi sufleteşte, atât ca oameni cât şi ca profesionişti, legaţi de-aci înainte, prin meseriile lor diverse, de munca la sate.

In al treilea rând, ne permitem să spunem că întreprindem încă o operă educativă şi pentru autorităţile care trebue să aibe grija şi poartă răspunderea culturii săteşti. O operă educativă, prin faptul că prezenţa unei Echipe Studenţeşti într'un sat este un mijloc de a atrage, în mod vizibil şi permanent, luarea aminte a autorităţilor asupra nevoilor vieţii săteşti şi a mijloacelor prin care ele se pot îndrepta. O asemenea Echipă Studenţească poate să fie de un nepreţuit ajutor acelor autorităţi care înţeleg să-şi facă întreaga lor datorie. De aceea, nu este de mirare faptul că unii domni Prefecţi de pildă ne-au cerut stăruitor Echipe Studenţeşti, cu rugămintea ca ele să privegheze la aplicarea, în mod practic şi rodnic, a bunelor intenţii pornite dela centru — şi care prea adeseori rămân zadarnice, din pricina lipsei de educaţie specială a organelor în subordine. Echipa este, câteodată, un memento pentru îndeplinirea datoriilor administrative pentru acei cari nu şi le îndeplinesc şi întotdeauna este un exemplu de ceeace poate să dea colaborarea tuturor factorilor administrativi laolaltă, pe care Echipa se căzneşte să-i adune într'un plan de lucru comun şi mai ales, colaborarea tuturor acestor autorităţi cu nesfârşita putere a iniţiativelor particulare pe care Echipa caută să le stârnească.

Am putea spune chiar, cu îndrăsneală, că Echipele Studenţeşti pot servi drept model şi, deci, de influenţă pedagogică chiar şi asupra acelor oameni politici, cu mari răs-

punderi şi organizatori ai administraţiei noastre, cari caută cu bunăcredinţă o cale nouă şi mai rodnică, de întrebuinţare a puterilor lor.

Această multiplă operă de pedagogie socială este deci aceea care ne dă cea mai mare satisfacţie şi ne face să credem într'un viitor mai bun. Căci nu ne închipuim că am isprăvit cine ştie ce lucru numai prin punerea la punct a unui program teoretic după care urmează să luăm cunoştinţă de nevoile satului, pentruca apoi să le rezolvăm prin alcătuirea unui program de muncă, cuprinzând soluţii pentru toate aspectele culturii săteşti, fie ea cultura sănătăţii, cultura muncii, a sufletului sau a mentalităţii dela noi, a sătenilor, a tineretului intelectual, a organelor administrative şi a conducătorilor, munca noastră ar da greş.

Totuş, ceeace umple de mândrie Fundaţia Culturală Regală Principele Carol nu sunt aceste vaste realizări în toate domeniile culturii săteşti. Mândria cea mare a Echipelor Studenţeşti este aceea de a fi putut lăsa, în fiecare sat unde au lucrat, o mână de oameni pregătiţi şi strânşi în Cămine Culturale, cari vor duce mai departe munca începută. Căminele Culturale alcătuite de Echipe au ajuns a fi adevărate Cămine-model, adică pilde de urmat pentru toată lumea şi centre de îndrumare pentru întreaga regiune, locuri de adunare în congrese a tuturor Căminelor din împrejurimi, centre de şcoli de conducători de Cămine şi de şcoli ţărăneşti. O întreagă viaţă nouă începe a se închega în jurul Căminelor. Iar armata noastră de harnici şi pricepuţi echipieri, care anul acesta s'a ridicat la cifra de 477, continuă a lucra, a se pregăti pentru muncile viitoare, a crea Cămine noui, centre de cultură în toate părţile de ţară pe unde viaţa şi meseriile îi răsleţesc, ducând astfel

mai departe munca de pedagogie socială națională începută.

Avem deci toată nădejdea că în anul acesta mișcarea Echipelor culturale va lua un avânt deosebit de mare. Fundația Culturală Regală Principele Carol își va face o datorie din pregătirea ei din vreme. Lucrăm, de aceea, la publicarea unui „Îndrumător al muncii culturale la sate", ediție mult îmbunătățită și desăvârșit pusă la punct a „Îndrumătorului" actual, pe care îl vom însoți de o serie de manuale tehnice pentru fiecare din activitățile culturale la sate. De asemeni, Fundația va face tot ce-i va sta în putință pentru crearea cadrelor conducătoare ale Echipelor, organizându-și echipierii într'un fel de Asociație profesională, care să ne permită o mai bună pregătire tehnică și educare sufletească a lor, atât prin publicații cât, mai ales, prin școala de șefi de echipe pe care o vom deschide în localul Căminului Cultural din Stănești. Vom fi astfel în măsură, nădăjduim, să punem la îndemâna tuturor celora cari vor lucra la anul în Echipe, uneltele de care au nevoe: o doctrină, un program de lucru și conducători pregătiți.

DIMITRIE GUSTI

15 Decembrie 1936

LA ÎNCHEIEREA MUNCII — 1935

Iubiți echipieri,

În câteva zile se va încheia munca noastră din acest an.

Mi-a părut foarte rău că nu am putut avea prilejul să vă vizitez pe toți, în satele unde lucrați, așa cum aș fi dorit-o din toată inima. Atât cât timpul mi-a îngăduit, am fost totuși și am văzut chipul în care lucrează echipele din Ghimpați, Largu, Bordușani, Ferdinand I-iu, unde Maestatea Sa Regele ne-a făcut marea cinste a unei inspectări a lucrărilor noastre; apoi am mers la Leșu, cu prilejul închiderii cursurilor Școlii de Îndrumări Sociale organizată de echipă, la Sâmbăteni, Fibiș, Macedonia, Rudăria, Clopotiva și Țebea, Iar în satul Șanț, am stat câteva săptămâni pentru a conduce personal această echipă, care, a găsit sprijin în frumoasa ei activitate, pe care o veți putea vedea cu toții la expoziția din toamnă, într'o echipă alăturată, alcătuită din monografiști ai Institutului Social Român. De aci din Șanț, gândesc să plec la Cuhea și Moișeni, iar la sfârșit la Olănești și Năpădeni.

În toate părțile pe unde am fost am constatat, o egală voință de înfăptuire a celor bune, într'o disciplină primită de bună voie, cu scopul final al trezirii satului la o nouă viață, născută din colaborarea frățească cu echipa și întrupată pentru totdeauna în Căminul Cultural, matcă a tuturor celor de folos satului și chezășie a continuității celor începute.

Iată însă a sosit momentul să ne întoarcem la munca noastră de peste iarnă. Se cuvine deci să ne facem fiecare un foarte serios examen de conștiință. Și gândindu-ne la rostul pentru care am plecat, să ne uităm la faptele noastre, și să ne judecăm singuri, astfel ca să putem trage, pentru noi înșine, folosul unei învățături. După cum însivă știți, acest examen de conștiință nu trebuie să fie numai un prilej de discuție etică cu noi înșine, ci din ea trebuie să isvorască și ceva practic: indicații de lucru pentru mai târziu, o îmbunătățire a metodelor noastre și a programului nostru. De aceia și Echipa, în întregul ei, trebuie să-și facă acest examen de conștiință și să caute să strângă laolaltă toată experiența ei într'un mănunchiu de dovezi și de pilde pe care să le putem înfățișa cu folos la expoziția noastră din toamnă despre care v'am mai vorbit.

Echipele să-și puie deci la punct toate lucrările lor. Să nu uităm experiența din anul trecut: cu atâta folos se întoarce o echipă, pentru lumea cea mare a celor pentru care vrem să facem propaganda gândului nostru, cu cât poate fi concentrat în dosarele ei. Acolo ne strângem datele statistice, rapoartele și studiile, privitoare la satul unde am lucrat: la înfăptuirile noastre. Tot ce nu stă scris în acele dosare, nu poate fi de folos și altora. Binele făcut în sat rămâne, desigur: chiar dacă nu e scris pe hârtie, dar rămâne numai pentru sat. Pe când noi vrem să arătăm și altora, cum și ce trebuie să facem în toate satele din țară.

De asemenea nu uitați cele spuse, în penultimul număr al **Curierului,** despre Muzeul Satului Românesc. Recitiți îndrumările cele vechi și fiți atenți la cele din numărul de față.

Plecarea echipelor din sat, trebuește deci pregătită cu

grije. Cu atât mai mult cu cât este bine ca însăşi această plecare să fie un prilej de muncă culturală. Despărţirea de satul de care ne-am legat prin trei luni de străduinţi, de nădejdi şi deseori de desamăgiri, să o facem în cadrul unei mari sărbători culturale, menite să trezească mai viu încă gândul că satul de aci înainte rămâne singur, cu Căminul său Cultural, şi ia pe umerii săi întreagă sarcina echipei.

În ziua de Duminică 29 Septembrie, pregătiţi deci cea din urmă sărbătoare culturală din actuala campanie de lucru. Cu acel prilej, arătaţi din nou sătenilor care e datoria şi rostul Căminului după plecarea voastră şi căutaţi să vă cuceriţi sufleteşte încă mai adânc, pe oamenii vrednici din sat. Aceasta o puteţi face cu ajutorul premiilor şi a diplomelor pe care le veţi împărţi. Aţi primit dela Fundaţie suma de 2000 de lei. Alcătuiţi premii de cel mult 100 lei şi alcătuiţi liste de cel mult 20 de săteni, cari merită să primească o diplomă de a Fundaţiei.

Nu uitaţi că aceste diplome sunt iscălite de însăşi mâna Maestăţii Sale şi că deci ele trebue să fie date cu multă chibzuială, aşa ca ele să ajungă numai la cei mai vrednici dintre cei vrednici. Sfătuim deci Echipele să alcătuiască lista premiaţilor cu multă prudenţă şi după matură înţelegere a situaţiilor din sat. Folosiţi listele date ca model în volumul „Echipe studenţeşti la sate". Fără îndoială însă că veţi putea modifica ceva din ele, dacă împrejurările silesc la aceasta fără însă a strica principiul conform căruia premiul e menit a încuraja pe acel om a cărui purtare, faţă de acţiunea echipei, pe deoparte şi faţă de Cămin, de sat şi de propria lui gospodărie, pe dealtă parte, trebuie să fie luate drept pildă de către toţi.

După ce stabiliţi această listă într'o şedinţă plenară şi

cu colaborarea tuturor membrilor echipei dați-i cetire în ședătoarea din 29 Sept. Arătați încă odată, într'un raport general al Echipei către sat, ce ați lucrat, ce mai trebuie să lucreze Căminul, și faceți pe toți să înțeleagă că în sufletul și puterea de muncă a celor din sat, în primul rând a celor premiați și apoi a celor nepremiați, ne punem toată nădejdea și că oricând ei vor găsi la Fundație, un suflet care să-i înțeleagă și un sprijin frățesc.

Nu mă îndoiesc că plecarea din sat prin sărbătoarea voastră cea din urmă, va fi o încheiere demnă a întregii campanii de lucru. Satul, dacă v'ați făcut datoria, va ști desigur să vă răsplătească cu dragostea sa.

Iar pe Dvs., dragi prieteni, vă așteptăm cu cea mai mare nerăbdare. Să veniți sănătoși și voioși, gata pentru a da față cu Majestatea Sa, care ne-a trimes acolo, încrezător că nu-l veți înșela gândul, și să-i dovediți că L-ați înțeles și v'ați făcut datoria întreagă.

DIMITRIE GUSTI

23 Septembrie 1935

LA ÎNCHEIEREA MUNCII — 1936

Iubiți echipieri,

Din vizita pe care am făcut-o celor mai multe echipe din Bucovina, Crișana, Banat, Ardeal și Moldova — și nu mă îndoesc, după știrile pe care le am, că și în inspecțiile ce le voi face în Basarabia și Dobrogea, impresia va fi aceiași — am ieșit cu convingerea întărită, că această a treia campanie de muncă a devenit o adevărată instituție de renaștere a satului românesc.

Mi-am îngăduit să comunic Majestății Sale Regelui, Înaltul nostru inițiator și îndrumător, după fiecare vizită, spiritul de lucru și realizările echipelor respective. Majestatea Sa a binevoit, prin telegrama din 5 Septembrie, să ne adreseze următoarele cuvinte, pe care le pun în fruntea acestor rânduri:

„Mulțumesc D-voastră și echipelor pentru rodnica muncă din vara aceasta". CAROL-R.

Această Înaltă recunoaștere creiază noi și mari obligații pentru încheierea rodnică și demnă a lucrărilor de trei luni, pentru examenul de conștiință pe care echipieri și echipă trebuie să și-l facă cu scrupulozitate întrucât și-au făcut datoria și ce mai au de făcut.

Am văzut echipele la lucru. Am constatat pe ici pe colo unele scăderi, mai ales la echipierii din primul an de lucru, care, oricât ar fi de rare excepții, rămân totuș

regretabile şi vor trebui negreşit evitate. Astfel acest „Curier", redactat cu atâta însufleţire şi îngrijire, am găsit că nu se ceteşte totdeauna regulat şi nici cum ar trebui; unitatea de coheziune a echipierilor în echipă lasă de dorit; zelul unora este prea temperat; colaborarea cu satul nu este deajuns de pronunţată; Căminul nu este destul de prins în sfera de influenţă a echipei; librăria Căminelor, şi în general prezentarea publicaţiilor Fundaţiei, bunăoară „Cartea Satului" nu sunt suficient de organizate; şezătorile nu sunt pregătite cu destul îngrijire şi păcătuesc prin a fi făcute în pripă şi nu potrivit instrucţiilor din „Îndrumător" ş. a. m. d.!

Am văzut totuş echipele la lucru! Şi am plecat din mijlocul lor mai încrezător ca oricând în opera salvatoare iniţiată de Înaltul nostru conducător, menită a da satului un nou suflet, o nouă mentalitate şi o nouă viaţă socială; mai mulţumit ca oricând de devotamentul plin de sacrificiu pentru sat şi săteni, de atmosfera frumoasă etică, dinlăuntrul şi în afara echipei, în care se lucrează! Mai mult ca oricând mi s'a umplut sufletul de bucurie şi admiraţie pentru tineretul inimos şi înţelegător, care de două luni şi jumătate lucrează fără odihnă pentru înfăptuirea gândului Majestăţii Sale. Fundaţia este mândră de acest tineret!

Dragi echipieri, au mai rămas două săptămâni, numai bine timpul de a termina lucrurile începute, de a preda Căminului lucrările realizate şi programul integral de continuitate a muncii culturale şi, în sfârşit, de a pregăti expoziţia rezultatelor activităţii echipei pe trei luni pentru Fundaţie. Iată deci două săptămâni de muncă sintetică, — firește cea mai ordonată şi cea mai plăcută, pentrucă reprezintă socoteala faptelor de până acum, dar şi cea

mai grea și plină de răspundere; pentrucă ea înseamnă recapitularea generală a acțiunei echipierilor în echipă, ca unitate, în străduințele lor coordonate pentru înrâurirea asupra vieții satului, și ca unitate de sine stătătoare. Legătura între aceste două unități: Satul și echipa, o face în mod permanent o a treia unitate, organul fundamental de ridicare culturală a satului: Căminul Cultural.

Am întâlnit la multe echipe, dealtfel cum o știți și din informațiile date de acest „Curier", spre marea mea satisfacție, înrădăcinată obișnuința, ca în fiecare seară, ori la câteva seri, să aibă loc cursuri ale unei școli țărănești, conduse de echipă, dar cu participarea activă a sătenilor. Apoi am putut constata cu câtă căldură a fost îmbrățișată ideia congresului Căminelor din jurul unor echipe, care, cu acest prilej, au alcătuit un program ce s'a extins de la trei zile până la o săptămână, consacrat în întregime expunerei concrete a muncii culturale, așa cum o înțelege Fundația, prin activitatea și înfăptuirile echipei.

În felul acesta, în acest an, s'au adâncit și mai mult rosturile Căminului Cultural și s'au adus dovezi mai puternice de strânsa împletire între echipă, Cămin Cultural și școli țărănești. Căci dacă „echipa regală" rămâne permanent în sat, chiar după plecarea ei, prin formarea Căminului Cultural, acesta nu va putea fi la înălțimea menirii lui atâta vreme cât nu se creiază țărani fruntași, care să ia în mâinele lor viguroase conducerea Căminelor. Iar cursurile și congresele amintite mai sus contribue tocmai la această pregătire într'un spirit nou de înțelegere a scopului și mijloacelor de perfecționare a vieții satului.

În acest an prezentarea și recunoașterea lucrărilor echipelor, ce vor avea loc în Arhondaricul Muzeului Satu-

lui, va forma obiectul unor preocupări și mai mari, ca până acum.

Prin expuneri precise și sugestive ale datelor, fotografiilor, machetelor, diagramelor, etc., aduse de echipe și prelucrate la Fundație, — prin conferințe și comunicări asupra stărilor sociale, economice, sanitare, culturale, ale satelor unde s'a lucrat, în fața microfonului la Radio ori la Fundație, — prin publicarea acestor comunicări și conferințe, ne vom strădui să interesăm cât mai întinse sfere ale publicului pentru aceste covârșitoare de mari probleme, de viață și de moarte, ale neamului.

Sunt probleme vitale naționale și de stat, care provoacă îngrijorarea pentru cine le cercetează și le cunoaște, care însă impun încordare și sacrificiu, multă muncă încordată de sacrificiu, pentru ca prin fapte, bine chibzuite și coordonate, — așa cum se lucrează de echipe — să vedem cu un minut mai de vreme opera măreață a unei țări românești renăscute.

Aveți fericirea, iubiți echipieri, să fiți vestitorii acestui optimism național! Sănătate!

DIMITRIE GUSTI

13 Septembrie 1936

CUVÂNT DE BUN SOSIT LA ÎNTOARCEREA ECHIPELOR STUDENȚEȘTI

Iubiți Echipieri,

Ați știut a împleti gândul cu fapta; ați știut a închina fără'ncetare și cu râvnă cinstită, trei luni din vacanța voastră tinerească, pentru o muncă pe cât de grea, pe atât de binefăcătoare; ați știut a vă'nfrăți cu satul și a vă împrieteni între voi, într'o nobilă comunitate de năzuință; ați știut a aduce pace între spiritele, de multe ori învrăjbite, ale conducătorilor satului; ați știut să deșteptați noui speranțe și un suflu nou de viață acolo unde ați lucrat.

Puteți pleca acum, iubiți echipieri, având cea mai nobilă și cea mai generoasă răsplată: conștiința împăcată că ați respectat angajamentul moral de onoare față de iubitul nostru **Suveran** și Înalt conducător al Fundației, care v'a trimis la sate, ca să arătați, cu fapta și cu vorba, adânca Sa grijă pentru locuitorii țării.

Fundația vă așteaptă cu brațele deschise pentru a vă mulțumi și a vă arăta dorința ei ca, odată cu încetarea lucrului, să nu credeți ruptă orice legătură de muncă și credință cu ea. Dimpotrivă, Fundația vă socotește, deacum înainte, ai ei, făcând și voi parte din marea familie de ostași culturali ai Regelui.

De aceea Fundația are nădejdea că-i veți da concursul

vostru devotat pentru organizarea Expoziției lucrărilor de peste vară și vă roagă să nu dați uitării munca D-Voastră cristalizată în Căminul Cultural, care vă reprezintă mai departe în sat și căruia trebue să-i păstrați un interes cald și permanent.

Vă urez, din inimă, încheerea fericită a lucrărilor voastre din aceste trei luni și vă spun tuturora, în curând, bun venit!

DIMITRIE GUSTI

27 Septembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY

ÎNŢELESUL MUNCII NOASTRE

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PENTRU UN CREZ DE MUNCĂ AL CELOR TINERI

Dacă am avea sume enorme de bani, medicamente, maşini agricole şi vite de rasă, câte am vrea, fără îndoială că am putea ridica un sat, din punct de vedere cultural, cu mult mai uşor. E deci firesc ca multe echipe să fi căutat să-şi procure aceste mijloace şi noi trebue să ne bucurăm, frăţeşte, de câte ori una din ele, prin străduinţele ei, reuşeşte să mânuiască fonduri mai mari, spre folosul satului unde lucrează.

Dar iarăşi nu trebue să se mâhnească prea mult, acei din echipele mai bătute de soartă. Pentru că trimiterea unor Echipe Studenţeşti la sate, este ceva care are un rost cu mult mai adânc şi mai tainic, un rost pe care este bine să-l mai spunem încăodată, ca să nu-l uităm.

Echipele trimise sunt echipe experimentale şi studenţeşti, având menirea să experimenteze, adică, ce poate face o mână de oameni de bine, într'un Cămin Cultural. Oamenii aceştia de bine, pentru ca experimentul să fie doveditor, trebue să lucreze în condiţii normale. Din nefericire, ştim care sunt condiţiile normale de lucru la sate. Noi nu vom putea, pentru multă vreme încă, să strângem, pentru toate satele, mijloace din cale afară de mari.

Iată deci de ce noi, în Echipele Studenţeşti, trebue să dovedim că o mână de oameni tineri şi de inimă, poate face mult, în ciuda lipsurilor şi în ciuda greutăţilor, chiar

și în cel mai oropsit sat din țara românească, chiar și atunci când alți oameni, pe care ni i-am dori tovarăși, se uită la noi cu ochii neîncrezători și răuvoitori. Aceasta este pilda pe care trebue să o dăm, noi cei tineri, pilda cu care ne vom putea mândri, căci este singura ce va putea fi urmată de toată lumea în vremurile acestea de grea lipsă. Căci dacă milioane nu avem, ca să le dăm drumul să curgă ploaie peste sate, cel puțin suflet și dragoste de sat, atârnă de noi să avem și să facem din ele un semn al nostru, al celor tineri.

Bucurați-vă deci și fiți mândri, dacă veți putea face să se simtă în sat sufletul vostru, în ciuda mizeriei hâde și a lipsei de mijloace care te gâtuește. Să se facă simțit, muncind țărănește, înverșunat, strângând din dinți, la nevoie. Căci dacă astăzi trudim întunecați în greutăți, mâine vom fi blând luminați de raza bucuriei aceleia, care vine din izbânda pe care o știi că nu este nu mai a ta, ci a tuturor acelora pentru pilduirea cărora ți-ai trăit viața.

H. H. STAHL

27 Iulie 1935

BCU IAȘI CENTRALĂ

ETICA MUNCII ÎN ECHIPE

Să nu se creadă că munca în tovărăşie, făcută în scopul folosului obştesc, ar fi un lucru ce se înfăptueşte lesne şi dela sine, ci, dimpotrivă, trebueşte, pentru ea, o întreagă pregătire sufletească, intelectuală şi de tehnică de lucru.

Socotesc de aceia că nu ar fi zadarnic să stăm câteva clipe, înainte de a pleca din nou în echipe, şi să ne gândim cu seriozitate la această problemă. În ce mă priveşte, după atâţia ani de când iau parte la asemenea munci făcute în tovărăşie spre folosul satelor, am ajuns la credinţa că această etică şi tehnică a muncii colective este cel mai de seamă lucru şi chezăşia rodniciei tutulor încercărilor noastre.

Dacă ne facem un proces de conştiinţă va trebui să recunoască fiecare, că întreaga noastră educaţie, toate îndemnurile adânci şi toată ispita unei vieţi de nevoi, în mijlocul semenilor noştri, ne împing spre cu totul altceva decât spre muncă colectivă. Zodia vieţii noastre pare a fi aceasta: a străduinţei, singuratece, pentru ca fiinţa ta egoistă să o ducă cât se poate mai bine. Veşnic în concurenţă cu alţii, te înghesui şi tu la lupta vieţii, dând din coate, călcând pe alţii în picioare, ştiind că locurile sunt numărate şi poate nu vor ajunge şi pentru tine. Mai ales epoca aceasta de şomaj pentru intelectuali, a născut,

în mijlocul tineretului, primejdia unei tendinți generale spre un sălbatec egoism, născător de suflete mărunte și neomenești. Îi trebuie cuiva, care nu vrea cu nici un chip să renunțe la demnitatea lui de om, o deosebit de puternică voință pentru ca să-și puie în față un alt ideal, în aparență mai arid și mai plin de jertfe, în realitate însă singurul care îți dă bucurii statornice: idealul socotirii tale ca o părticică dintr'un întreg. E destul de greu să-ți dai seama, astfel ca să trăiești cu gândul acesta, că, biologic, faci parte dintr'un șir de viață al cărui început și sfârșit nu-l poți cuprinde cu gândul și care nu a murit nicicând, viața speței fiind altceva decât fărâma individualității tale pieritoare. Mai greu încă ajungi să înțelegi că făptura socială face parte dintr'o alcătuire foarte întinsă, neîntreruptă de veacuri multe, în care valurile generațiilor abea dacă înseamnă ceva. Și cu atât mai greu ajungi a-ți da seama că sufletește, tu, ca om, nu ești decât ca o sclipire într'o singură picătură de apă dintr'un curcubeu nemăsurat.

Dar și când ai ajuns a înțelege lucrul acesta, cu totul alte zări ți se deschid în față, și altcum te simți stăpân pe tine însuți, când te știi purtător de rosturi mai mari decât tine.

Dar mai ales atunci abea îți poți pune adevărata țintă a vieții tale ca ființă: creșterea ta pe măsura unor rosturi noi pe care le capeți prin însăși faptul că de aci înainte te știi părtaș la toate, și deci te simți tot atât de vinovat de înfrângeri precum și de mândru de toate izbânzile obștiei tale.

Pentru noi, cei din Echipele Studențești care plecăm la sate, socoteala asta este foarte limpede și alegerea este mai dinainte făcută: **plecăm în echipe** adică hotărîți

să trăim viața micei obștii a tovarășilor noștri de luptă. Și **plecăm la sate,** adică închinându-ne puterea de muncă obștei acesteia mari și anonime a neamului însăși, în străduința lui de a fi.

Legea noastră, etica noastră va fi de aci înainte, aceia a echipei. Echipă înseamnă frăție de cruce, prietenie până la jertfă, zdrobire a tot ce ar mai putea svâcni în tine din egoismul singuratecului luptător, un fel de călugărie, și un prilej de aspru exercițiu spiritual. Odată intrat într'o frăție, tu ca ființă izolată, nu mai ai nici-un rost sufletesc. Nu mai ai izbânzi și nici înfrângeri altele decât ale scopului căruia te-ai închinat. Nici-o altă ambiție decât aceia de a fi reazăm și îndemn pentru cei cari luptă alături de tine, izvor nesecat de jertfă gata să sară în ajutorul oricui, fie pentru a-l îndemna, când șovăie, fie pentru a-l opri când cine știe ce slăbiciune îl pornește pe căi care nu sunt cele mărturisite de echipă. Muncă anonimă și modestă, în ciuda chiar a celor care neînțelegându-te, nu te iau în seamă. Îndeplinire a datoriei tale chiar dacă singura mângâiere îți rămâne faptul că tu cel puțin îți stai singur mărturie.

Îmi răsare în minte o pildă: povestesc oamenii de demult, din vremea Renașterii că era obiceiul în școlile de pictori ce se strângeau în jurul unui maestru, ca toată averea lor, să se puie într'un coș legat cu o frânghie de grindă. Câștiga cineva ceva? Dădea drumul frânghiei, cobora coșul și punea acolo banii. Avea cineva o cheltuială de făcut? Dădea jos coșul și lua.

Așa văd eu o echipă și mai ales așa văd eu pe echipier: sufletul lui să fie pus întotdeauna la îndemâna oricui. Are cineva ceva nevoie de toate puterile tale omenești? Să vie să ia. Îi vei da cu dragă inimă. Ba te vei face chiar,

ca să-ţi fie fapta mai uşor primită, că nici nu ai băgat măcar de seamă la jertfa făcută.

Dar o asemenea atitudine nu o poate avea decât acela care ştie că peste el stă viaţa obştiei şi stă ţinta de muncă, idealul pe care ni l-am fixat de la început.

De aceia cine nu iubeşte cu adevărat satul, cine nu se simte frate cu el, cine nu simte cum îl roade părerea de rău şi remuşcarea, ca viermii neadormiţi de care vorbesc Scripturile, la gândul că satul acesta tânjeşte într'o stare sub demnitatea omenească, stare pe care nu o merită, căci tânjeşte numai din vina noastră, a tutulor cărturarilor, fără de nici-un fel de deosebire ori alegere şi cine nu tresaltă de bucurie stând alături de viaţa cea ascunsă şi frumoasă a satelor, viaţă de adâncă omenie, bunăvoinţă şi nesecată putere de creare, acela nu-şi poate face un ideal al întregii lui făpturi din lupta pentru ridicarea satelor, acela nu va putea munci până la jertfă, nu va putea fi un bun echipier şi mai bine ar face să se răsgândească la vreme, plecând pe alte drumuri decât ale noastre.

H. H. STAHL

5 Iulie 1936

PESCARI DE OAMENI

Chemarea la apostolat a Sfântului Petru s'a făcut prin aceste cuvinte. I-a spus Isus: „Vino după mine, că am să te fac pescar de oameni". Aci este tâlcul adânc al oricărei chemări.

Cine urmăreşte propria lui scăpare, se simte împăcat uşor: munca lui, dacă e făcută în conştiinţă, îi este de ajuns. Dar cine umblă după scăparea obştiei, cine tânjeşte de dorul binelui tuturora, acela mai întâiu aleargă să prindă la el, în mreje, pe ceilalţi oameni, căci într'adevăr „pescar de oameni" este el menit a fi.

Şi noi, în Echipele noastre, lucrând în sat şi pentru sat, avem prilejul să gustăm, oarecum, bucuriile şi amărăciunea meseriei acesteia de câştigători de suflete. Desigur vom avea cu atât mai multe isbânzi cu cât credinţa noastră în idealul urmărit va fi mai mare. Dar este folositor să aflăm şi câte ceva din experienţa cea veche a altora, ca să învăţăm tot ce este de învăţat din meşteşugul acesta al vânătorului şi al pescarului de oameni.

Mai întâiu, muncind pentru obştie, rodul muncii noastre este câştigarea obştiei. Altfel se cheamă că a fost stearpă. Munca noastră trebuie să aibe răsunet. Desigur nu un răsunet gălăgios şi gol. Ci răsunet ca acela al şcolii în sufletul şcolarilor şi al predicii în sufletul credincioşilor. Muncim nu numai de dragul muncii, ci pentru ca să dăm pildă. Za-

darnic deci muncim dacă nu ştim să facem astfel ca pilda noastră să fie urmată. Să spunem că echipa întreagă iese la săpat şanţuri. Bună treabă. Dar ce rost are ca Echipa să facă toate şanţurile din sat şi ce o să rămâe din ele când peste trei luni se vor astupa? Toată cumineţenia este a şti să prinzi şi pe alţii la treabă. Să faci ca întreg satul să vie în Echipă.

Pentru aceasta este nevoie ca obştea întreagă să fie câştigată, om după om. Şi pe om îl câştigi uşor dacă ştii cum, dacă ştii să-l scoţi din massa anonimă unde se ţine el ascuns, punându-l direct în cauză, ca şi când l-ai arăta cu degetul. De pildă: faceţi şanţuri în dreptul caselor de unde vă vine un ajutor. Începeţi şi lăsaţi nesfârşite bucăţi întregi în dreptul caselor celor îndărătnici. Fiţi siguri că nici unul din aceştia nu se va îndura să lase ca numai el să rămână mai prejos decât vecinii lui. Nu vrea cineva să vie la şezătoare? Daţi-i acolo un rol precis: să vorbească, să facă o treabă oarecare. Nu vrea să citească? Încredinţaţi-i lui propaganda cărţii.

Şi nu pregetaţi a recunoaşte, de îndată ce se poate, meritele oricui, în public. Mai ales acelora cari nu ni s'au arătat la început prieteni. A colabora cu cineva, înseamnă a munci alături de ei, (uneori mai mult tu decât el) şi a-i da apoi numai lui, toată răsplata cinstei. Aceasta este mreaja cu care îl câştigi pentru a doua oară, după ce va fi învăţat cum să facă binele şi se va fi deprins cu bucuria cinstirii lui de către oameni.

Deseori duşmanii şi cârtitorii sunt prieteni pe cari i-am pierdut din neştiinţa noastră de a-i câştiga; prieteni jigniţi, pentrucă din nebăgare de seamă, i-am lăsat mereu tot la o parte. Este deci un lucru de elementară prudenţă ca să cerem într'una participarea, măcar sufletească a tuturora,

declarația formală a fiecărui om în parte că e alături de tine și că îl ai prieten. Dacă cu toate acestea cineva cârtește, nu te lupta împotriva lui, căci dușmănia ta o sporește și pe a lui. Ci, dimpotrivă, măcar într'un târziu, câștigă-l. Cheamă-l și dă-i o răspundere deosebit de mare, un rol de conducere. Poate că ceeace nu a făcut până atuncea de dragul tău, o va face din trufie pentru sine. Deseori am văzut oameni schimbându-se în purtarea lor, de îndată ce erau puși la treabă și nu-i greșită socoteala ca să încerci a-ți face tocmai din dușmanii înverșunați, bunii prieteni.

Să nu i se pară nimănui că este un joc ipocrit, acesta, al măgulirii oamenilor, al cumpărării lor cu cinsti și roluri, fie efective fie de simplă „onoare". Mai întâiu pentrucă este bine să-i punem pe toți în încercare. Și în al doilea rând, pentrucă este ceva care ne spală de orișice vină, chiar dacă vom fi fost în purtarea noastră cu oamenii, nu numai blânzi ca mieii, ci și vicleni ca șerpii. Anume că treaba la care îi chemăm pe oameni, este o treabă bună și treaba bună are acest dar că schimbă sufletește pe cel care o face. Chiar dacă cineva o va începe din trufie, va sfârși prin a o face de drag. Și vom fi izbândit astfel dintr'o lovită două plătite: să facem treaba și pe deasupra să fi câștigat un om.

La muncă deci. Aruncați plasa și noroc bun la meseria de pescari de oameni.

H. H. STAHL.

12 Iulie 1936

LEAC ÎMPOTRIVA CÂRTITORILOR

Nu se află treabă pe lume care să nu-şi afle cârtitorii. Nu-i de mirare deci că şi Echipele Studenţeşti şi-i pot afla pe ai lor. Cum n'avem însă timp de risipit, stând să drămuim şi să cântărim pe fiecare cârtitor în parte, trebuie să le ieşim pieptiş, la luptă, cu o întrebare:

Întrebarea aceasta are darul să împartă în două taberi şi să aleagă, pe cei care merg alături de noi, de cei care merg împotriva noastră. Întrebăm: cine este acela care primeşte cu inimă uşoară soarta din zilele de azi a satelor româneşti? Care este acela căruia nu-i clocoteşte în faţă sângele ruşinii, la gândul cumplitelor stări, pe care le îndură satele acestor oameni, cari dacă ar fi după dreptate, ar trebui să fie fruntea neamurilor?

Cine răspunde că se simte bine, în oaza lui fericită de om chivernisit în treburile oraşelor, fără să-l doară hâda sărăcie a satelor, acela trebueşte socotit, de la început, ca un om mort pentru viaţa ţării acesteia. Cârtitorii de acest fel sunt pentru noi ca şi cum nu ar fi. Să-i ierte Dumnezeu, în marea lui bunătate, şi să-i ferească de răsplata ce s'ar putea să le vie.

Dar cei care, ca şi noi, se arată îngrijoraţi, să răspundă atunci la a doua întrebare: dacă este aşa, ce aţi făcut şi ce faceţi D-voastră pentru aceste sate? Să-i întrebăm astfel, fără de milă, pe toţi cei care se arată nără-

vaşi în cârtire şi pe care nu-i mai putem câştiga, fie că ei s'ar afla, desgustaţi şi obosiţi, în mijlocul satelor, fie că s'ei afla scriind şi „gândind" la Corso, lângă un mazagran.

Ce facem noi, s'ar putea să nu fie bine. Adică să fie o sarcină prea grea, peste puterile noastre. Totuşi, cât de cât, ceva tot facem. Şi o facem cu bună credinţă, cu dragoste, poate chiar şi cu mult mai multă pricepere decât alţii, căci în spatele nostru stau ani de zile de experienţă, pe care alţii, — nu ne îndoim: foarte inteligenţi — nu-i au. Dar puţinătatea noastră, tot trage în cumpănă mai mult decât aroganţa suficientă a cârtitorului sterp.

Acesta se simte foarte mândru când face pe Casandra, profeta nenorocirilor, şi pe crainicul cumplitelor ştiri. „Se dărâmă colo; se surpă dincolo; merge rău aci şi ne paşte prăpădul peste tot!"

Ci sări omule, de pune umărul şi dă o mână de ajutor dacă-i aşa!

De ce să stea cârtitorii şi să jelească, dând din cap, ca la apa Vavilonului? Nu-i place cuiva cum lucrăm noi? — Vino, frate de-mi arată tu cum!

Aşadar, rotiţi ochii în jur şi alegeţi cârtitorii. Cei care totuşi nu vor veni alături de echipă, pe aceia să-i cunoaşteţi ca oameni răi şi să vă feriţi de ei, aşa cum zice basmul că trebuie să te fereşti de omul spân şi roşu; căci altceva le urmăreşte sufletul lor negru, de cât spune gura lor cea aurită.

Şi ferindu-te de aceştia, poţi merge înainte pe calea datoriei, cu o **statornicie răbdătoare.**

Să nu se creadă că învingătorii sunt oamenii gesturilor melodramatice sau a îndrăznelilor nesăbuite. Mai mult trage la cântar îndărătnicia răbdătoare. Dacă o echipă

ştie ce vrea, nu are nevoie să se lupte cu cârtitorii răuvoitori. Îi este deajuns să vroiască dârz şi fără şovăială; va veni un timp în care cârtitorii vor obosi. Şi atunci, la vremea oboselii răuvoitorilor tu trebue să te afli tot aşa cum erai la început: stăruitor pe aceiaşi credinţă şi cu ochii la acelaş ideal.

După trei săptămâni de zile de lucru, ştiu bine că entuziasmul localnicilor se va fi domolit. Primele oboseli ale luptei cu neîncrederea oamenilor se vor fi ivit în echipă. Acum e punctul cel greu de trecut din munca noastră. Acuma e sosită vremea, când stau gata să se aleagă dreptăţile echipierilor faţă de cele ale cârtitorilor. Ei bine, ar fi ruşinos să ne dăm rămaşi. Cu orice preţ, să nu ne lăsăm clintiţi o iotă din credinţa şi fapta noastră.

Ca să ne vie mai uşor acest lucru, este o cale de urmat. Când v'au obosit cârtitorii, lăsaţi-i în pace şi plecaţi singuri în sat, la oamenii aceia de treabă, de adânc bun simţ şi de o bună creştere care nu este numai a celor şapte ani de acasă, ci e a veacurilor care au trecut peste ei. Duceţi-vă de staţi de vorbă cu sătenii. Luaţi sfat şi odihnă dela înţelepciunea bătrânilor şi babelor, în casele lor primitoare şi în sufletul lor recunoscător pentru binele ce-l veţi fi făcut.

Căci e deajuns să vezi, din când în când, sclipirea bucuroasă a ochilor aceluia care ţi s'a întâmplat să-i faci càndva un bine, sau să-i alini o durere cu o vorbă bună, pentru ca să ţi se şteargă din suflet amărăciunea pe care ţi-o lasă cârtitorii.

Şi e deajuns o asemenea bucurie curată, ca să ai răsplată, până peste măsură, pentru tot ceiace, poate că şi pentru tine, a fost prinos de adevărată jertfă.

26 Iulie 1936, H. H. STAHL

ÎNȚELESUL MUNCII NOASTRE

I.

Sunt echipieri cari au pierdut încrederea în munca lor și sunt echipe a căror activitate nu s'a desfășurat bine fiindcă au înțeles greșit rostul unei Echipe și a unui Cămin Cultural și fiindcă nu au cunoscut chipul cum trebue să muncim noi pentru ridicarea culturală a satelor.

Într'adevăr, unii echipieri și chiar unele Echipe cred că rostul nostru este numai acela de a arăta autorităților, instituțiilor și sătenilor ce este de făcut, urmând ca acestea să se pună apoi pe lucru, iar noi numai să supraveghem totul.

Sosit în sat, echipierul care vede lucrurile așa, pornește să străbată ulițele, aruncă ochii în curtea gospodarilor, mai intră și în două trei case și apoi, lămurit asupra „realităților satului", întocmește programul de lucru și apoi începe ceeace socotește el că trebue să se facă: intervenție la Camera de Agricultură, intervenție la Prefectură, intervenție la fabrica de ciment, altă intervenție la fabrica de cărămidă, încă una la Ministerul de Domenii, intervenții peste intervenții, pentru toate lucrările posibile și pentru foarte multe lucruri imposibile. Unele din autoritățile și instituțiile solicitate vor răspunde, altele nu. De cele mai multe ori însă, deși Echipele Studențești au un puternic sprijin

în toate autoritățile locale și la cele centrale, ajutorul primit este mult mai slab decât cel așteptat de către Echipierul care și-a făcut socoteala că va putea înfăptui ceva pe calea asta. Și atunci descurajarea își face drum în sufletul său..

Lucrând astfel, el va fi pe o altă cale decât aceea a programului nostru de lucru și cu totul în afara spiritului muncii echipelor studențești.

Rostul nostru nu este acela de a concentra în satele în cari ne aflăm toate serviciile technice ale județului și nici acela de a hotărî învestiri uriașe de fonduri în lucrări cari se ridică dela sine în ochii mirați ai sătenilor. Asemenea lucrări nu pot fi cu adevărat folositoare satului, care le va privi ca adaosuri străine în viața lui. Rostul nostru este de a arăta prin faptă, prin jertfă, calea de ridicare a satului prin munca organizată a obștei sătenilor, adunați în Căminul Cultural. Datoria noastră este aceea de a dovedi prin munca pilduitoare a Echipei, care va trebui dusă mai departe de către Căminul Cultural, că satul poate înainta, chiar fără ajutoare din afară, numai prin străduințele sătenilor. Începând noi prin **a face** și nu prin **a cere,** vom câștiga încrederea satului, stima autorităților și sprijinul tuturora, chiar fără să mai fie nevoie de intervenții.

Zidirile și înfăptuirile ce vor îmbogăți și vor împodobi satul prin munca echipierilor și a sătenilor, vor fi atunci cu adevărat ale noastre și ale lor, crescute din străduință omenească, întărite cu dragostea pusă în toate încheieturile lor, însufleţite din sufletul nostru, rodiri și înfăptuiri din viața însăși a satului și pentru viața lui. De vom ridica într'un sat chiar un palat, el nu va fi de niciun folos obștesc, dacă la temelia lui nu stă dragostea sătenilor și credința lor în folosul lui pentru viața satului lor. Când vom

izbuti să adunăm zece oameni la lucru, să fim mai bucuroşi decât dacă am fi obţinut zeci de mii ca subvenţii.

Să părăsim, de aceia, cu totul, biurocratismul în munca de ridicare a satelor şi să muncim numai cu puterile noastre şi ale satului, afară pe teren.

Gândiţi-vă cu toţii că la Rudăria s'a lucrat cărămidă pentru cămin şi tot aşa la Lescoviţa pentru biserică, de către echipă şi săteni; nu uitaţi deasemenea că la Cusuiul din Vale, în Dobrogea sunt doi kilometri de şosea lucrată de săteni şi echipă; amintiţi-vă că la Nereju s'a ridicat căminul de către săteni şi recitiţi dările de seamă din acest Curier -l nostru, în care s'au însemnat atâtea fapte de muncă ale echipierilor şi sătenilor.

Desprindeţi din ele tot ce este muncă jertfelnică şi însufleţire a satelor şi întăriţi-vă sufletele întru crezul faptei constructive, ridicând satul prin tăria muncii şi credinţei sătenilor.

Acesta este înţelesul muncii noastre.

16 August 1936

II.

Ne scriu mulţi camarazi din Echipe despre greutăţile pe cari le întâmpină din partea acelora din fruntaşii ori conducătorii comunelor cari, după-ce-au stat ani de zile în mijlocul sătenilor la locuri de răspundere şi de autoritate fără să facă nimic, sunt acuma necăjiţi din pricina pildei de muncă şi energie pe care o dau Echipele.

Astfel un camarad din Banat ne arată că deşi la început intelectualii din sat i-au dat tot sprijinul, astăzi aceştia se arată mai puţin gata de lucru, geloşi de rezultatele frumoase obţinute, în timp de-o lună, de echipă. Tot la fel

se străduesc să învingă certuri locale şi camarazii noştri dintr'un judeţ din Ardeal, cari nu isbutesc să arate intelectualilor de-acolo datoria de a se uni în munca dezinteresată pentru ridicarea comunei.

Programul nostru ne arată datoria de a munci întotdeauna cot la cot cu localnicii. Deaceea, în tot ce facem trebue să arătăm nu numai dor de muncă, dar şi răbdare şi stăruinţă în raporturile noastre cu oamenii. Nouă nu ne este îngăduită mânia, nouă nu ne este îngăduită revolta împotriva nepăsării. Noi venim pregătiţi să înfruntăm răceala, neîncrederea, pizma şi reaua credinţă şi venim hotărîţi să le învingem, prin pilda muncii, a cugetului curat, a dezinteresului. Acolo unde încă nu isbutim să fluturăm flamura victoriei noastre, să stăm şi să ne gândim: oare am făcut tot ce-a trebuit să facem? Oare n'au mai rămas îndemnuri nerostite, fapte neîmplinite? Oare numai de atâta jertfă a fost de lipsă ori mai trebue să mergem înainte pe drumul spinos al muncii noastre pilduitoare? Iar dacă supunându-ne unui asemenea examen riguros de conştiinţă găsim că am făcut totul ca să câştigăm încrederea localnicilor şi să-i avem alături de noi pe toţi cărturarii satelor, dar ei n'au socotit de a lor datorie să vină cu noi, atunci, zicând din nou Doamne ajută! să mergem înainte singuri, tari în credinţa noastră, cu fruntea sus, cu cugetul curat şi cu nădejdea biruinţii în ochi. Astea sunt gândurile noastre pentru voi camarazi de muncă din Banat şi din Hunedoara şi pentru voi toţi ceilalţi camarazi cari treceţi prin aceleaşi frământări şi întâmpinaţi aceiaşi urîtă piedică a reacredinţei.

Munca noastră tăcută este aproape totdeauna o învinovăţire pentru cei cari ar fi putut-o face dar n'au făcut-o. N'au făcut-o fiindcă n'au avut împrejurări prielnice şi n'au

făcut-o alţii fiindcă au fost prea plini de alte griji lăturalnice. Să le arătăm tuturora că a sosit acum vremea muncii pentru sat şi să le arătăm că au locurile păstrate şi să-i chemăm: veniţi cu noi, în munca pentru ridicarea satelor! Şi primiţi-i cu bărbătească strângere de mână, pornind uniţi spre înfăptuiri tot mai mari.

Iar dacă vor urma să tacă şi să se ascundă în bârlogul cârtirii şi nepăsării lor, noi să mergem înainte, trecând mândri peste neputincioasa lor răutate, căci vom avea dreptatea şi biruinţa de partea noastră. Şi vor fi şi ei printre cei ce vor recunoaşte adevărul al cărui soli am fost.

OCTAVIAN NEAMŢU

27 Septembrie 1936

DESPRE FAȚA CEALALTĂ A SATULUI

Străduința cea mare a noastră, a celor cari, în lunile minunate ale verii din ăst an, luptăm la sate, înrolați în slujba idealului social al Fundației, este să lăsăm în urma noastră semne zidite în lemn și piatră, mărturie văzută și trainică despre aflarea noastră printre săteni. La fel am făcut și în anul trecut, în dorința aprigă de a schimba înfățișarea neplăcută a ulițelor, gardurilor, curților și caselor din satele năcăjite pe unde-am umblat, în cea dintâi campanie. Neținând seama de osteneală echipierii au cărat și cară piatră, sapă șosele, doboară trunchii în pădure, și îndreaptă garduri, spală zidurile înegrite ale bisericilor, cârpesc pe cele mâncate de vreme și ploi ale școlilor și sădesc flori în curți, lăsând în urma lor un sat plăcut ochiului și îngrijit ca grădina unui gospodar harnic și cu mâna isteață la potrivirea frumoasă a lucrurilor. Nu știu dacă treaba asta e tot ce putem face mai bun, în satele prin cari ne poartă datoria căreia ne supunem și dragostea pentru țara de mâine, pe care o vrem mai bună, mai sănătoasă și mai puternică.

Peste digul ridicat cu trudă multă, stavilă apelor, va veni, cu primăvara, puhoi nou dela munte și va umple albia cu piatră și va roade temeliile de desupt; șoseaua bine pietruită se va surpa sub umbletul mult al carelor și sub pasul necontenit al oamenilor; și tot așa gardurile

vor putrezi sub ploi, zidul bisericii va înegri sub scurgerea nemiloasă a vremii, iar zidul școlii îl vom găsi curând, din nou, mâncat.

Semnele văzute ale muncii noastre, pe cari le-am vrut trainice, îmbogățind cu maldăr de înfăptuiri capitolul „munca edilitară" din programul nostru, se dovedesc vremelnice, sortite năruirii și uitării timpurii. Urmele de piatră și lemn ale trecerii noastre printre săteni pier și dacă ne vom lega amintirea doar de ele, vom fi uitați deodată cu grabnica lor risipire.

Iată pentru-ce socotesc nimerit să dăm mai multă grijă feței celeilalte a satului, vieții, lui, sufletului oamenilor, străduind din răsputeri să zidim satul cel nou în gândul și inima țăranilor cu cari trăim viață laolaltă trei luni de zile, să fim părtașii de fiecare clipă ai traiului lor, alături de ei la bucurie și durere, curați în gând, plini de dragoste, pătrunși de credință în puterea muncii, ostași cu fapta și cuvântul, pentru o viață nouă, de disciplină, cinste, hărnicie și dorință aprigă de înălțare a României, prin ridicarea satelor. Înfrățiți cu oamenii, mereu cu ei, mereu printre ei, nu ascunși la „sediul echipei" trăgând plictisiți linii peste linii pe hârtie, prezenți sufletește, să punem temelii pentru o țară nouă, împrăștiind o credință nouă.

Ea nu va pieri. Nici ploile și nici frigul, nici piatra și nici focul nu vor putea s'o înfrângă. Ea va trăi și după noi, puternică și trainică și împreună cu ea și amintirea noastră.

OCTAVIAN NEAMȚU

24 August 1935

DESPRE NOI, CEI DIN ECHIPE

Porunca domnească, ce ne-a trimis la munca pentru ridicarea satelor, are două părți: Întâia hotărăște neînfrântă stăruință pentru a arăta, cu pilda vie a faptei de muncă, drumul adevărat al vieții unei obștii sătești. A doua parte a poruncii, rostită la încheierea lucrărilor din anul 1934, vorbește despre noi, cei din echipe, arătând că munca asta este orânduită și pentru a ne arăta nouă, cărturarilor tineri din țară, „care este calea cea sănătoasă a muncii și a surplusurilor de energie".

Și iată, ziua în care, prăfuiți încă de pulberea drumurilor pe cari le-am umblat și păstrând încă în obraz prospețimea vânturilor cari ne-au bătut, ne vom înfățișa, ca să arătăm împlinirea poruncii, se apropie.

Semnele de până acum arată că ne vom putea da, cu prisosință, seama de împlinirea părții dintâi a poruncii domnești, care ne-a trimis la muncă.

Rămâne să se vadă ce-am isbutit să facem cu noi, cu sufletele și gândurile noastre, potrivit cu îndemnul din partea cea de a doua a poruncii.

Am intrat în echipele astea așa cum ne-au făcut școlile prin cari am trecut, liceele și universitatea, adică, hrăniți din belșug cu cunoștințe, învățați în meseria pe care ne-am ales-o, porniți spre critică stearpă și străini de frământările obștei, cu gândul mic de a ne găsi, cât mai de grabă.

îndeletnicirea tihnită care să ne scoată din grija zilei de mâine, printr'o oarecare leneşă îndeplinire a slujbei. Câtă vreme ne bucurăm de energia anilor tinereţii, ne mai sbuciumă, uneori, dorul unei schimbări şi îndemnul spre un alt soi de viaţă decât aceea a cărturărimii noastre, ostenită în nelucrare. Dar, pe măsură ce trece vremea, nici nu ne mai gândim măcar la starea cea rea a sufletelor noastre.

Organizaţia nouă a echipelor dă prilej, tinerimii cărturare din ţara noastră, să treacă prin focul preschimbător al muncii la sate.

Aici, cărturarii tineri ai României, au câmp larg deschis ca să-şi arate mult strigatul dor de acţiune practică, precum şi puterea de muncă şi energia preschimbătoare de stări şi suflet omenesc, căci organizaţia echipelor de muncă la sate este mijlocul practic adevărat pentru noua organizare a vieţii româneşti.

La ceasul socotelilor vom arăta în ce măsură, legaţi trei luni de zile de sate, de ţărănime, de munca ei, de viaţa adevărată a naţiei, din cărturari stingheri şi desrădăcinaţi, ne întoarcem oamenii unei credinţe noi, drumeţii cei dintâi pe calea neştiută până acum, „a muncii şi a surplusurilor de energie".

Ca pretutindeni unde se adună oameni la o chemare de luptă, se va alege şi aici, potrivit unui adevăr străvechiu, ceata celor mulţi chemaţi de aceea a celor puţini dar aleşi. Vor fi aceşti aleşi poate o sută, ori poate numai zece sau cinci, dar să fie, pentru bucuria sufletului lor şi pentru folosul naţiei, luptătorii cei dintâi în cea dintâi legiune a muncii îndârjite pentru o ţară nouă.

OCTAVIAN NEAMŢU

15 Septembrie 1935

CĂRTURARII ROMÂNIEI DE MÂINE

Se deslușește tot mai limpede, în faptele, în rapoartele și în atitudinea echipierilor, puterea de prefacere sufletească a muncii pentru ridicarea satelor.

Am plecat cu toții spre sate ca spre un pământ necunoscut, unde, așa ne închipuiam, vom găsi numai mizerie, greutăți și multă neînțelegere și încăpățânare. Toată lumea era de acord că starea de înapoiere a satelor este urmarea de neînlăturat a răutății oamenilor cari, oricât li s'ar spune ce să facă, nu vor să asculte și deaceia vor rămâne veșnic înfrățiți cu boala și sărăcia. Munca noastră nu se anunța prea ușoară, iar sufletele noastre de tineri cărturari cari ne pregătim pentru cariere orășenești erau destul de înfricoșate, în drumul spre țara necunoscută a satelor. Nimic și nimeni nu ne-a arătat niciodată, nici datoria întoarcerei la sat ori a muncii desinteresate pentru țărănime. În anii de după Unire, Universitatea era frământată de problemele cele mai felurite și mai înalte, dar și cele mai depărtate de întrebările vieții sociale românești, cari prindeau să frământe tineretul Universităților noastre. Chemarea Seminarului de Sociologie, care a făcut întâile lucrări pe teren în satele românești, a răsunat ciudat și nou în lumea asta deprinsă cu ceasuri nesfârșite de discuții și lecturi, dar străină de orice deprindere a muncii practice pe teren. Au trebuit câțiva ani de stăruință, plină

de încredere în isbândă, ca gândul coborîrii la sate să cucerească sufletul tinerimii cărturare de toate breslele și să crească până la uriașa desfășurare de energie organizată în slujba unui program de muncă la sate, a campaniei echipelor din anul acesta.

Dar iată, după zece ani de muncă, tineretul din 1936 este sufletește altul decât cel din 1926 și altul decât cel care a dat pe conducătorii de astăzi ai vieții noastre economice, politice ori administrative.

Munca la sate, cercetările monografice și echipele studențești, au arătat tineretului nostru universitar, precum și profesioniștilor din aproape toate ramurile de activitate, o altă față a satului românesc, fața adevărată, învățându-l să cunoască și să iubească țara necunoscută a țăranilor. Indeletnicirile de peste vară ale studenților din Echipe, precum și ale tehnicienilor cari îi însoțeau sprijinindu-i cu experiența lor, au arătat tuturora că dacă lucrurile merg prost în sate nu e numai din pricina încăpățânării ori îndărătniciei săteanului care-i deprins cu răul, dar și din vina conducătorilor cari nu s'au mai socotit datori să arate, prin muncă dezinteresată, prin stăruință neînfrântă și cu dragoste nesfârșită, drumul binelui și a muncii cuminți.

Iar sufletul tineretului s'a cutremurat în fața marelui păcat al părăsirii satului și s'a întors spre țărănime curat, dornic de muncă, gata de sacrificiu.

Crește astfel în țara românească o armată puternică de medici, ingineri, teologi, profesori, învățători, de intelectuali din toate breslele cari își învață datoriile meseriei acolo unde greutățile sunt mai mari ca oriunde în altă parte și cari, mai ales, învață să-și cunoască țara și să muncească pentru ea.

Este de-o însemnătate covârşitoare pentru România de mâine faptul că se formează an de an 300—400 de tineri cari între 20 şi 25 de ani, ştiu ce însemnează lupta pentru construirea unui dispensar, ori a unei băi populare, cari ştiu cum se organizează o cooperativă şi cari ştiu despre ce trebue să vorbeşti sătenilor ca să nu le răpeşti vremea fără folos pentru ei şi mai ales cari îşi dau seama de rostul adânc al unor asemenea lucrări pentru viaţa satului.

Iată, coborînd din Vrancea pe medicinistul Echipei, plin de grijă pentru chipul cum se va lămuri odată întrebarea turburătoare a pădurii deacolo, dar şi plin de bucurie la gândul că, după trei ani de muncă, s'a ridicat acolo un Cămin puternic şi larg, ca să adune într'însul toată viaţa obştei, iată, din altă parte, din ţinutul laşilor pe tânărul profesor de filosofie care pornit în campania de lucru a Fundaţiei, se străduieşte acum să găsească putinţele clădirii unei băi populare; şi iată pe agronomul Echipei Naipu socotind ca un arhitect mărimea încăperilor şi grosimea pereţilor unei case în care-ar vrea să adăpostească deocamdată, Căminul Cultural din satul său; şi mai departe, pe macedoneanul aprig care-a înfipt steagul de muncă al Fundaţiei între coloniştii din Dobrogea şi care-şi povesteşte strâns cum a izbutit să adune la treabă zece sate cu câte 80 de căruţe şi 100 de oameni pe zi, şi alţii risipiţi pe tot cuprinsul ţării, purtând în gând şi suflet acelaş crez de muncă: ridicarea vieţii satelor.

Aşa creşte, între hotarele ei tot mai largi, o lume nouă, cu o viaţă nouă, prin puterea de prefacere sufletească a muncii la sate.

Dar, tot aşa cum ne străduim să asigurăm continuarea muncii noastre în sate înfiinţând Cămine Culturale, ar trebui să apărăm şi acest câştig al sufletelor noastre, anume:

înțelegerea dreaptă a chemării noastre în meseria pentru care ne-am pregătit, credința în datoria muncii de ridicare culturală a satelor, ca o preocupare statornică a vieții noastre.

Unde stă chezășia păstrării neștirbite a acestei bogății, unde stă taina statorniciei întru acest crez de muncă?

OCTAVIAN NEAMȚU

30 August 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CUVÂNT DE INDEMN ŞI DE MULŢUMIRE

Munca în Echipele Studenţeşti nu este uşoară. Timpul de trei luni de zile cât durează campania de lucru a Fundaţiei „Principele Carol" este vreme de muncă, de sacrificiu şi de neostenită hărnicie. Cine s'a înscris în Echipe şi a iscălit angajamentul de onoare, că va lucra neîntrerupt trei luni pentru înfăptuirea programului, a făcut legământ să nu se lase înfrânt, de nici o greutate din afară şi mai ales de nici o îndoială şi nemulţumire lăuntrică. Generaţia noastră a intrat în viaţă arătându-şi dorul neîntrerupt de muncă constructivă şi hotărârea de a sta în mijlocul încercărilor de tot felul fără frică şi gata de jertfă. În măsura în care facem parte din această generaţie, nu numai cu vârsta, ci şi sufleteşte, se presupune că răspunzând chemării Fundaţiei, am fost îndemnaţi de o aspră poruncă de a făptui pentru binele obştesc. Asta însemnează că cine a pornit la drum cu Echipele ştia că nu-l aşteaptă petrecere şi îmbuibare şi nici ceasuri de plimbare şi reverie, ci o viaţă aspră, de disciplină şi muncă bărbătească, o viaţă de privaţiuni. Şi mai însemnează că cine, cunoscând aceste lucruri, a venit totuşi la munca asta a noastră, a fost mânat de dor de muncă şi din pornire de a-şi încerca puterea de răbdare a sufletului şi măsura energiei sale creatoare.

Cea mai frumoasă dovadă de dreaptă înțelegere a datoriei de echipier și a vieții de muncitor pentru ridicarea culturală a satelor, ne-o dau încă și azi acei austeri și eroici echipieri dela Macedonia, răspândiți în anul acesta și la Banloc și mai ales la Lescovița, satul acela greu depe malul Dunării bănățene. Rostim aici cuvânt de recunoaștere pentru ei, fără teamă că vom fi desmințiți. Nu putem să nu aducem în fața celor cari mai pierd încă vremea făcând socoteli și gândindu-se dacă nu cumva vre-un camarad are o mai bună socoteală materială decât el, pilda minunată a acestor echipieri cari din fondul unei singure echipe, susțin trei echipe toate cu mai mult de zece oameni și toate cu o activitate grea în roade. Rup dela gură și pun mână dela mână, economisesc fiecare leu și se ostenesc s'o scoată la capăt cât mai eftin, străduind să mai pună și deoparte ceva, ca să facă un fond pentru pornirea muncii Căminelor Culturale pe cari le vor înființa. Să ne gândim puțin cu toții la fapta acestor camarazi ai noștri și să ne judecăm și gândurile noastre. Câți suntem la înălțimea sufletească a acestora? Câți dintre noi am rămas credincioși hotărîrilor noastre dintâi așa ca ei și câți dintre noi și-au respectat cuvântul de onoare dat așa precum și-l respectă ei?

Căci iată, lucrurile astea nu trebue să le pierdem din vedere niciodată, nici azi, când suntem încă tineri și jurăm în numele celor mai înalte idealuri și nici mâine, când suntem chemați să creștem pe alții. Nu la masă să ne gândim și nici la perna pe care ne lăsăm noi capul, ci la mâncarea proastă și insuficientă a bieților țărani și la piatra pe care-și lasă capul muncitorii din păduri. Căci noi am coborît la sate ca să-i ajutăm pe aceștia și ca să le facem mai bună și mai ușoară viața lor și asta cu prețul

sacrificării comodității noastre, cu prețul jertfei noastre de suflet și muncă. Pun față în față echipele mândre și sobre cari se scoală în zori de zi, la ceasul când se ridică soarele de după creasta munților, dorm pe jos sub cerul înalt și înstelat, muncesc până seara și se hrănesc așa cum pot, în sate mici și sărace și — echipierii răzleți cari tot se mai plâng de greutăți, deși locuesc în case largi și încăpătoare, n'au nici odată grija aprovizionării, dar încă n'au deprins nici legea disciplinei și nici a muncii, ori a camaraderiei.

Cine știe să muncească și cine vine cu dragoste de muncă și de țară acela-și, găsește mulțumirea în negrăita bucurie sufletească a celui care a făcut ceva pentru obștie. Bucurie care nu cercetează decât sufletul celor puțini, dar aleși.

OCTAVIAN NEAMȚU

9 August 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

SĂ MAI PRIVIM ODATĂ'N JURUL NOSTRU

Să mai privim odată'n jurul nostru. La oameni și la locuri; la cei cu cari am muncit și la așezările care ne-au adăpostit o vară întreagă. Să mai adunăm odată în noi, cu ochii mari deschiși, toată frumusețea negrăită a locurilor și toată bucuria nepieritoare a înfăptuirilor. Cu inima apăsată de întristarea amară a celui care pleacă din locuri unde lasă în urmă-i tovarăși dragi și amintirea ceasurilor în cari a risipit suflet și muncă pentru obște și cu bucuria celui care știe că se leagă de amintirea lui, o vorbă bună, un îndemn ori o zidire, să mai străbatem odată satele noastre în lung și'n lat, de la biserică și de la școală, până'n creasta dealului ori la marginea câmpiei, pe drumul rămasului bun. Să mai cutreerăm odată pădurile de brad ale Năsăudului, dealurile moldovene, drumurile molcome ale Basarabiei și câmpia uscată de arșiță a Dobrogei și să mai strângem odată mâna puternică și bună a tovarășilor noștri de viață și muncă, țăranii aspri și mândri ai celor douăzecișicinci de sate ale campaniei din vara asta.

Și să aducem cu noi bucuria plină, tânără, bărbătească, înviorătoare, care ne cuprinde toată ființa, când vedem biserica îndreptată de noi, podul bătut de noi, căminul ridicat de noi, troița falnică înălțată de noi și pe tovarășii noștri de vârstă, premilitarii și pe prietenii mai mici, străjerii, pe cari noi i-am deprins să caute plăcerile sănătoase,

ale întrecerii în destoinicia şi puterea trupului şi isteţimea braţelor, pregătindu-i pentru o viaţă nouă, de disciplină, muncă, sănătate şi mândrie.

Şi să rămânem şi aici, unde locul bradului e luat de scheletele de oţel ale blokhausurilor şi locul firului limpede de râu şi al şoselei de piatră e luat de ne'ntrerupta linie a tramvaelor şi asfaltului şi unde unda proaspătă a vântului şi cea arzătoare a soarelui sunt îmbătrânite şi ostenite, să rămânem şi aici, la oraş, aceeaşi legiune tânără de muncă şi credinţă într'o ţară nouă. Să facem să pătrundă, în încăperile bătrâne ale universităţilor şi în cercurile noastre nehotărîte studenţeşti, aerul proaspăt al locurilor în cari am învăţat de la plugari să muncim şi să credem, clădind România de mâine la sate, şi să răspândim între tovarăşii noştri de carte, chemarea cea nouă, care ne-a purtat prin ţară, muncind şi adunând satele la muncă.

Camarazi! Să mai privim odată 'n jurul nostru...

OCTAVIAN NEAMŢU

23 Septembrie 1935

LEGILE MUNCII ÎN ECHIPĂ

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

PREFACERI ȘI TRADIȚII

Activitatea unei echipe regale este, fără îndoială, o activitate de prefacere a satului. Iată pentru ce foarte mulți dintre iubitorii adevărați ai lumii sătești se bucură și nu prea de aceste echipe, teamă fiindu-le ca nu cumva prin asemenea încercări reformatoare să nu se prăpădească partea aceia frumoasă a vieții satului, parfumul arhaic și poezia veșnic proaspătă legată de stările de fapt patriarhale.

O parte de adevăr se cuprinde în această teamă a unora. A spus-o și Eminescu: „unde vin cu drum de fier, toate cântecele pier". Iată de ce este nimerit să privim problema în față și să ne întrebăm: vrem noi să schimbăm satul total, să-l ștergem de pe fața pământului și să-l înlocuim cu altul „model", după un șablon unic scornit aici la București? Hotărît lucru, nu avem de gând să facem așa ceva! Suntem cu mult mai realiști și vedem problema fără de aceste naivități pe care poate ni le doresc unii.

Și problema, oricât s'ar ascunde după deget îndrăgiții de patriarhalism, este aceasta: satul românesc este astăzi în prefacere, fie că o vrem fie că nu o vrem. Numai că prefacerea aceasta se face orbește și fără destulă cuminţenie. Sătenii își părăsesc vechiul lor fel de a fi și intră într'o altă viață pentru care nu sunt îndeajuns de pregătiți. Lumea modernă își are relele sale. Dar își are

şi părţile ei bune. Până acum însă, satul nu s'a bucurat îndeajuns de părţile acestea bune ale vieţii moderne. A luat ce-i urât şi rău, dar n'a luat ce-i bun. Dacă de pildă din oraşe se răspândeşte sifilisul, nu suntem datori să aducem tot din oraşe şi neosalvarsanul? Se poate afla cineva care să nu se bucure de sănătatea poporului? Şi putem să ne punem noi înşine vre-o stavilă în lupta pe care o ducem pentru higiena satului? Sau pentru întreaga noastră campanie de lucrări edilitare? Recitiţi cuvintele rostite de M. S. Regele la plecarea echipelor şi veţi vedea că accentul în programul nostru de lucru este pus tocmai pe această latură a problemei satului: pe sănătate, pe higienă.

În al doilea rând, pe muncă. Dacă lumea modernă a oraşelor, cu economia ei capitalistă, a spart şi a risipit vechile noastre organizaţii sociale dela sate, nu suntem datori să luăm pentru săteni măsuri de apărare şi să căutăm a le da o organizare care să-i apere şi să-i facă a sta în faţa altora cu arme egale, în lupta economică? Iarăşi întrebăm cine ar avea curajul să spue că rău face o echipă când deschide o şcoală de altoit sau de menaj, când deprinde pe săteni cu o gospodărie raţională sau îi organizează în tovărăşii şi cooperative.

Rămâne deci ceva de discutat numai în ce priveşte activitatea de prefacere sufletească şi intelectuală. Aci într'adevăr am fi greşiţi dacă, în regiunile unde viaţa sufletească s'a păstrat neatinsă, am veni noi să le stricăm tradiţiile şi să-i „culturalizăm" cu sila. Dimpotrivă în asemenea regiuni echipa este aceia care trebuie să se puie la şcoala satului şi să înveţe dela sat, cu luare aminte şi cu dragoste, lucrurile minunat de frumoase de acolo: muzică, poezie, jocuri, sport. Iată de ce şi studiile de monografie au şi rostul acesta de a face mai strânsă legătura sufle-

tească între viața satului, păstrată și iubită așa cum este, și echipă.

Dar acolo unde viața aceasta frumoasă a fost înlocuită cu o copie proastă după mahalalele orașelor, acolo unde portul s'a pierdut, muzica s'a prostit și puterea de crearea folklorului a sleit? Nu e de datoria noastră să căutăm cu orice chip a le reînvia, a face din nou astfel ca tradiția să fie păstrată, a convinge oamenii, a lansa chiar o modă între săteni, pentru reîntoarcerea la cele bătrânești? S'ar putea ca să nu reușim în această încercare a noastră. S'ar putea uneori să greșim în executarea gândului nostru. S'ar putea chiar ca, ceiace încercăm noi, să fie o utopie și viața bogată în folklor a satului să fie sortită fără scăpare pieirii. In tot cazul, noi ne vom fi făcut datoria, și nimeni nu va va avea dreptul să ne spuie că n'am înțeles problema și că am greșit atunci când ne-am pus ca program: **reformarea totală a satului din punct de vedere al sănătății și a organizării sale gospodărești, înverșunată păstrare a tradiției în domeniul vieții sufletești și intelectuale.**

H. H. STAHL

18 Iulie 1935

ÎNPOTRIVA UNEI HĂRNICII OARBE

Fără îndoială că munca este sfântă. Dar pentru aceasta, ea trebue să mai fie și însufleţită de un crez și luminată de un gând. Crezul ne este: jertfă a noastră pentru obștie. Gândul nostru, e acela că avem datoria să ne jertfim, astfel încât să fim pilduitori pentru alţii.

Zadarnic am munci, din răsputeri, dacă toată truda ne-ar rămâne ascunsă, ca o făclie subt obroc. Astăzi toată lumea e dornică să facă ceva pentru sate. Dar mulţi se sbat zadarnic greșind drumurile, adulmecând răscrucile, zăbovind în locuri de primejdie. Fiecare porneşte iarăși calea dela început, uitând că și alţii au lucrat înaintea lor și că, poate, mereu lucrând, au apucat să și înveţe ceva.

Dar nu e numai vina lor, ci și a celor care ştiu și tac. Vina acelora care nu ştiu spune cum trebue, învăţătura primită. Vina acelora care din lene nu-și simt chemarea de dascăli și de luptători ai gândului .

Iată noi, Echipele, suntem tovărășii de oameni cu un rost în cultura cărturărească a ţării. Prin creşterea ce ni s'a dat, mânuim condeiul, folosim vorba și ne spunem cuvântul, fiecare la locul nostru. De aceia munca noastră nu se sfârșeşte în satul celor trei luni de vară în care trăim, ci mai departe, trebuie să ducem tuturor vestea cea nouă, a luptei pornită pentru mai multă omenie între oameni și mai multă cultură. Ce folos dacă suntem harnici,

trei luni, într'un colţ pierdut de ţară, dacă alţii nu vor face la fel cu noi? Dacă alţii nu vor putea trage foloase din experienţa noastră?

Chiar dacă am cădea istoviţi, seara de pe urma muncii făcute, hărnicia noastră tot oarbă rămâne, dacă nu vom şti să scăpăm din ea, ce este de scăpat: învăţătura.

Suntem **echipe experimentale;** adică trebue să ne întoarcem acasă, cu o experienţă, pe care alţii să o poată apoi folosi.

Iată de ce nu trebue să uităm nici-o singură clipă datoria noastră de cărturari: să scrim pe hârtie studiile trebuincioase înţelegerii muncii făcute; să arătăm, monografic, care ne era satul şi să înfăţişăm în rapoarte gândurile noastre şi experienţa câştigată muncind.

O şcoală, în adevăratul înţeles al cuvântului, iată ce trebue să fie o echipă. Şi să dea Dumnezeu ca la această şcoală, cât mai desăvârşită, să vie toţi cărturarii cu dragoste adevărată pentru ţară,

H. H. STAHL

6 August 1935

DESPRE SCOPUL FIECĂRUIA DIN NOI

Vorbesc acuma pentru prietenii mei de bună credință, din toate echipele. Pentru aceia pe care satul îi doare, în amestecată stare de părere de rău și nădejde. Pentru aceia cari au simțit în ei, răsunând adânc chemarea, rostită în cuvinte limpezi, a Celui care ne-a adunat, laolaltă, lângă sufletul Lui, și-apoi ne-a trimis peste tot, în larga Țară Românească.

Și le-aș cere, ca unul care nu mă simt bine fără tovarăși, și care șovăi, în truda mea, fără de prieteni, să răspundă: ce gândesc despre munca pe care o fac, ei, fii cărturari ai școlilor, muncind în mijlocul sătenilor. Oare, pentru ei, aceste 3 luni de echipă se adaogă fără de înțeles la viața lor? Sau traiul alături de sufletul sătenilor, le este prilej de răsturnare întreagă a felului lor de a fi?

Am citit toate rapoartele trimise de toate Echipele, și mi se pare că peste tot, izvorăște, ca un susur de izvor, încet, o credință nouă, pe care până acuma, prin toate bibliotecile în care zăbovii, cetind slovă scrisă, n'am întâlnit-o. Uneori spusă cu nerăbdare, pripit, chiar cu violență. De pildă, cu revolta cutărui medic veterinar șef de Echipă, care vrea să muncească și n'are cum, căci îi lipsesc uneltele! Dar o dragoste de jertfă, o dragoste de muncă, pentru sătean pe care o simt că este a noastră, a rândului nostru de oameni.

Nu ne mai iertăm să fim zadarnici. Noi toți ne vrem strânși la olaltă și noi toți cerem să ni se ceară jertfă din partea noastră. Ca și când am fi puși în slujba unei răscumpărări târzii. Pertru sat, de dragul lui, pentru că el înseamnă matca neamului, gata suntem să ne dăruim.

Intrebarea, este însă, cum? Lunile de muncă în Echipă, sunt liniștite. Dai tot ce ai. Cu veșnică jertfă din partea ta. Și deci cu deplină mulțumire sufletească.

Dar eu mă întreb care este scopul fiștecăruia din noi?

Suntem la o vârstă când încă alergăm după o credință și ne căutăm scopurile.

Ei bine, vă rog, îndrăznesc să vă rog, să nu treceți nebăgători de seamă peste ceiace faceți acuma. Ar fi de neiertat dacă în aceste trei luni, n'ați învăța, pentru viața d-voastră, tot ceiace este de învățat.

Satul este un câmp de muncă. Dar satul este și un loc de învățătură. Cu urechi cari știu să audă, să ascultăm satul.

Lăsați șanțurile, gropile de nutreț, consultațiile, școlile și ascultați. Satul de obicei este mut. Dar dacă știi să-l asculți, el vorbește. Și el cere, așa cum știe, să nu îl trădezi. Tu, cărturar, crescut la școli care te-au îndepărtat de el, dacă asculți totuși îi poți auzi chemarea. Peste toate rătăcirile tale, venite din politică, sau din carte, este o dreaptă măsură pentru tine, măsura satului.

Neamul românesc, neam de țărani, se cere cunoscut. Se cere legat de viața lumii de azi. Se cere scos la iveală și rodit.

Cine știe ce e cu noi, ca neam și Stat, simte cât de departe suntem de un liman. Dar cine s'a apropiat de **neamul țăranilor,** capătă totuși încredere într'o Românie românească.

Scopul lui este atunci ca, în sufletul lui, să îmbine viața de cărturar cu viața satului.

Păstrând tradiția, cea frumoasă, să putem adăoga ce-i bun din vremurile noi, să ieșim cu fața curată, și cu cinste, în lumea largă cu neamurile noastre sărmane țărănești.

Înainte de a pleca la alte munci în echipe, te-aș întreba: Scopul tău, este oare, sincer, acela de a te pune în slujba satului? Încotro trage cumpăna? Spre tine, sau spre sat? Dacă trage spre sat, târându-te pe tine întreg de partea lui, atunci scopul tău este al nostru.

Înainte deci, cu stăruință, pentru neamul acesta românesc de țărani tăcuți și îndărătnici, care fără vorbe multe, de mii de ani, știu ce vor. Și care deci, vor, ceiace trebuie să vrei și tu.

H. H. STAHL

2 August 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

OBOSEALA DELA MIJLOCUL DRUMULUI

Cine a trăit într'o echipă ştie că ritmul muncii la sate nu bate într'una cu aceiaşi putere şi iuţeală. Pornit vijelios la început, vine un timp când el încetineazâ, obosit. Nădejdiile cele mari pe care echipa şi le pune în sat precum şi satul în Echipă încep a lăsa loc unui fel de lâncezeală a tuturor. S'ar părea că stă gata de oprire, inima cea nouă pe care Echipa o dase satului din prisosul inimei ei.

Lucrul acesta însă nu trebuie să vă sperie şi nici să vă amărască. Pentrucă oboseala dela mijlocul drumului este ceva firesc, şi nu-i purtăm vina nici noi Echipele şi nici ei, cei mulţi din sate. Oameni suntem şi ca atare supuşi slăbiciunilor omeneşti. Se cade însă, când ne cuprinde asemenea oboseală, să stăm şi să judecăm puţin asupra pricinilor ei, ca să putem lua măsurile de cuviinţă spre îndreptarea lucrurilor.

Am avut prilejul să văd, alăturat unei inspecţii făcute de d-l Profesor Gusti, patru echipe. Am căutat să mă lămuresc mai ales asupra acestei oboseli, ca să-i găsim leacul. Iată ce cred de cuviinţă să împărtăeşsc din gândurile mele, ca să fie un punct de plecare pentru un proces de conştiinţă pe care ar trebui să şi-l facă fiecare echipă şi fiecare echipier în parte.

La sosirea Echipei, expunerea programului de lucru a stârnit entuziasmul satului. „Vom face şi vom drege, vom

răsturna fața pământului și peste câtăva vreme nimic din ce-a fost vechiu și urît nu va rămâne", spunea Echipa. Și satul a crezut-o în măsură de a face acest lucru. Mai mult încă, a socotit că Echipa poate încă mai mult decât spune. Au început să curgă șiroaie, ca o ploaie putredă de toamnă, cereri peste cereri, ale satului și ale sătenilor, pe capul Echipei. După socoteala oamenilor, Echipa ar fi trebuit să fie Stat, județ și comună, cu buget și puteri nemăsurate. Ni s'au cerut să coborîm cerul pe pământ: să facem legi, noui exproprieri, rezolvări bătând din palmă a unor grave probleme interesând județe întregi și care se tot frământă și pe o latură și pe alta de zeci de ani. Cu alte cuvinte, buna impresie pe care au făcut-o echipele în sat, a adus după sine primejdia unei supra evaluări a echipei de către sat. Căreia îi urmează de îndată dacă nu o desamăgire cel puțin o oboseală.

Lucrul acesta trebuie să ne fie de învățătură pentru viitor. Să căutăm dela început lămurirea puterilor pe care le are Echipa. Să împiedecăm ca opinia publică a satului să le supraevalueze. Să ajungă a înțelege că de fapt nu Echipa, ci satul lucrează. Că nu venim cu puteri luate din alte părți deasupra satului, ci vrem numai să stârnim pe cele dinlăuntrul satului.

Oboseala mai vine și în acele Echipe, unde începutul lucrărilor a fost făcut cu prea multă hărnicie. Nu vreau să spun că este bine să începem cu lene și anevoie, ci numai că Echipa, care din primul an, sau din prima lună a atacat întreg programul său de înfăptuiri, cerând satului sforțării peste puterile sale, va vedea curând sosită clipa în care satul se va plictisi de munca ce i se cere pentru aceeaș și aceeaș treabă. Desigur, Echipa este datoare să-și alcătuiască un program sistematic, deci complet, de activitate.

Însă, acest program trebuește să fie eșalonat pe mai mulți ani. Dacă începem să facem toate lucrurile dintr'odată atuncea fără niciun soiu de îndoială că le vom părăsi la mijlocul drumului. Mai cuminte este să luăm problemele rând pe rând. De pildă, să nu începem clădirea a două imobile dintr'odată. Să-l isprăvim pe unul și apoi să trecem la celălalt. Să nu facem zece cooperative dintr'odată. Ci dintâiu să meargă bine una — și apoi să trecem la a doua. Pentru fiecare înfăptuire în parte, trebuește un răgaz de închegare. Dupăce am creiat un lucru, trebuește încă să-l mai priveghem un timp, ca el să se închege desăvârșit.

Echipa, fără îndoială că oferă satului și un spectacol. Oamenii așteaptă să vadă ce face Echipa. E bine de aceea să ațintim privirea oamenilor asupra câte unui singur lucru. Să spunem, de pildă, că organizăm munca noastră în felul următor: luna întâia este luna Căminului. Toate puterile noastre și ale satului le strângem mai ales în jurul acestei probleme, fără a uita bineînțeles de celelalte. Luna a doua o facem să fie o lună a unei munci edilitare oarecare. Și așa mai departe, după nevoi și după împrejurări. Trebue să fim buni psihologi pentru ca să putem schimba atenția satului dela o treabă la alta, astfel ca atunci când oboseala începe, să putem schimba programul, înfățișând satului un lucru nou.

Cred că cine s'ar gândi cu atenție la această problemă, ar putea să organizeze executarea întregului program de lucru într'un chip care să aibă ceva spectaculos în el. Trebuește o anumită regie, de ordin aproape teatral, în munca Echipierilor. Opinia publică se câștigă în anumite feluri, pe care le cunosc foarte bine organizatorii de propagandă, fie ea comercială sau politică. Câștigarea opiniei publice a

satului pentru problemele culturale trebuește și ea făcută cu abilitate.

Dacă este deci firească oboseala dela mijlocul drumului, tot atât de firesc este și ca Echipa să folosească meșteșugul aducerii unui nou program, unei noui probleme, care să trezească din nou interesul adormit al satului. O bună pildă, care ne este de învățătură pentru toată munca noastră, sunt șezătorile. Oricât de frumoase ar fi, dacă repetăm mereu acelaș fel de șezătoare, oamenii sfârșesc prin a se sătura. Trebuește să schimbăm și să primenim mereu oamenii, cari iau parte la șezătoare și programul ei, astfel ca lumea să știe mai dinainte că i se va oferi un spectacol nou și prin aceasta însăș atrăgător.

În al treilea rând, și poate cel mai de seamă, — oboseala cuprinde acel sat în care de pe urma muncii Echipei nu se văd înfăptuiri materiale. Educarea satului, din punct de vedere al higienei, al sănătății, al moralității, al culturii, sunt lucruri de înfăptuire împrăștiată, simțite prin schimbări în sufletul sau în buna sănătate a oamenilor. Ele sunt vizibile doară când sunt arătate în cifre statistice. Acestea însă nu impresionează pe săteni. Trebuește să avem grijă să lăsăm în sat înfăptuiri materiale. Am convingerea că în satul în care Echipa nu a construit un Cămin Cultural, s'a muncit aproape zadarnic. În schimb, acolo unde s'au ridicat ziduri cuprinzând încăperi cu rosturi anumite, sală de adunări, dispensar, muzeu, bibliotecă, remiză de unelte, acolo am reușit să legăm satul pentru totdeauna. Încăperile se cer întrebuințate. Numai de dragul unui local de Cămin, satul se va simți îndemnat să aibe și Cămin. Și, mai ales, atuncea când oboseala începe — și când ni se pare că n'am făcut nimic și că nici nu se poate face nimic, este

deajuns să privim clădirile pe care le-am ridicat, pentru ca să căpătăm din nou încrederea.

In concluzie, feriți-vă de a transforma munca Echipei într'o muncă biurocratică, aceeaș dintr'o zi pe alta. Căutați ca în jurul unor înfăptuiri materiale, vizibile pentru toată lumea, să mențineți o atmosferă de creație permanentă, de inițiative neîntrerupte, astfel ca într'adevăr să ne ajungem scopul, care este în primul rând de a creia un nou ritm de viață în sat. Primejdia noastră cea mare este ca, stând în sat, să ne lăsăm duși de ritmul lui, mai încetinel — și fără de svâcniri. Datoria noastră este însă dimpotrivă, să fim un neistovit isvor de puteri de viață nouă.

H. H. STAHL

6 Septembrie 1936

CE ESTE UN ȘEF DE ECHIPĂ?

Iată o întrebare pricinuitoare de multe nelămuriri. Este oare șefia de echipă un grad ce se dă cuiva, peste calitatea de simplu echipier? Atuncea cari sunt meritele acelora cari au fost astfel ridicați deasupra celorlalți? Și ce puteri decurg din acest fapt, pentru șef, față de Echipa sa?

Ei bine, a pune astfel problema, este a porni pe o cale greșită. Șefia de echipă nu este un grad ce se dă cuiva, peste Echipă; ci este un serviciu social care se îndeplinește pentru Echipă, printr'unul din echipieri. Dacă se înțelege precis ce anume este acest serviciu social, nedumeririle din jurul „șefiei" și poate unele supărări, încetează.

Echipă însemnează o muncă colectivă, un efort sistematizat și concentrat. Întocmai ca și pe terenul de sport, echipierii nu trebuie să vină izolați și cu gândul de a face performanțe individuale, ci dimpotrivă pentru a permite, prin disciplina lor, un joc de tehnică de ansamblu.

Acest țel este desigur mai greu de obținut într'o muncă de felul aceleia pe care o facem noi, decât pe un teren sportiv. Programul de lucru la sate, după cum știți, este foarte vast și cuprinzător de lucruri foarte felurite. De aceea primejdia cea mare, care ne pândește în tot momentul, este tocmai de a uita de spiritul de Echipă, de dragul unor activități individuale. Este și firesc. Cu cât un echipier este mai bun și mai îndrăgostit de meseria lui, cu

atâta este îndemnat să creadă că cel mai important lucru, dacă nu chiar singurul important, este acela pe care-l face el. Pentru medic, sănătatea omului și mai ales bolnavii, constituesc miezul problemei. Este o deformare profesională care-l face să vadă în dispensar și în clinică, alfa și omega abecedarului culturii. Pentru agronom, totul nu este decât o chestiune de economie agricolă. Pentru veterinar, de zootehnie. Ba uneori specialiștii se mai și ceartă între ei, vrând de pildă să afle dacă o platformă de gunoi este treabă de doctor veterinar sau de inginer agronom.

Dar dincolo de aceste viziuni singulare ale fiecărui tehnician în parte, problema satului este numai una singură. Realitatea vieții este tocmai o închegare laolaltă a tuturor înfățișărilor ei diverse; și o închegare atât de strânsă, încât nu poate fi spartă în bucăți. În programul nostru, numai pentru nevoile sistematizării îl desfacem pe om în părți analitice: sănătate, muncă, minte, suflet. De fapt el este însă de toate, dintr'odată.

Ca să nu se piardă acest lucru din vedere, trebuește făcută o muncă specială de coordonare a tuturor lucrărilor. Grija privegherii totalului nu poate fi însă lăsată Echipei întregi. După cum nu dai o zonă de observat în seama a două sentinele dintr'odată, pentrucă atuncea niciuna din ele nu o mai păzește, fiecare lăsându-se în grija celuilalt, tot așa și în Echipă trebuește ca cineva anume să aibă această însărcinare specială, cu răspundere de a se întreba mereu dacă Echipa aplică întreg programul sau se pulverizează în chestiuni de amănunt.

Tehnica organizării interne a oricărei Echipe cere deci neapărat existența unui privighetor al totalului. Chiar dacă acesta este schimbat, astfel ca, rând pe rând, toți să treacă la comandă, acest „toți" nu poate însemna toți din-

tr'odată, ci cel mult toți pe rând. Fără de cineva care îndeplinește această muncă de observare critică și mai de departe a muncii totale, Echipa nu poate lucra decât haotic.

O altă necesitate tehnică care trebuie împlinită, este aceea că Echipa nu poate vorbi în cor. Ci trebuește ca unul singur să fie purtător de cuvânt. Pentru aceasta e nevoie ca el să vorbească autorizat, deci învestit special cu această slujbă.

O Echipă își are și o gospodărie a sa, o întreagă avere de mânuit: bani, medicamente, instrumente, cărți. Iarăș, e cu neputință ca aceste lucruri să fie date în seama Echipei întregi. Administrator și casier nu poate fi decât unul singur.

Insfârșit Echipa este la rândul ei integrată într'o organizație mai mare, care este Fundația. Legăturile administrative dintre Fundație și Echipă nu pot fi purtate cu fiecare echipier în parte. De pildă, poate Fundația să facă corespondență individuală cu fiecare echipier care nu-și trimite rapoartele la timp? Este de aceea însărcinarea șefului de echipă ca să strângă el toate rapoartele și să le trimeată, în bloc și la timp, Centralei. Deasemeni socotelile bănești ale Echipei trebuesc să fie purtate printr'un delegat al ei.

Iată, alte pilde s'ar putea da, de treburi în cari este absolută nevoie de cineva răspunzător de mersul întreg al lucrurilor. Este aci o nevoie de organizare a unui serviciu de închegare a Echipei și cel care prestează acest serviciu tehnic, este „șeful de echipă", ale cărui puteri decurg tocmai din însărcinările acestea ce i s'au dat de Fundație.

Acuma, drept este că cine îndeplinește această slujbă capătă în mod firesc un rol de „cel dintâi între egali", la

care se adaogă şi o anume prestanţă oficială. Sunt unii şefi de echipă al căror temperament îi îndeamnă la exagerări în îndeplinirea misiunii lor. Şefia este interpretată de ei ca o treaptă erarhică, iar nu ca o misiune suplimentară de îndeplinit. Mai ales pentru aceşti şefi de echipă, păcătuind prin exces de zel, aş vrea să spun câteva vorbe.

Într'adevăr, un conducător poate ajunge ascultat, folosind sistemul mânii tari. Dar ajunge urît de-ai lui, ceeace înseamnă că îşi anulează prin aceasta însăş fiinţa lui de şef de echipă. Căci un şef de echipă nu are nici un rost decât dacă el reprezintă Echipa lui. Aceasta presupune însă între şef şi Echipă desăvârşite legături sufleteşti, astfel ca Echipa să-şi recunoască ea şeful. Fără de această recunoaştere a Echipei, şeful de echipă rămâne ceeace l-a numit Fundaţia, adică îndeplinătorul slujbelor pe care le-am arătat mai sus.

Dar ce frumos este ca cineva să încerce să-şi câştige „gradul" de şef de echipă dela Echipa sa! Şi o poate face dacă ştie cum.

Un şef de echipă trebuie să fie prezent peste tot, colaborator permanent al fiecărui echipier în parte.

Să nu facă nimic pentru mândria sa personală şi să fie în stare să facă orice pentru prestigiul Echipei lui.

Să reprezinte întotdeauna obiectivitatea deplină şi să nu judece decât numai din punct de vedere al Echipei şi al programului ei.

Să fie de o perfectă politeţă. De o exagerată politeţă aş spune, dacă s'ar exagera politeţa.

Să fie îngăduitor cu oamenii şi neîndurat după ce dreapta judecată l-a hotărît la o măsură disciplinară.

Să nu se pripească în hotărîrile sale, ca să nu trebuiască să şi le calce singur.

Să nu-şi piardă niciodată capul, astfel ca fiecare echipier să fie sigur că va găsi la dânsul, oricât de grele ar fi împrejurările, o soluţie cumpănită cu sânge rece.

Să nu-şi piardă niciodată nădejdea şi entuziasmul, ci trează să fie la el mereu credinţa în menirea sa şi vie puterea de muncă.

Şi poate că iubindu-şi echipierii ca un frate mai mare, şi aceştia poate că îl vor iubi şi-l vor asculta ca pe un adevărat şef de echipă.

H. H. STAHL.

16 August 1936

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY

ŞEDINŢELE DE SEARĂ ALE ECHIPEI

Toată munca unei Echipe oricât ar fi ea de vrednică, prin caracterul ei felurit, nu poate fi văzută sau controlată direct. După dejunul mic Echipierii pleacă care încotro. Medicinştii umani la dispensar sau în sat; medicul veterinar, studentul agronom şi profesoara de gospodărie pe la casele sau prin livezile sătenilor. Ceilalţi echipieri lucrează la sediul Echipei sau pleacă şi dânşii în cercetări. Toţi lucrează deci mai mult răspândiţi şi numai lucrările comune sau ora mesei îi adună laolaltă. Din această cauză observatorul cel mai atent greu şi-ar putea da seama de munca fiecărui echipier. Nici chiar dânşii, membrii aceleaşi echipe, nu au putinţa să aibă mereu sub ochi activitatea pe care o desfăşoară tovarăşii lor.

Din această pricină un vizitator grăbit ar putea să rămâie cu impresia că echipierii, când nu sunt în curs lucrări edilitare, mai mult stau decât lucrează. Chiar şi tu, căruia ţi s'a încredinţat conducerea Echipei şi care-ţi cunoşti bine oamenii, nu odată eşti ispitit de acest gând şi întrebi: oare ce face agronomul, profesoara de gospodărie sau medicul veterinar plecaţi dis-de-dimineaţă în sat? Uneori îi cauţi şi găseşti prin gospodării făcându-şi datoria şi mai mult decât atât. De cele mai multe ori eşti însă reţinut la sediul Echipei sau la Primărie cu acele mii şi mii de mărunţişuri care formează chiagul în-

tregii munci culturale. N'ai avea prin urmare întotdeauna putința de a ști cum și ce se lucrează într'o zi dacă n'ar fi acele „ședințe de seară" pe care Echipa din Leșu le ține regulat. Valoarea acestor ședințe nu poate fi redată aici în câteva rânduri. Trebuie să iei parte efectivă la una sau mai multe ca să-ți dai seama de toată puterea ei educativă. Fără să spui o vorbă, fără să iscodești omul, activitatea fiecăruia e înfățișată verbal, de el însuși. Un prilej de mândrie pentru cel mai harnic sau o ușoară mustrare pentru cel care n'a știut să se găsească în lucru așa cum ar fi vrut dânsul, mustrare pe care și-o face el singur sau o desprinde din privirile celorlalți.

Primul punct al ședinței e acesta: raportul Echipierilor. E poate și cel mai de seamă. Începe secția de medicină umană și raportul merge roată pe lângă masa largă, ooprindu-se la fiecare echipier, mai mult sau mai puțin, după om și meseria ce are. Câtă încredere nu lasă în om aceste ședințe, câte păreri nu schimbă, păreri făurite în grabă! Te uiți la studentul inginer agronom (ține mult la titlul întreg!) subțirel și cu vorba înceată ca o fată de măritat, și-l asculți, așa cum stă aplecat puțin pe masă, cu gâtul întins ca într'o încordare de a-și aduce aminte tot ce a făcut, și nu-ți vine să crezi ce-ți povestește despre munca lui de o zi. Așa mărunțel și tăcut cum e nu l-ai fi crezut, în primele zile ale lui Iulie, că va ajunge să-l boteze camarazii cu numele de „Ionathan" pentru a pecetlui pasiunea și puterea pe care o desfășoară în livezile de pomi. Ooamenii l-au cunoscut în gospodării iar Echipa îl cunoaște dela ședințe.

Nu te miră însă deloc munca medicului veterinar, de pildă, un doljan voinic care și-a adus fratele, student veterinar și el, să cunoască pământul Ardealului. Când îi vezi așa spătoși, de nu-i mai încape drumul, te duci cu gândul la Gruia lui

Novac și la vărul său Niță și oricât ar munci nu te miră. E voinic și are de unde. Te miră însă la el altceva. Puternica înțelegere a vieții sătești și un cumpăt de bătrân și tot la ședință îl cunoști și din latura aceasta a vredniciei lui. Și așa rând pe rând, îl asculți și vezi pe fiecare: profesoara de gospodărie grijulie, muncitoare și tăcută de parcă ar fi dintr'o zodie cu agronomul, medicinistul harnic și rânduit ca un cronometru și statisticianul iute la lucru ca și la vorbă și mereu frământat de prea multe nevoi ale satului sau ale Echipei ca și cercetașii aceștia moldoveni, numai cinci la număr, atâți câți au putut să ne ajungă din oastea cea mare care s'a răspândit pela alte Echipe, dar harnici de ți-e mi mare dragul. Și tocmai la urmă te gândești la echipierii vechi și încercați; doctorița Echipei așezată la vorbă și cu toată experiența celor doi ani de echipierie așa cum îi stă bine unui tehnician, secretarul Echipei, învățător tânăr și harnic și acest măsurat șef de echipă care a dus faima satului cu corul lui de țărani. Îi asculți pe toți în ședințele de seară, aici îi cunoști mai bine ca oriunde și te bucuri de vrednicia lor și bați cu degetul îndoit în piciorul mesei ca să nu fie de deochi că mai e până la număratul bobocilor!

Dările de seamă făcute cu vorba prilejuesc discuții deosebit de instructive și folositoare tuturor. Adeseori la aceste ședințe iau parte și intelectualii din sat anume chemați ca să vadă și ei cum se încheie o zi de lucru.

După ce munca fiecărui echipier e cunoscută și consemnată atunci pe loc în cronică, se trece la alcătuirea programului de lucru pe a doua zi. Se citește câte un capitol din „Îndrumător", se discută, se cer și se dau lămuriri. Secretarul comunică apoi adresele sosite sau plecate dela Echipă și **„Curierul"**, atunci când vine, și după ce se stabilește

totul pe a doua zi, şedinţa se încheie. În chipul acesta aproape nu este punct din programul stabilit de cu seara, ca să nu fie executat. Activitatea Echipierilor are continuitate dela zi la zi. Nimic nu scapă neobservat şi neştiut de fiecare membru al Echipei şi aceasta numai datorită şedinţelor de seară. S'ar putea afirma că toată activitatea unei Echipe, solidaritatea şi vrednicia ei pleacă dela aceste şedinţe. E o convingere întărită pe teren, în trei ani de-a-rândul, căci gândul e mai vechi şi trebuie căutat în campaniile monografice ale Institutului Social Român, căruia, trebuie să-i fim recunoscători pentru experienţa pusă la îndemâna noastră, a Echipelor Regale.

ANTON COŞBUC

16 August 1936

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

ECHIPĂ ŞI CĂMIN

Nu îmi pot închipui ca o Echipă Regală Studenţească să poată hălădui neîntrerupt trei luni de zile pe an, fără să se intereseze de Căminul Cultural, despre care M. Sa Regele Carol II spune: „Căminul trebue să fie centrul de strălucire a vieţii satului". Da, trebuie să fie cu adevărat centrul de reală şi creatoare strălucire a vieţii satului; trebuie să strălucească ca o lampă cu lumina puternică în noapte. El trebuie să atragă — în el şi pe lângă el — toată populaţia satului, indiferent de sex, vârstă şi condiţii sociale. Căci dacă nu va fi aşa, Căminul — chiar dacă va înfăptui lucruri bune — nu va putea ajunge să fie cu adevărat „Centrul de strălucire a vieţii satului", cum spune atât de drept M. S. Regele.

Printre multele sate cari zac total sau parţial în bezna nepriceperii, a nepăsărilor de tot felul, sunt şi sate cari „strălucesc" prin câte ceva, mulţumită străduinţilor pilduitoare a unei (sau mai multor) personalităţi, sau a vre-unei autorităţi ori instituţii locale sau din afara satului. Această strălucire parţială şi de cele mai multe ori temporară, ţine cât entuziasmul şi putinţele ctitorilor respectivi. Şi apoi „strălucirea" cedează brusc sau pe încetul, făcând loc iarăşi beznei din care satul a fost ridicat. Îmi amintesc de vremea când oştile noastre au trecut în 1913 Dunărea pentru a potoli zelul de zdrobire reciprocă dintre Serbia şi

Bulgaria. S'a ivit atunci holera. Soldați bolnavi erau trecuți înapoi peste Dunăre în lazaretele de pe pământul sigur al țării noastre. Frica de răspândirea holerei era așa de mare, încât autoritățile civile și militare colaborau strâns la ținerea igienică a satelor și a gospodăriilor, împreună cu munca laolaltă a tuturora din sat, fie persoane, fie instituții, fie autorități. Satul „strălucea". Nu mai erau buruieni pe marginea drumurilor, șanțurile de scurgerea apelor erau puse la punct. Se mătura zilnic regulat strada înaintea fiecărei gospodării. La fiecare casă era closet zilnic desinfectat cu lapte de var. Casele se văruiau aproape în fiecare lună. Rufele se spălau săptămânal și sătenii umblau curați la îmbrăcăminte și în zile de lucru. Unghiile nu le erau în doliu fără sfârșit, fiind tăiate, căci așa era ordinul, iar săpunul și apa erau folosite la spălarea trupului și zilnic a mâinilor înainte de mâncare. Au mai fost și alte măsuri bune, a căror aplicare practică era supravegheată cu strictețe. Se minunau sătenii de astfel de măsuri pe cari ei nu le doreau, fiindcă nu credeau în eficacitatea lor. Se minunau străinii cari treceau prin sate.

Așa s'a putut pune stavilă întinderii epidemiilor. A ținut treaba aceasta strălucitoare vre-un an de zile, cât timp a planat primejdia. Apoi autoritățile au lăsat-o mai pe „românește", adică s'au desinteresat de toate, așa că după strălucirea de un an, bezna de mai înainte s'a înapoiat bucuroasă și cu pași uriași în satele de unde a fost alungată. După 2-3 luni de zile nu mai rămăsese nimic din strălucirea exterioară ce a ținut un an.

Nu astfel de „strălucire", temporară, superficială, parțială, vrea M. S. Regele Carol II, ci una temeinică bazată pe frământarea și prefacerea bună a sufletelor din sat. Această prefacere, până acum, nu s'a putut face fiindcă

n'a existat în sat organul sufletesc care să lege laolaltă sufletele sătenilor, a cărturarilor şi autorităţilor locale, ca într'un lanţ trainic cu inele ce nu crapă, nu se rup, nu se desfac. Căminul Cultural se naşte însă cu această înaltă chemare de a preface sufletele de a le cimenta între ele, de a strânge în sfera lui de activitate obştească munca tuturora, fie persoane, fie autorităţi. Deaceia fiinţa şi viaţa unui Cămin Cultural trebuie necondiţionat să intereseze la maximum Echipa Studenţească. Ea, doar lucrează în cadrul Căminului Cultural, iar când acesta nu există în sat, trebuie să-l înfiinţeze, după ce mai întâi a pregătit sufleteşte satul întru aceasta.

Cum poate oare Echipa Regală Studenţească să poarte la inimă acest interes pentru Căminul Cultural? Lucrul nu-i greu dacă este bunăvoinţă şi perseverenţă. Şi, cum Echipele au dovedit până acum că posedă îmbelşugat această calităte sufletească, ele trebuie să adâncească chestiunea, să colaboreze necondiţionat şi neîncetat cu Sfatul Căminului, să-l iniţieze în toate tainele muncii obşteşti, să dea membrilor Sfatului însărcinări în cadrul muncii Echipei. In cazul când — Doamne fereşte! — aceştia nu vor înţelege însemnătatea colaborării, se dovedeşte că membrii Sfatului Căminului nu-şi pricep chemarea lor adevărată. Se vor găsi poate membrii de-ai Sfatului cari vor spune că ei lucrează în cursul întregului an la slujbăşia lor şi la Cămin, şi că şi ei au drept la odihna de vară. Acestor răi înţelegători li se poate răspunde că şi membrii Echipei lucrează — poate mult mai intens — tot anul şi totuşi au venit în sat ca să-şi sacrifice vacanţa — unii îşi sacrifică şi sesiunea de examene — lucrând pentru sat, deci cu atât mai mult trebuie să lucreze, în cadrul Echipei, membrii Sfatului Căminului, cu cât ei îşi trăesc viaţa în sat, şi

au obligații mari, fundamentale, față de el, întru a-l ridica în toate direcțiile vieții sătești.

Echipa va proceda și aci, ca în toate, cu mult tact, cu blândețe, cu dragoste, cu persuasiune. Pentru ajungerea scopului, Echipa va lua contact cu sfatul Căminului și se vor înțelege ca, în fiecare săptămână, în zi de sărbătoare, să se țină o ședință a Sfatului, cele discutate fiind consemnate în proces-verbal semnat de toți cei prezenți la ședință (membri ai Sfatului și membri ai Echipei). Programul ședinței se va face în bună înțelegere între Echipă și Cămin. În cursul celor trei luni de muncă a Echipei în sat, e bine ca să se țină una sau mai multe consfătuiri (adunări) generale extraordinare cu participarea tuturor membrilor Căminului, pentru discutarea cuminte a chestiunilor obștești.

În felul acesta se cimentează legătura între Cămin și Echipă, putându-se lua inițiative ce ar scăpa altcum atât Căminului cât și Echipei.

În cadrul Căminului apoi, Echipa va căuta să țină strânsă legătura între sat și Echipă. În acest scop e bine să se țină săptămânal consfătuiri separate cu bărbații însurați, cu femeile măritate, cu flăcăii, cu fetele, cu copiii, cu intelectualii. Sunt doar atât de multe de spus cu prilejul acestui fel de consfătuiri, pentru fiecare categorie de săteni, explicându-li-se chestiunile la ordinea zilei, îndrumându-le munca și viața, vizitându-i apoi pe la casele lor. Stând de vorbă prietenește cu tot satul, după categorii. Echipa va afla lucruri ce o vor duce pe drumul lesne de parcurs al realizărilor obștești, prin interesarea fundamentală a tuturor locuitorilor din sat.

Și numai atunci va fi într'adevăr bine.

Dr. F. POPU

16 August 1936

GENERALIZAREA OPEREI CONSTRUCTIVE LA SATE PRIN METODA EDUCATIVĂ

Toți cei ce s'au încadrat în acțiunea Echipelor Studențești a Fundației Regale „Principele Carol", sunt conștienți de scopul urmărit de Fundație, care este în ultimă analiză ridicarea standardului general de viață al populației rurale a țării noastre. Or, populația rurală face exact 80% din populația întregii țări.

Această acțiune nu numai că implică lupta concentrică pe toate fronturile: cultural, sanitar, economic și sufletesc, ci se distinge mai ales prin caracterul de acțiune de massă. Asupra acestui din urmă fapt aș dori să insist în lumina experienței personale ce am avut în legătură cu acțiunea echipelor.

Nimeni nu poate contesta, că se poate munci cu folos pentru masse prin mai multe căi. Dar calea cea mai eficace este cea a muncii **prin însăși massele** pentru cari lucrăm. Acțiunea **directă** a tuturor echipierilor timp de trei luni pe an, în câteva zeci de sate, este o picătură în marea cu sate românești. Ea nu ar putea schimba aspectul tuturor satelor din România, decât în secole.

Cu atât mai eficace este munca indirectă pe care o depun echipierii. Această muncă este **de caracter educativ.** A face muncă educativă însă nu satisface pe toți oamenii de acțiune. În special tineretul, preferă să facă muncă di-

rectă, uneori chiar fizică, dar cu rezultate imediate, decât să facă operă de educaţiune, care nu dă rezultate vizibile şi imediate. Nimic mai firesc decât acest lucru inerent vârstei tinere.

Totuşi, trebuie să ne dăm seama, că acest fel de lucru are o singură justificare: când echipa doreşte să utilizeze şi munca fizică ca factor de educaţiune. Altminteri, orice creaţiune schimbă temporar o înfăţişare, pentru a reveni la starea originală, după plecarea echipei.

Munca educativă este adeseori descurajantă. Sătenii au judecata lor bazată pe o experienţă veche, de milenii. Deprinderi cari au devenit reflexe, deci aproape funcţiuni fiziologice, nu pot fi combătute cu uşurinţă. Iar echipele au un proram care impune abandonarea acestor deprinderi, cari adeseori sunt cauze de sărăcie, de boală, de primitivism.

Adeseori militäm în sat pentru idei utile satului, şi cari ne impun sacrificii personale, cu totul altruiste. Sătenii ne privesc cu aer de curiozitate, uneori cu indiferenţă şi nu arareori cu ironie.

Noi, orăşeni nedeprinşi cu eforturi fizice, simţim că facem sacrificiu, muncind pentru realizarea unei lucrări de care va beneficia colectivitatea sătească. Ei stau şi privesc cu aceiaşi indiferenţă cu care privesc orice lucrare, care nu este strict personală a fiecăruia dintre săteni.

O întâmplare din anul trecut. Intr'un sat echipa a făcut plantaţii numeroase pe străzile satului, încă din primăvară. La revenirea echipei, pomii erau fără pari şi neudaţi. Am insistat ca fiecare sătean să-şi îngrijească şi să-şi unde salcâmii altoiţi, ulmii şi teii, plantaţi gratuit de echipă. Zadarnic însă. Intr'o zi, echipierii au pornit singuri la lucru. Fetele din echipă au tăiat fâşii din saci vechi jupuin-

du-şi mâinile până la sânge. Echipierii au bătut pari şi au legat pomii de pari. Sătenii priveau. Apoi se luau după studenţi. Făceau observaţiuni răutăcioase, între cari fraza „de aceea sunteţi plătiţi, ca să lucraţi pentru noi", era dintre cele mai inofensive.

Experienţa aceasta a demoralizat profund echipa. Şi, nu era singura. Eram pe cale de a recunoaşte, că nu am reuşit să influenţăm satul câtuşi de puţin prin munca noastră de doi ani.

Am trecut prin sat în anul acesta. Nu mai este echipă în sat. Dar satul are o înfăţişare minunată. Toţi pomii sunt legaţi, văruiţi şi bine îngrijiţi. Satul e curat şi mândru de reputaţia de sat model. Nu mai e nevoie de echipă în sat. Tot satul a devenit un fel de echipă colectivă.

O dovadă. Am constatat, încă din copilărie că tot ce era „comunal" era părăginit. Începând cu Primăria comunală, cu grajdul comunal, fântânile comunale, străzile, pompa de incendiu, şi în fine tot ce este al satului. Eram deprins că populaţia consideră ceeace era a tuturor ca fiind a nimănui. Ciocanul sau securea primăriei dispărea ori de câte ori rămânea nepăzit. Fiecare era convins, că la el în curte este mai bine întrebuinţat, decât la Primărie, la Şcoală sau la Biserică.

Am încercat pe toate căile să conving pe săteni, că trebuie să considere bunurile comune ca şi bunurile lor personale. Un cetăţean cu simţ social nu va tolera să se producă o pagubă pentru comună atunci când printr'un efort personal poate împiedica aceasta.

Se părea că militez pentru o cauză pierdută. Simţul social, simţul de grup nu poate fi însufleţit unei populaţii strict individualiste.

Revenind în sat, în anul acesta, echipa s'a oprit în faţa

Căminului Cultural. La un moment dat apare un sătean cu ciocan și cleşte și repară intrarea la grădina din fața parcului. Un echipier îl întreabă: „Ce-i Floreo, ai intrat în slujbă la Primărie?"

„Da de unde!" răspunde întrebatul. „Dar D-ta nu vezi că intră gâștele în grădina Căminului nostru?"

Acest **„nostru"** însemnează cea mai mare răsplată pe care am primit-o până astăzi pentru truda, adeseori descurajantă, de a încerca să influențez și eu mentalitatea nesocială a săteanului.

O simplă vizită într'un sat, unde analizând frumoase lucrări vizibile, dar la aparență rămânând în deficiență din punct de vedere al influențării mentalității satului, va convinge pe oricine, că pesimismul nostru a fost nejustificat. Să nu așteptăm ca sătenii să ne aprobe atunci când noi îi desaprobăm și le indicăm rețete noui de viață. Să ne mulțumim, că ei adoptă parțial și tardiv ceeace echipele prin sfat sau prin exemplu încearcă să le impună.

Prin educație avem rezultate generale și definitive. Uneori însă abia după plecarea noastră. Tineretul trebuie să știe însă, că opera de educație însemnează să repetăm mereu, mereu, același lucru. Să nu răspândim nenumărate cunoștințe. Să alegem bine ideile și să revenim asupra lor până ce o parte din săteni se conving. Restul rămâne în seama timpului, care va desăvârși operațiunea mentală ce se petrece în capul săteanului.

Realizări în massă nu se pot face decât prin colaborarea efectivă a masselor. De aceea fiecare echipier trebuie să fie convins, că stăruind în opera educativă, contribue la crearea unui centru, care va avea puterea dinamică de a se desăvârși și după ce echipa a plecat din sat.

Iată pentru ce consider că ideia de a reveni în sat după

nouă luni de absență este minunată. Săteanul are nevoie de acest interval de timp pentru ca spiritul lui critic să-și epuizeze toate argumentele ce le ridică împotriva sfaturilor ce i le dă echipa. Fiindcă după această purificare el devine convins fără nici o altă stăruință.

Echipierii trebuie să-și întrebuințeze facultățile didactice la maximum, pentru a influența pe săteni astfel, ca ei singuri, în massă, să execute lucrări de interes personal, dar și de interes public, pe cari echipierii singuri nu le-ar putea realiza decât cu eforturi inadmisibile.

Și, sunt convins, că massele pot fi transformate din energii latente sau passive în energii active și cooperatoare. A obține acest rezultat trebuie să fie idealul suprem al fiecărei echipe.

Dr. SABIN MANUILĂ

13 Septembrie 1936

ORGANIZAREA DINAMICĂ A CĂMINELOR CULTURALE

Încă dela începutul acțiunii Fundației Principele Carol prin Echipele Studențești la sate, s'a stabilit principiul fundamental, că Echipele trebuie să-și desfășoare activitatea în cadrele Căminului Cultural al satului. Acolo, unde acest cămin nu exista, Echipa trebuia să-și înceapă lucrul prin a organiza Căminul Cultural.

Nu mă gândesc să adaog și eu argumente pentru susținerea acestei concepții. Considerând însă Căminul ca fiind cheia de boltă nu numai a activității Echipelor, ci a întregei acțiuni pentru ridicarea satelor, problema care se pune este, cum trebuie el organizat, pentru ca să funcționeze efectiv?

Intrebarea nu surprinde pe acei cari cunosc realitatea satelor. Iar conducătorii Fundației au auzit de nenumărate ori repetându-se rugămintea de a se organiza un Cămin al Fundației în cutare sat, deși acolo există un cămin sau casă culturală veche, afiliată sau nu vreunei mari societăți culturale, dar care în fond nu a desvoltat nici un fel de activitate.

A organiza, este relativ ușor. Mai ales, când în sat descinde o echipă de studenți. Cum garantăm însă activitatea utilă și susținută a Căminului după plecarea Echipei?

Am colindat satele din Banat și dela granița de Vest

și aproape în fiecare sat am găsit o clădire cu inscripția „Casa Culturală". În satele Fibiș, Cuveșdia și Sâmbăteni, Echipele au găsit — gata construite „Casele Naționale". Și totuși în aceste sate se cerea o muncă uriașă pentru a le transforma în Cămine veritabile.

Desigur, sunt gata să recunosc rolul important al clădirei și al instalațiilor în orice fel de acțiune culturală la sate. Confortul condiționează în bună parte succesul, și în orice caz este un desiderat al omului civilizat. Școlile noastre nici nu ne mai învață să activăm altfel decât în condițiile ce le-am învățat în școală, și trebue să recunoaștem, că au dreptate. Nimeni nu trebuie să-și irosească energia pentru a compensa insuficențele instalației. Medicul nu va tăia lemne iarna, pentru a-și putea încălzi sala de operație...

Recunoscând însă importanța instalației, nu vom cădea în greșala de a crede, că instalația este un scop al activității Echipei. Crearea instalațiilor este numai o etapă, un mijloc. Scopul este ținerea în funcțiune a acestor instalații. Acest desiderat exprimat atât de clar și ușor, este foarte greu de realizat.

În primul loc Căminul nu trebuie să aibă o activitate sporadică. O clădire, care seara este cufundată în întuneric, și care iarna nu se încălzește decât la anumite ocazii, nu poate deveni un centru social al satului. „Centru" nu numai în înțeles spiritual și social, ci și în înțeles geografic. Căminul trebuie să fie situat acolo, unde circulă mai multă lume, după cum cine clădește o cârciumă, locul de întâlnire a sătenilor, știe că trebuie să o pună în drum, și încă la răscruci.

Lumina din Cămin, sunetele aparatului de radio, și mișcarea unor persoane, va atrage neapărat pe săteni în Cămin. Căminul trebuie deci să fie locuit.

Vecinii noştri Jugoslavii au avut o epocă de vaste creaţiuni sanitare la sate, prin impulsul dat de către d-rul Stampov, marele lor igienist. El spunea, că un centru sanitar mare şi luxos, dar fără de ocrotire permanentă nu face cât o instalaţie modestă, dar unde ziua-noaptea populaţia poate găsi o soră de ocrotire. Sunt convins că avea mare dreptate.

Socotesc, că un cămin bine organizat, după normele Fundaţiei, trebue să aibă neapărat două feluri de personal: 1) personal ales, onorific (preşedinte, secretar, comitet, membri), şi 2) personal profesionist plătit.

Prima categorie vine la Cămin ocazional. Ei sunt temelia Căminului, ei sunt satul. Dar asta nu este totul. Satul are nevoie să fie asistat. Această asistenţă o dă Căminul prin personalul lui profesionist. Cred că un cămin trebuie să aibă două persoane în slujba lui: 1) o soră de ocrotire; 2) un intendent mecanic.

Sora de ocrotire are în sarcina ei întreaga problemă sanitară a satului şi în special a tineretului. Ea are contact cu mamele, vizitează casele, copiii nou-născuţi, şcoalele, supraveghează terenul de joc pentru copii, poate face străjerie, face educaţie sanitară, gospodărie casnică, asistă la consultaţiile medicului, aplică prescripţiile lui, cheamă medicul la bolnavi, îndrumă bolnavii la dispensare şi spitale, supraveghează baia fetelor, îngrijeşte bolnavii din infirmerie, cazurile de boli infecţioase, etc. O soră bună este un ajutor nepreţuit pentru sat. Rolul ei nu-l poate îndeplini nimeni, nici chiar medicul.

Idealul ar fi, ca fiecare comună mai mare să aibă o soră plătită de comună.

Intendentul-mecanic are un rol, care până aci a fost cu totul ignorat. El trebue să fie gospodarul întregului Cămin

Cultural. El trebuie să întreţină toată instalaţia. El trebuie să îngrijească grădina şi curtea Căminului, a terenului de joc pentru copii, a terenului de sport, să facă şi să întreţină aparatele de joc, să se îngrijească de întreţinerea localului, de curăţenie, de luminat, de încălzit, de apa de băut. El încălzeşte apa pentru bae, şi supraveghează baia băeţilor. Păstrează inventarul băii, face toate reparaţiunile. El primeşte cărţile citite, restituite de săteni bibliotecii, întreţine şi manipulează aparatul de radio, etc.

Unde există un bun intendent-mecanic, instalaţia de bae va fi permanent în funcţiune. În lipsa lui, instalaţia se părăgineşte. În ţara noastră sunt zeci de instalaţii de băi, costisitoare, moderne, cari nu sunt utilizate, deşi sunt instalate în clădiri somptuoase.

Un cămin, care are un astfel de gospodar, nu va avea uşa veşnic încuiată, geamuri sparte, înlocuite cu hârtie de gazetă, lipsă de aerisire, gazete şi cărţi necitite, broaştele deia uşi defecte, tencuiala căzută, zugrăveala roasă şi murdară, terenul de joc al copiilor coplesit de burueni şi instalaţia de bae ruginită, etc.

Evident, că acest gospodar trebue să fie tot în sarcina comunei. Acest adevăr nu poate fi combătut cu niciun argument. Cel mult se poate spune, că în actuala fază de cultură a satului, toată gospodăria satului trebuie însă să fie, ca satul să se gospodărească în mod conştient singur, şi să nu aştepte, ca Statul să-i impună impozite, din cari să se facă apoi în mod centralizat, şi tot cu banii satului, gospodăria comunală. Educarea conştiinţei şi a demnităţii cetăţeneşti este unul din principalele obiective pe care Fundaţia îl urmăreşte tocmai prin Căminele Culturale.

Să angrenăm deci viaţă, mişcare permanentă în clădirea Căminului. Altminteri Căminul devine „sala" unde tine-

retul se adună Duminica la joc, fără a-şi putea îndeplini marele rol de centru adevărat de îndrumare culturală a satului, aşa după cum prevede planul de organizare elaborat de Fundaţie.

Să nu ne facem însă iluzii, că sătenii vor înţelege acest adevăr fundamental. Ei vreau clădiri, cât mai mari, mai impozante, cari să surclaseze Căminele din satele învecinate. Şi nu se vor învoi cu niciun chip să plătească salarii. După ei, salariile sunt bani pierduţi.

Noi însă ştim, că fără acest personal, orice sumă de bani şi orice energie investită în construcţii şi în instalaţii constituesc un capital mort, rău plasat şi insuficient.

Dr. SABIN MANUILĂ

27 Septembrie 1936

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

ADUNĂRILE JUDEȚENE

Adunările județene pe care Fundația le-a provocat, alcătuesc o parte din însești programul de activitate al ei. De sigur, multe lucruri bune se vor putea înfăptui sau pune la cale cu prilejul acestor reuniuni.

Căminele vor lua cunoștință de programul de lucru și de realizările pe care Echipa le-a săvârșit în sat. La rândul lor echipele vor putea prinde la Cămine unele metode de lucru, experimentate mai mult de Căminele active. Iar toți laolaltă vor putea sta la chibzuială care fi-vor cele mai nimerite mijloace prin cari Fundația să ajungă mai de grabă la realizarea țelurilor ei, întru ridicarea țărănimei noastre.

Dar pe deasupra acestor lucruri, toate frumoase și de-o netăgăduită valoare culturală, se ridică unul încă și mai mare. Cel puțin așa mi se pare mie. E un lucru de un ordin sufletesc mai înalt.

Mișcările culturale, de peste toată fața pământului și din toate vremurile, s'au întemeiat pe acea nevăzută temelie, dar cu atât mai puternică, a legăturei de simpatie dintre oameni. O simpatie mai întâi între cei care promovează cultura — și apoi o simpatie pentru acei cărora se adresează această cultură.

Fără această legătură „sentimentală" nimic așezat și durabil nu se poate face.

Dacă acei care se devotează pentru cultura unei țări nu se vor simți strânși între ei prin legământul acesta înalt și desinteresat al reciprocei simpatii, — simpatie toarsă din miezul aceluiaș ideal urmărit, ei nu vor putea avea spor la treabă și siguranță în mișcări. Oricât mintea și-ar pune la bătaie puterea, dacă în jurul ei nu se încinge jocul creator al simțirei, ea va rămâne mereu neputincioasă să-și realizeze postulatele. Trebuie puterea de fecundare a sentimentului pentru ca ideea să se realizeze.

Iar după ce legământul acesta se va arăta între cei care sunt purtătorii făcliilor culturale, — el trebue neapărat să se vădească și între ei și cei pentru care aceștia poartă aceste făclii. Pe lângă convingerea că această lucrare este săvârșită spre binele comun, trebuie să se adaoge simpatia pentru acei cărora se adresează această lucrare. Căci numai simpatia va putea, pe deoparte, să facă atrăgătoare toate cele propovăduite, — iar pe de alta, tot numai ea va putea să facă să rodească în suflete învățămintele și îndrumările date.

Trebuie, prin urmare, să închidem în toate, ceva din sufletul nostru din ce are el mai bun, — întocmai ca în legenda Meșterului Manole. Ceva din dragostea noastră de bine și de oameni.

Toată viața noastră, în cele mai alese forme ale ei, este și rămâne o taină a iubirei, — care, la rându-i este cea mai simțită prezență a lui Dumnezeu în existența umană.

In lucrarea culturală a Fundației noastre, trimiterea echipelor la sate a fost o vie dovadă a acestui adevăr. O simpatie mare și adevărată pentru problema culturală a satului nostru, a stătut atât în sufletul generos al tuturor acelora care au înfăptuit gândul real. Fără de aceasta, nimic nu s'ar fi făcut.

Acum, Fundația, ca o înfrățire între echipe și cămine, a provocat adunările județene.

Tot din acest sentiment de simpatie solidarizatoare, a purces și această inițiativă.

Așa că, pe lângă toate problemele ce se vor discuta în aceste adunări, pe lângă cercetările și vizitele ce se vor face, — toți cei adunați vor mai putea face un lucru de seamă. Vor putea să se cunoască, să se lege între ei, — să se simtă tovarăși dezinteresați ai aceleiași lupte frumoase, înfrățiți întru acelaș ideal cultural, aducător de prefaceri.

Ce lucru și ce faptă omenească ar putea întrece o ispravă atât de cuminte și frumoasă ca aceasta!...

Iar după aceea, astfel înmănuchiați, ei vor putea să-și arate întreaga simpatie pentru satul cărora ei sunt oaspeți. Să vadă și să simtă sătenii dragostea și interesul purtătorilor de lumină, să afle că sunt și din aceia care nu vin să ia, ci numai să dea, — să dea ce au ei mai bun în duhul lor...

Și, în al treilea rând, făcând astfel, vom putea, noi, acasă la noi, în Fundația noastră dragă, să ne simțim mai tari, mai gata de a ne jertfi, mai solidari în lupta începută, mai îndrăzneți în luptele noastre și mai întemeiați să putem spune Ocrotitorului nostru: „Iată, am făcut tot ce-am putut!..."

Priviți, iubiții mei, adunările județene din preajmă, și sub acest punct de vedere...

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

6 Septembrie 1936

INVIORAREA SATULUI

Este veche constatarea, că conservatorismul satului adeseori se prelungește peste limitele utilului și se transformă într'o inerție, care dă vieții sociale a satului aspectul indiferent apatic. Starea aceasta este improprie oricărei acțiuni și este clar, că atât timp cât nu este remediată nu se poate modifica nimic în viața satului.

In ordine cronologică deci, trebue început cu creiarea atmosferei și numai după aceea cu acțiunea organizată cu colaborarea satului, altminteri satul rămâne nu numai un factor pasiv, dar chiar un spectator sceptic și critic.

Socotesc deci de cea mai mare importanță pentru viitorul satului, creiarea de atmosferă. Este nevoie de mai multă înțelegere, de deșteptarea interesului săteanului — nu în cazuri izolate, ci la masse — și de convingerea, că viața lui poate fi îmbunătățită prin alte metode decât cele preconizate de concepția lui de viață, bazată pe o experiență de generații.

Cu cât este omul mai primitiv, cu atât mai mult se apără de impresii noui, refuză să accepte deprinderi noui, idei noui. A scoate populația din mentalitatea aceasta primitivă, este un ideal spre care trebuie să tindem.

Cel mai eficace mijloc pentru a influența mentalitatea țăranului spre a accepta idei noui, și spre a-i deștepta dorinți noui, este de a-l pune în contact cu lume nouă și cu

obiceiuri străine. Sub acest raport războiul mondial, care a produs atâta durere, a dăruit omenirei şi un bine: a oferit prilejul la milioane de oameni de a călători şi a vedea ţări străine, a locui în case străine, a mânca alimente străine, a vedea popoare străine, etc.

Nimic nu a contribuit mai mult la ridicarea standardului de viaţă a populaţiei — mai ales la sate — decât războiul mondial, războiul distrugător de vieţi şi de bunuri.

Pentru generaţiile cari urmează, sperăm că se vor găsi alte mijloace de ridicarea standardului de viaţă decât războae mondiale. Activitatea mea în cadrele echipelor regale studenţeşti, m'a făcut să întrevăd un astfel de mijloc, de mare utilitate pentru înviorarea vieţii satului.

In anul trecut, d-l prefect al judeţului Timiş, unde a lucrat echipa din Fibiş, a convocat la serbarea de încheiere a lucrărilor, o conferinţă administrativă la care au participat conducătorii serviciilor publice din judeţ, primarii, notarii, preoţii, învăţătorii şi prim-pretorii din judeţ.

Ce prilej minunat pentru toţi aceştia de a vedea cu ochii lor realizările unei echipe în timp de 3 luni. Cât optimism a răspândit această conferinţă şi câtă încredere în putinţa de realizare la sate!

Pornind dela experienţa anului trecut, în anul acesta am încercat alt prilej de înviorare a vieţii săteşti.

Echipa din Sâmbăteni (Arad) a hotărît să viziteze un sat din Banat: Chesinţul. Ambele sate sunt de aceiaşi mărime şi la vreo 8 km. depărtare unul de altul. Fiind însă despărţite de un sat german şi de râul Mureş, în mod normal satele acestea nu au nici un contact unul cu altul.

Sâmbătenii s'au pregătit să plece cu coruri, cu căluşeri, cu străjeri, cu premilitari şi cu „Oastea Domnului". Che-

sinţul a primit Echipa şi pe sătenii din Sâmbăteni cu program bine studiat, un cor, cu fanfară şi cu procesiune.

Timp de câteva săptămâni, în ambele sate, fierberea a fost de neînchipuit. Pregătiri mari, cu scopul de a se prezenta fiecare sat cât mai bine. Ei bine, această preocupare este o binefacere pentru sat. Ea polarizează toate energiile satului spre un efort colectiv, care pe deoparte duce la desvoltarea simţului de solidaritate colectivă, iar pe de altă parte antrenează satul la o acţiune de organizare utilă, dinamică şi plină de interes. Satul este smuls din toropeală. Satul are preocupări sociale. Satul nu mai e simplă sumare de interese individuale.

Şi când Chesinţul va reîntoarce vizita celor din Sâmbăteni, iar vor fierbe ambele sate...

Detalii: Familiile din care pleca câte un călușar, sau străjer, erau concentrate asupra felului cum se prezintă cel ce pleacă. Unul pleca, dar afecta prin aceasta preocupările altor 20 de persoane.

Şi când Echipa din Fibiş a organizat o excursie la Cuveşdia, din nou am văzut un sat în fierbere.

Fără cheltueli şi eforturi mari i se poate oferi satului un prilej minunat de a intra în acţiune. Sătenii pot organiza singuri astfel de vizite. Dacă fiecare sat din ţara noastră ar face câte o singură vizită într'un sat învecinat, s'ar da 15.000 de prilejuri de înviorare a întregei populaţii a satului. Şi ar fi un mijloc minunat de cunoaştere reciprocă, de cultivare a spiritului de solidaritate, de propagandă culturală, de întărirea sentimentului moral, religios şi naţional.

Dr. SABIN MANUILĂ

23 Septembrie 1935

„AȘA SE ÎNVAȚĂ MEȘTEȘUGUL TREBII BUNE"...*)

De multă vreme purtam corespondență cu doi cărturari din același sat, fără însă a-i cunoaște personal. Din scrisul lor îngrijit, după chestiunile asupra cărora cereau lămuriri și după insistența ce o puneau în desbaterea prin scris a unor puncte de muncă obștească, se vede că nelămurit înțelese, mi-am închipuit că sunt oameni tineri și gospodari la minte. Într'o zi îi găsesc de dimineață la Fundație. Mă așteptau. Era un preot tânăr, cu privire și vorbă samariteană, din care țâșnea acea dârzenie vie și creatoare atât de plăcută când o găsești la conducătorii firești ai satului. Lângă dânsul un tânăr învățător, sprinten la trup și suflet ca un spiriduș, desghețat, iscoditor întru a ști cele bune și de folos obștesc. Amândoi, dulci la vorbă și la purtare.

Mi-au povestit despre satul lor, despre inițiativele luate de ei pentru ridicarea satului, despre nepăsarea autorităților, despre oamenii din sat, dorurile și durerile acestora. Mi-au spus cum — în atari condițiuni — au învățat să se scarpine necăjiți, alături de săteni, după ureche sau ceafă,

*) Cele scrise aci sunt rezumatul unui manuscris, a cărui conținut bogat în calități interioare și exterioare l'am sorbit cetindu-l. Am fost rugat de cei doi autori ai lui să nu dau nume, întrucât voiau să-și publice începutul lor de muncă obștească, a cărei rezultate l'au tâlcuit în titlul acesta.

după mărimea sau micimea năcazului întâmpinat. Mi-au înşirat planurile lor de muncă, realizările de până acum. Au insistat asupra orbecăirii lor empirice în legătură cu aceste străduanii pentru mai binele obştesc, până la data când au aflat de munca Fundaţiei Culturale Regale Principele Carol, când, luând contact cu ea, li s'au deschis ochii minţii şi au putut începe lucrul sistematic.

Aceste frământări a acestor doi oameni tineri de ispravă se întâmplau în anii 1933—1934, când în urma lămuririlor Fundaţiei au înfiinţat şi un Cămin Cultural. In vara anului 1934 ei aud despre munca Echipelor Regale Studenţeşti. Cer şi capătă planul de muncă a acestora, se abonează la revista Căminul Cultural. Şi se pun pe studiat, întâi ei doi laolaltă, apoi împreună cu Sfatul Căminului, comentând toate cuminte şi pe înţelesul sătenilor. Şi-au făcut un carnet în care îşi notau tot ceea ce — după arătările din revistă şi din planul de muncă al Echipelor — putea interesa realităţile satului lor. Au introdus sistem în cercetări, în gânduri, în discuţii, în iniţiative, în muncă.

Dar totuşi nu erau împăcaţi în sufletul lor de cele ce făceau. Simţeau că le lipseşte ceva, nu-şi puteau da seamă ce anume. Când au cetit însă câteva dări de seamă asupra muncii Echipelor, s'au hotărît amândoi să plece să le vadă la treabă, unul într'un sat, altul în alt sat. Zis şi făcut. S'au dus pe câte o lună. S'au pus acuma să observe totul, şi pe săteni, şi pe conducătorii acestor sate, şi pe cei ai Căminelor Culturale de acolo, şi pe echipieri. Incetul cu încetul au intrat în vorbă cu toţi aceştia, ca nişte vilegiaturişti cari îşi văd de sănătate şi de odihnă şi pe cari îi interesează această nouă metodă — de esenţă regească — de muncă pentru ridicarea satului. Şi-au în-

semnat tot ce au văzut, ce au auzit. Mai pe sfârșitul lunii au început să pună și ei mâna pe uneltele de muncă, alături de echipieri. Au trăit ca într'un vis pe cale de realizare, din care au fost deșteptați de nevoia de a se reîntoarce în satul lor.

S'au întors amândoi acasă, unde au început consfătuirile între ei doi, schimbarea impresiilor, a convingerilor căpătate și sistematizarea celor notate în carnete. „Eram" — cum îmi povesteau — „ca niște doctori în consult ca să sfătuim asupra stării bolnavului, care în cazul nostru era satul nostru".

După ce și-au pus în rânduială toate acestea, au strâns Sfatul Căminului, căruia i-au povestit amănunțit totul, arătându-i nădejdea plină că și în satul lor s'ar putea face multe treburi bune, fără concursul autorităților, numai prin puterea proprie a tuturor sătenilor. Toată iarna au sfătuit laolaltă preot, învățător, Cămin; cu toții au cercetat cuminte ce ar putea face ei singuri, fără ajutorul nimănui, ce este urgent de început, și ce concurs le-ar putea da autoritățile, pe cari, dacă nu le-ar fi putut mișca prin propriile lor mijloace, s'au gândit să le pună la contribuție morală și materială prin ajutorul Fundației. Au adunat apoi des poporul și, cuminte, ca niște părinți, i-au frământat, încetul cu încetul, sufletul întru scopul ce și-au propus. Satul a fost împărțit în sectoare de muncă, sub conducerea a câte unui membru al Căminului, țăran acceptat de respectivul sector ca conducător, de care trebue să asculte. S'au stabilit câte zile de muncă gratuită — cu palmele, cu căruța, etc. — poate presta fiecare gospodărie. Au fost, de sigur, opuneri, unele dârze, altele mai puțin rezistente, cari însă — prin tactul preotului și învățătorului, prin propaganda bine înțeleasă a membrilor țărani ai Căminului —

au fost topite în cumințenia generală, în bunăvoința tuturor întru a se ridica. Totuși treaba nu mergea, oamenii se lăsau greu, nu veneau la muncă decât izolați și fără prea mare tragere de inimă. Pricina? Veșnica neîncredere și răutatea câtorva, în urma căreia sătenilor li se părea ca o născocire povestea despre Echipele Regale Studențești, despre munca ce se desăvârșește acolo cu concursul sătenilor și autorităților.

Frământări sufletești grele au avut de dus preotul și învățătorul, în urma cărora le-a venit în gând un plan năstrușnic și anume ca în anul ce vine (era anul 1935) să mai meargă pe câte o lună în satele cu Echipe, fiecare în alt sat, luând însă fiecare cu el și câte un sătean, a cărui cheltuială să o suporte preotul și învățătorul. Dar pentru ca să angajeze moralicește întreg satul la această inițiativă, la o adunare a întregului sat, au rugat poporul să delege ei doi săteni cuminți ca să meargă cu ei în satele cu Echipe Regale Studențești, unde să vadă cu ochii lor și să audă cu urechile lor cele ce se fac și se vorbesc acolo. Adunarea a ales doi săteni, pe cari, au hotărît că, o să-i asculte la întoarcere, și în a căror vorbe se vor încrede. Și au plecat.

— „Ce să vă mai spunem!" — îmi povesteau preotul și învățătorul — „a fost o revelație pentru cei doi țărani pe cari i-am ținut câte două săptămâni pe cheltuiala noastră". In fiecare seară ne întâlneam fiecare cu săteanul lui și ne schimbam impresiile. Cei doi oameni ai noștri au stat mult de vorbă cu locuitorii celor două sate cu Echipe (erau găzduiți la aceștia contra a 300 lei fiecare) și s'au convins de adevărul celor spuse în cursul iernii de către preot și învățător. După vre-o câteva zile dela sosire în sate, cei doi oameni ai noștri n'au mai putut sta degeaba

și au rugat pe echipierul care supraveghea lucrările edilitare să-i lase să muncească și ei alături de locuitori. Și-au petrecut mulțumiți aceste două săptămâni, după cari n'au mai vrut să stea, căci erau îngrijorați de munca rămasă în urmă la gospodăriile lor.

S'au întors acasă fiecare. Eu și învățătorul am mai rămas încă două săptămâni, în strânsă legătură și prietenie cu cele două Echipe. Când ne-am întors acasă, am constatat în popor schimbarea sufletească în bine și dorința de a începe munca. În toamnă, după ce sătenii și-au strâns recolta, am început primele lucrări edilitare în sat, la care muncă oamenii au venit bucuroși. Încetul cu încetul am adâncit muncile, le-am extins și la altele. Până acum parcă satul era șters din controalele administrative, nimeni nu se interesa de el. De când ne obosim puterile noastre proprii pentru ridicarea noastră, fără concursul nimănui, am văzut în sat și pe d. pretor, și pe d. prefect al județului, și pe părintele protopop și pe medicul județului și alți conducători de treburi județene.

„Ne gândim — spune preotul și învățătorul — ca și în vara aceasta să procedăm la fel ca anul trecut, mai ales că acum Căminul Cultural — prin plata cotizațiilor și danii — va putea suporta deplasarea a 4 săteni în sate cu Echipe Regale, ca astfel să se adâncească prefacerea sufletească a poporului din sat".

Expunând cele de mai sus, credem că astfel de inițiative ar putea fi luate și de alte Cămine Culturale, mai ales acolo unde sătenii se arată neîncrezători în puterile lor proprii.

Dr. F. POPU

23 August 1936

PENTRU SATUL ROMÂNESC DE MÂINE

Am avut odată un vis ciudat. Se făcea par'că eram numit ministru al Sănătății, chemat dintr'un sat uitat dela margine de țară. Sosind la București îngândurat de starea sanitară generală, a trebuit, în primul Consiliu de miniștri, să-mi expun planul de mântuire și să arăt sumele bugetare sanitare. Cu geanta plină de socoteli, de date și memorii, am urcat scările palatului Președinției și într'o sală luxoasă, cu câțiva miniștri lipsă la numărătoare, am expus planul și am susținut bugetul. Miniștri ascultau, unii erau char de aceeași părere cu mine, numai ministrul de finanțe se împotrivea pe motivul că nu are atâtea venituri ca să-mi poată da atâția bani câți trebuiau. Supărat foc am trântit hârtiile pe masă, mi-am sbierat demisia, am isbit cu ușa de pereți și m'am repezit pe cele vreo sută de trepte, dar m'am împiedicat, am căzut și m'am rostogolit până jos. M'am trezit din somn căzut din pat, iar soția se uita la mine și se prăpădea de râs. Așa s'a isprăvit cu ministeriatul meu, fără să fi putut face vreun bine țării.

Realitățile satului românesc se potrivesc bine cu acest vis. Visăm să-l ridicăm dar se împotrivesc și oameni și putințele financiare ale comunei, județului, țării, cărora tot noi le dăm venituri prea puține față de cheltuelile mari ce le pretindem. Ne-am învățat să cerem totul dela

acestea, fiindcă nu vrem să ne dăm seama că fiecare din noi şi toţi laolaltă formăm şi comuna şi judeţul şi ţara, a căror bucurii şi suferinţe sunt făcute din bucuriile şi suferinţele noastre a fiecăruia şi a tuturor laolaltă. Am fost năräviţi să ne uităm numai cu mâna streaşină la ochi, în zare, fără să punem mâna la vre-o treabă de ridicare obştească, aşteptând totul dela comună, dela judeţ, dela Stat, scâncind ca să ne ia de mână ca pe un copil bosumflat, să ne mângâe pe cap şi cu vorbe amăgitoare să ne facă să aşteptăm cuminte împlinirea făgăduelilor de cele mai multe ori deşarte, fiindcă în adevăr nu se pot împlini. Dacă ne-a împiedecat un bolovan în drum, am cerut autorităţilor să ni-l ridice, noi n'am pus mâna să-l dăm la o parte; dacă un podeţ stricat rupea picioarele vitelor, am făcut gălăgie că autorităţile nu se interesează de noi şi ale noastre; noi n'am înlocuit bucata de lemn putred cu una sănătoasă; bălăceam cu picioarele în gloduri, fiindcă nu ne simţeam îndatoraţi să facem şanţurile de scurgere, ci le ceream făcute de autorităţi. Şi câte alte dorinţi destul de nătăfleţe nu pretindem noi dela acestea, cu toate că prea din cale afară de uşor le-am fi putut face noi singuri numai cu o opintire. Am fost până acum ca nişte copii cărora li s'au dat toate cele obşteşti deagata. Dar iată că am crescut mari, putem umbla pe picioarele proprii, nu mai suntem copii de suflet ai autorităţilor; suntem oameni în toată firea, cu drept de vot (pe care, fie zis între noi, nu-l cam ştim folosi spre binele satului nostru), cu bucăţica de pământ căpătată prin expropriere şi de care ne cam batem joc zgâriind-o cu plugul ori numai cu grapa (cum ne zgâriem pielea când avem râie), şi cerându-i recoltă mai straşnică decât ar putea-o da munca cea mai sistematică. De acum însă mai ştim silabisi, cetim

ici colea câte-o gazetă ori o carte (despre care așa de fermecător a scris d-l Bucuța în volumul „Biblioteca Satului" din editura „Cartea Satului" a Fundației Regale Culturale Principele Carol), fără să ne dăm seama încă de marile câștiguri sufletești și materiale ce ne-ar veni din aplicarea practică a celor cetite. Și, ca oameni cu cap ce ne ținem, credem că ne putem purta singuri de grijă, cu toate că nu facem nici o opinteală individuală sau obștească pentru a ne îndrepta metehnele moștenite sau câștigate. În felul acesta de a ne purta și de a vieți, satul nostru și noi împreună cu el, am rămas la coadă, ducând-o târîș-grăpiș, mulțumiți că suntem lăsați în pace și nemulțumiți că nu suntem serviți cu tot ce ne poftește inima.

Așa am fost până acuma, fiindcă fiecare din noi și toți împreună ne-am năravit să visăm. iar când cineva, cu gânduri noui, proaspete, vii, a voit să ne arate ce trebue să facem ca să ieșim din încurcătură, ne-am holbat la el și greu, tare greu, ne-a venit să credem că scăparea noastră e așa de ușoară ca oul lui Columb.

Aceste gânduri proaspete și vii — pe cari autoritățile nu le-au putut gâci ca să le puie în legi, sau dacă le-au bănuit până acuma nu au crezut în putința împlinirii lor — ni-le aduc Căminele Culturale și Echipele Regale studențești. Zi de zi numărul lor se mărește, — an de an înfăptuirile lor pline de pilduire obștească se înmulțesc sistematic, practic, spre mulțumirea sătenilor, cari întrevăd vremea când vor ajunge a fi locuitori fericiți ai satului, nehulit și neuitat, frumos și atrăgător în toate laturile vieții lui.

Stăteam de vorbă anul acesta cu un sătean, gospodăros și la minte și la treabă. care a dat tot ajutorul său

prețios pentru organizarea unui Cămin Cultural în sat, iar la munca Echipei Regale a fost părtaș zi de zi cu toate puterile lui și ale familiei.

Tare îi plăcea munca de ridicare a satului, începută de Echipă. Era deosebit de mulțumit că la strădania ei Căminul Cultural a pus umărul cu toată nădejdea, cu toți membrii lui. Imi spunea că stând câteodată pe gânduri visează cum va fi satul lui peste vre-o zece-douăzeci de ani și ruga pe Dumnezeu să-l ție în viață să-și vadă visul împlinit. Întrezărea în mijlocul satului un loc liber, unde monumentul eroilor să fie înconjurat de o grădină bogată în flori; pe marginile locului străjuesc în bună prietenie biserica falnică, școala atrăgătoare și Căminul Cultural plin ca un stup de bunătăți sufletești, cari țin în om trează dorința de mai bine. Nici o cârciumă nu amărăște sufletul și trupul și nu înșală punga locuitorilor. O cooperativă mixtă cu toate ramurile ei de consum, producție și valorificare asigură mersul liniștit al vieții sătești, iar produsele ei, cinstit lucrate și omenește vândute, fac faima satului. Dumineca și sărbătorile sătenii, bine îmbrăcați, bine hrăniți și sănătoși la trup și suflet se bucură de odihna ce li se cade și toți fără deosebire mulțumesc în biserică lui Dumnezeu. Învățătorul, preotul, medicul satului împreună cu autoritățile trăesc în unire pentru binele obștesc.

Stăteam amândoi de vorbă și visam laolaltă, căci era zi de sărbătoare și aveam dreptul la asta. Pe străzile satului grupuri-grupuri de tineret — străjeri, premilitari — se amestecau prietenește cu postmilitarii, ducându-și unul altuia porunca așteptată de a începe de Luni cutare muncă obștească. Bătrânii își făceau cruce și mulțumeau lui Dumnezeu de buna schimbare a vieții satului.

După cele ce am văzut la multe Cămine Culturale inimoase și harnice, conduse de oameni pricepuți, și după strădaniile și arătarea mijloacelor de muncă practică, sistematică și folositoare obștei și săteanului, ce o fac Echipele Regale, cred că atât eu cât și săteanul meu avem dreptul la această viziune a viitorului sat românesc.

Dr. F. POPU

27 Septembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

LA SFÂRȘIT DE MUNCĂ

Peste o lună de zile Echipele își vor termina munca de trei luni de zile din vara acestui an. Sorocul acesta ne dă prilej de muncă și adâncă gândire asupra a tot ce s'a lucrat și realizat. Ne vom face bilanțul sforțărilor, vom face tabloul piedicilor ivite și a împiedecătorilor, pentru ca să ne dăm seama de greșelile noastre cari ar fi pricinuit aceste piedici, ca să le știm și să le putem înlătura în munca ce o vom depune în verile viitoare. Vom avea în vedere apoi pe cei — fie persoane, autorități sau instituții, locale, județene, centrale — cari ne-au dat concursul lor moral și material, și cărora, la plecarea noastră din sat, trebuie să le aducem prinosul nostru de recunoștință. Făcându-ne deci acest bilanț întreg — și activ și pasiv — ne facem o fundamentală datorie către noi înși-ne, către sat, către binevoitori, către Fundație. Cu acest prilej ar fi bine ca Echipele să facă Fundației propuneri concrete asupra a tot ce privește asigurarea unei munci vii și creatoare a lor în viitor, de ex. cum s'ar putea ține mai ușor, mai bine, mai folositor legătura între Echipă și sat, legătura între Fundație și Căminul Cultural (pe care cred că l'ați înființat în cazul că nu l-ați găsit ființând la sosirea în sat), legătura între Căminul Cultural și autoritățile locale, județene și centrale, legătură între Echipă și binevoitorii ei, legătura între Cămin și săteni.

Asemenea, Echipa mai are o altă datorie morală față de sat, față de Căminul cultural, față de autorități, și anume aceea de a le lăsa, la plecare, un plan amănunțit de lucru, pe care toată suflarea din sat, în bună prietenie de colaborare, să-l ducă negreșit la îndeplinire în timpul toamnei, a iernii și a primăverii. Pentru a se putea face bine și practic acest plan, sunt necesare consfătuiri cu sătenii, cu Sfatul Căminului, cu autoritățile, specificându-se rolul și rostul fiecăruia în executarea acestui plan de muncă.

Lumea din sat a avut prilej de două luni de zile ca să se convingă de trebuința imperioasă a sforțării ei pentru ridicarea localității lor. Li s'au arătat mijloace, fel de lucru, planuri de muncă. Și credem că în bună parte ea va da ascultare dorințelor Echipei; totuși această lume din sat, are nevoie iară de frământare sufletească în bine pentru a adânci și înrădăcina conștiința necesității continuării muncii începută de Echipă. In acest scop sunt bune și foarte de folos — mai ales în această lună de plecare — consfătuiri cât mai dese și mai prietenești cu sătenii. Așa de ex. să facă consfătuiri separate cu flăcăii, arătându-li-se rostul tineretului în viața satului. Energia lor gâlgâitoare să o pună în slujba obștească. Să știe doar că tineretul — așa a fost totdeauna și așa va fi mereu — dorește o oarecare independență în mișcări. Nu-i cam place să fie ținut în frâu de către părinți și bătrânii satului. Ei bine, îndemnați ca această năzuință spre independență tinerească să o folosească la lucrările obștești de ridicare a satului.

Să vă spun acum ce-au făcut flăcăii unui sat din Basarabia. Ei erau grozav de năcăjiți pe primărie, care, din motive lesne de înțeles, nu le-a dat voe un an-doi ca să joace hora lor. Au fost sfezi multe între ei și primarul ranchinos. Avea însă primarul o meteahnă. Îi plăcea să

umfle bugetul când îl alcătuia anual și să-l desumfle bine, în folosul lui personal, când îl executa. Sătenii erau năcăjiți pentru asta și nu știau ce să facă pentru ca să i-se impună cinstirea banului public. Intervențiile la autorități n'au dus la rezultat. Adulții și bătrânii s'au lăsat atunci desnădăjduiți pe tânjală. Flăcăii însă s'au svârcolit în dreapta și în stânga și s'au ostenit să găsească un mijloc ca să-l facă de rușine. Voiau să-l bată, să-i facă vre-o pagubă. Un intelectual care se ocupa cu chestiuni culturale și naționale și care, când avea vreme liberă, vizita satele, sfătuind și îndrumând lumea înspre bine și frumos, află de cele ce se petrec în acest sat. Și le-a dat flăcăilor un sfat cam în felul următor:

— Nu-l bateți. Nu-i faceți pagube. Ci rușinați-l. Vedeți voi, în bugetul comunal stă scris că primăria, adică primarul, trebuie să cheltuiască o anumită sumă de bani pentru lucrări edilitare, între cari este și aceea cu secarea bălții din Valea Țânțarilor. Știți voi, că de ani de zile se cheltuesc (?) sumele de bani bugetare, fără ca să se facă barămi un început de lucrare? Rușinați pe primarul vostru făcând voi lucrarea, fără să știe satul, fără să știe primarul. Într'o noapte cu lună, vre-o 30—40 flăcăi, puteți face șanțul de scurgere de vre-o 200 metri lungime. Îl faceți atât de adânc și larg, încât apa să se scurgă bine și acum și în viitor. După ce veți face asta, puneți-vă și scrieți prefectului arătând ce-ați făcut și motivele cari v'au îndemnat la asta. Mai cereți prefectului ca să vie în anchetă să vadă cum se poartă primarul cu oamenii și cu bugetul comunal și arătați-i că dacă-i vorba să se mai facă lucrări edilitare pentru cari s'au înscris sume în bugetul comunal, voi flăcăii sunteți gata să le faceți pe degeaba, cu condiția

ca suma bugetară să rămâie neatinsă de către primar. Şi cereţi ca în schimb să vă dea voe să ţineţi hora.

Z's şi făcut. Prefectul, om cuminte, a venit în sat, a văzut ce au făcut, s'a mai uitat prin buget şi constatând că pârile satului erau adevărate, Primarul a fost destituit. Flăcăii s'au ţinut de cuvânt şi au mai făcut, la cererea Prefectului, şi alte lucrări edilitare gratuite. Locuitorii s'au luat după flăcăi, le-au dat ajutor, iar comuna şi-a micşorat cheltuelile.

Mai departe: astfel de consfătuiri prieteneşti şi plăcute să se mai facă cu fetele, arătându-li-se ce pot face ele, în cadrul Căminului cultural, pentru obşte. De ex. cum a făcut tot într'un sat basarabean şi anume în fiecare Duminică dimineaţa fetele îşi ţineau de datorie să spele podelele din biserică, să şteargă praful de pe icoane, să cureţe geamurile icoanelor; apoi de două ori pe an — de Crăciun şi de Sf. Paşti — văruiau biserica, vara puneau flori şi le îngrijeau. Era o plăcere să mergi la biserică, sau să stai în curtea ei. Din această muncă obştească a fetelor s'a născut, pe lângă Căminul cultural, o secţie a fetelor, organizându-se ateliere diferite, unde învăţau lucrând tot ceea ce e necesar pentru viaţa femeiască în sat.

Tot aşa trebue să se facă consfătuiri dese şi cu totul prieteneşti cu adulţii — bărbaţi şi femei, separat, — discutându-se şi punându-se la cale lucruri şi iniţiative, în cadrul Căminului, de o minunăţie fără pereche.

De sigur că nu se va ajunge la astfel de rezultate bune, cât baţi din palme. Totuşi, în aceste consfătuiri, sufletele se dospesc, se frământă, conştiinţa se trezeşte şi în viitorul apropiat rezultatele bune se vor evidenţia.

De bună seamă că ar fi multe de spus asupra acestor chestiuni de asigurarea unei permanente continuări a muncii

începută de Echipă. Coloanele revistei noastre sunt mici și nu ne îngăduie a scoate și a expune mai pe larg tot ce avem de spus.

De încheiere: cu prilejul adunării reprezentanților Căminelor din județ, Echipa ar putea pune în discuție o problemă frumoasă, care, dacă s'ar putea soluționa favorabil în ședința acestei adunări reprezentative, ar constitui un pas mare către asigurarea unei munci vii și creatoare în satele cu Cămine culturale. Să se frământe deci necesitatea ca fiecare Cămin cultural să facă tot ce e cu putință ca în fiecare vară să trimită, pentru 1-2-3 luni, reprezentanți dintre intelectuali și țărani — la Echipa sau Echipele din județul lor, ca să lucreze ca echipieri ajutori, câștigând în felul acesta experiența necesară muncii pe care Căminul trebuie să o desvolte pentru ridicarea satului în care ființează.

Și acum, cu bine și Dumnezeu să vă ajute.

Dr. F. POPU

30 August 1936

ZARI NOUI ÎN MUNCA NOASTRĂ

Trebuie să ne dăm seama, toți acei cari lucrăm în Echipele studențești la sate, că reprezentăm în cultura românească, o experiență de viață cu totul originală, ceeace înseamnă o laudă pentru noi, dar în acelaș timp și împovărarea cu o datorie.

Într'adevăr, chemarea Majestății Sale Regelui, a avut acest dar de a ne strânge și a ne trimite, ca pe niște iscoade prevăzătoare, pe un drum cu totul nou — drum pe care urmează, acum, să calce, greoaie și puternice, armatele cele multe ale nației întregi.

Ne-a strâns de pe unde ne aflam, de prin săli de cursuri, din biblioteci și laboratorii, din clinici și seminarii; ne-am abătut dela preocuparea noastră obișnuită, care era aceia a desăvârșirii noastre ca oameni de știință sau profesioniști; și ne-a pornit pe drumul cel nou al muncii spre folos obștesc, în satele țării noastre.

Deși călătoria ne-a fost grea, așa cum este pentru orișice deschizători de pârtie, totuși obosiți nu suntem. Ci ne întrebăm cu mândrie, care a mai fost generația făptuitoare de o asemenea ispravă ca a noastră? Când s'a mai întâmplat ca, în masse mari, tinerimea învățată să ia toiagul pribegiei spre sate, cu dorința să-și înfrățească munca ei cu nevoile satului? Când s'a mai văzut ca „domnii", „surtucarii" și „nădrăgarii", să muncească cot la cot cu

sătenii, cu sapa, cazmaua și barda; cu gândul, cuvântul și cu sufletul?

Desigur că avem răsplata noastră, din belșug, nu numai în credința că ne-am făcut datoria, răspunzând unei asemenea chemări, ci și în prietenia pe care am legat-o cu satul și care, fie și ea singură, ar fi deajuns ca să aducă deplina noastră mulțumire sufletească.

Iată însă că drumul nostru ne duce spre zări cu totul noui, pe cari până acum nu le întrezărisem. Muncind acolo, tăcuți, la sate, am făcut și o altă ispravă, neașteptată; am chemat la rândul nostru pe alții în rândurile armatei culturale a țării.

După al treilea an de muncă, vedem cum străjerii și premilitarii, primesc întreg programul nostru de ridicare culturală a satelor; vedem apoi venind în rândurile noastre, pe tinerii cari abea acum își fac armata, doctori umani și veterinari, ca să-și închine opt luni de studiu aceluiaș țel; vedem taberile de sute de cercetași lucrând împreună cu noi, și ne așteptăm pe curând și la sosirea taberilor de muncă, pe cari le organizează legea muncii pentru folos obștesc.

Aceasta înseamnă că de aci înainte, noi nu vom mai fi singuri; munca noastră se va oficializa și va deveni acțiune de stat. Prin aceasta însăși, întreaga noastră activitate, va suferi o schimbare de înfățișare. Dacă până acum ne îndeplineam pe deantregul datoria, punându-ne toată puterea de **muncă** în slujba acțiunii directe, de astăzi înainte, avem datoria să punem la îndemâna tuturor tovarășilor noștri de lucru, și **experiența** pe care am căpătat-o. Fiecare student echipier trebuie să se facă un educator și un conducător. Avem datoria să ajutăm la crearea unei opinii publice culte și a unui curent de masse, cari să trans-

forme radical atitudinea noastră sufletească de până acum, din una de nepăsare într'una de conştientă nevoie de a munci. Deasemeni avem datoria de a alcătui cadrele conducătoare ale nouei campanii de lucru.

Cu nici un preţ, noi nu trebuieşte să lăsăm ca întreaga noastră experienţă să nu fie folosită. Am ajuns, după atâta amar de vreme, să ştim ce vrem, să cunoaştem problemele satului şi mijloacele ridicării lui culturale. Avem un program pe care, cu bună dreptate, îl credem rodnic.

Acest program este următorul: un sat se ridică prin el însuşi; o echipă, o tabără, un technician izolat, nu pot să facă nimic, dar absolut nimic, dacă nu reuşesc să scoată din amorţire satul el însuşi. Noi nu suntem altceva decât o **echipă de şoc,** noi dăm numai o pornire, un prim pas, o trezire. Satul, el însuşi, trebuie apoi, să urmeze la muncă permanentă. Pentru aceasta e nevoie ca el să fie organizat anume. Această organizare a satului, pentru ridicarea sa culturală, se face prin Căminul Cultural, loc de adunare a tuturor puterilor lui vii.

In al doilea rând: o cultură nu se poate naşte numai pe o anumită latură a vieţii satului; ci dintr'o dată, pe toate cele patru laturi ale ei. Urnirea trebuie să fie făcută dintr'o dată şi cu aceiaşi putere, pe tărâmul sănătăţii, muncii, minţii şi a sufletului.

In al treilea rând, puterile noastre nu trebuesc să fie împrăştiate, ci trebuieşte să ne îndărătnicim asupra aceluiaşi punct de plecare. Numai munca intensivă, făcută an de an într'un loc, aduce după sine roade; activitatea extensivă, înseamnă numai risipire de forţe.

In al patrulea rând, locurile unde lucrăm, trebuie să ajungă adevărate centre de ridicare culturală. Munca socială, bine orânduită, ajunge a fi „contagioasă". Căminul

Cultural unde lucrăm, trebuie să ajungă un centru de adunare al regiunii, în congrese, şcoli de conducători de Cămine Culturale, tovărăşii şi federale de Cămine ş. a. m. d.

Deci, nădejdea noastră, nu este în taberele de muncă, şi nici în specialiştii trimişi pe câteva luni la sate, ci în primul rând, nădejdea noastră este chiar în sate. În mâna aceia de intelectuali din toată ţara, cari ne înţeleg şi în marea mulţime a gospodarilor noştri, atât de cuminţi şi atât de dornici de un trai mai omenesc.

Noi, Echipele Regale Studenţeşti, în fruntea tovarăşilor noştri, străjeri, cercetaşi, premilitari, nu avem decât rostul de îndrumători, de conducători şi de technicieni propriu zişi. Prin aceasta afirmăm că munca culturală, aşa cum o vrem noi, este mai grea decât cum se vede ea de obicei. Căci este mai uşor unui medic, să dea pur şi simplu consultaţii, decât să câştige întreg satul pentru o nouă viaţă higienică. E mai uşor să practici medicina veterinară, decât să determini o adevărată ridicare zooeconomică, într'un sat. Mai uşor să sapi tu singur un şanţ, decât să convingi pe săteni să o facă.

Dar odată ce ştim toate aceste lucruri, datoria noastră este limpede. Dacă asta ni se cere, asta vom face. Dacă ţara are nevoie de conducători technicieni pentru gospodărirea ei, conducători technicieni vom fi.

Nişte conducători cari îşi fac din meseria lor, o adevărată misiune.

Şi că aşa va fi, putem da dovadă, sutele de echipieri, cari modeşti şi neştiuţi, şi-au jertfit tot sufletul lor, toată ştiinţa lor, şi uneori sănătatea lor, pentru acest nou eroism, pe care îl pretind vremile în cari trăim: eroismul muncii sociale.

H. H. STAHL

15 Ianuarie 1937.

MUNCA INGINERULUI SILVIC IN ECHIPA

Dintre toate ramurile de activitate ce se desfăşoară de către Echipele Regale, credem că activitatea ing. silvic este cea mai ingrată. Mai întâi trebuie să recunoaştem, că ţăranul nostru a moştenit din moşi strămoşi o mentalitate ostilă, sau în orice caz nepăsătoare faţă de pădure, considerând-o ca un bun, de care se poate folosi liber, nestingherit de legi sau regulamente. Din acest punct de vedere ţăranul nu se depărtează mult de epoca economiei naturale, el dorind încă să-şi satisfacă trebuinţele în lemn cu aceeaşi risipă şi libertate ca aerul şi apa. Ori, cerinţele unei culturi raţionale ale pădurii sunt prea departe de puterea de înţelegere a săteanului.

Pe când economistul forestier lucrează, în programul lui de recoltare a produselor, cu decenii sau chiar secole, spre a asigura o continuitate a tăerilor şi o permanenţă a capitalului lemnos pentru generaţiile ce vin, săteanul se îngrijeşte numai de nevoia lui actuală, căutând a secătui pădurea cu exploatări vicioase, dar mai ales cu păşunatul. In afară de aceasta inginerul silvic nu are, în campania de lucru a echipei, un sezon propriu pentru o activitate de creaţie silvică: pepiniere, însămânţări, plantaţiuni, spre a introduce şi prinde pe sătean direct în dragostea de a-şi face singur acest bun şi a şi-l îngriji mai bine. In acest din urmă sens urmează ca in-

ginerul silvic sau Căminul Cultural local să continue lucrările pregătitoare din timpul sezonului de vară.

Referitor la programul de lucru al inginerului silvic ne îngăduim a da câteva sugestii, care, evident, vor fi luate în considerare în măsura în care se poate aduce la îndeplinire și nu stânjenește programul minimal deja fixat. Astfel:

a) Dat fiind că ne aflăm într'o fază de luptă între agricultură și silvicultură, pădurea fiind isgonită tot mai departe, dacă este posibil a o lăsa numai în creerii munților, să se întreprindă de către inginerul silvic al echipei în satul respectiv o anchetă obiectivă asupra acestui proces de isgonire a pădurii și consecințele ce au decurs din exagerarea prigoanei contra pădurei. De asemenea să se stabilească care ar fi măsurile pentru stabilirea unui echilibru între cultura agricolă și cea forestieră. Inginerul silvic din echipă desbrăcat de haina oficială poate privi mai descătușat chestiunea arătând liber orice exagerare fie din partea economiei silvice fie din partea celei agricole.

b) Să se întocmească o statistică a proprietății forestiere pe următoarele clase: până la 1 ha; 1-2; 2-5; 5-10; 10-25; 25-50; 50-100; 500-1000; 1000- 2000; 2000-5000; și peste 5000 ha. Important este de a se cunoaște dacă proprietarul exploatează pădurea singur sau cu ajutorul membrilor familiei sau angajează lucrători.

c) Idem statistica lucrătorilor de pădure, stabilindu-se categoriile următoare:

1. lucrători permanenți, acei cari sunt ocupați 200 zile pe an cu lucrul în pădure, la orice fel de lucrări.

2. lucrători sezonieri, acei cari lucrează cel puțin 50-200 zile pe an.

3. lucrători ocazionali, acei cari sunt ocupați cel puțin 10-50 zile pe an.

S'ar mai putea face o statistică a lucrătorilor, tot atât de importantă pe categorii de lucrări: câți bărbați, femei, eventual copii, sunt întrebuințați în lucrări de: cultura pădurilor, transporturi, industrializarea lemnului (fabrici de cherestea).

d) O altă problemă de mare însemnătate este aceia a consumului în lemn, pentru care astăzi nu avem date precise. Echipierul silvic ar putea să ne fie de mare folos stabilind pentru fiecare gospodărie, care este consumul anual în lemn și cât din acesta este recoltat din pădure sau din arborii izolați din ogradă sau din pomii fructiferi. Acest consum ar fi util să se stabilească pe mărimi de gospodării țărănești: familii fără pământ (cel mult cu casă și grădină); familii cu 5 ha pământ; familii peste 5 ha.

Mai departe să se stabilească ce cantitate și calitate de lemn consumă micii industriași în comună: rotari, dulgheri, tâmplari, ciubărari, etc. Idem ce cantitate consumă instituțiile publice: școala, primăria, biserica, secția jandarmi, etc.

e) Să se institue o serie de observațiuni înscrise într'un registru special, alegându-se câteva gospodării de încredere, pentru a se putea culege date obiective cu privire la rentabilitatea pădurei în gospodăria rurală.

f) În special pentru pădurile cari vor fi supuse observațiunei referitoare la rentabilitatea proprietății forestiere inginerul silvic trebuie să facă un menajament sau un regulament de exploatare după toate regulile științei, cheltuelile de întocmire urmând să le suporte organele de conducere a acestor lucrări, în nici un caz proprietarul.

Colegii ingineri silvici cari lucrează în Echipele Regale şi cari vor întreprinde lucrările de mai sus ne vor putea ei înşişi procura unele detalii preţioase de perfectare în viitor a culegerii acestor date, de oarece ei se lovesc de realele condiţiuni de lucru şi de realitatea lucrărilor ce propunem.

Dr. V. SABĂU

30 August 1936

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CERCETAȘII ÎN ECHIPE

1. Taberele.

În munca mântuitoare pentru satele românești pornită din înalta dorință a M. S. Regelui Carol al II-lea, prin trimiterea la sate a Echipelor Studențești ale Fundației Principele Carol, de sub conducerea D-lui Prof. D. Gusti, s'au încadrat în vara anului 1935, și 72 cercetași din cohorta „Fântânele" Cluj, cari au lucrat alături de Echipele Regale din satele Șanț, jud. Năsăud, Clopotiva, jud. Hunedoara și Rudăria, jud. Caraș, și 12 cercetași din cohorta „C. Negri" Galați, alături de Echipa Regală Studențească din Nereju jud. Putna. Au stat și au lucrat alături de echipe timp numai de o lună de zile, timp deajuns însă a dovedi marele folos, pe care cercetașii îl pot aduce, în munca Echipelor Studențești.

Prin purtarea lor plină de bunăcuviință, prin entuziasmul cu care luau asupra lor și duceau la bun sfârșit ori ce muncă li s'ar fi încredințat au cucerit aprecierea și dragostea tuturor și au dovedit că pregătirea ce au primit în cercetășie este cea mai potrivită pentru a face din tinerii de vârstă școlară cele mai excelente ajutoare ale echipierilor și ale specialiștilor din echipă în opera de ridicare a satelor.

Prin colaborarea lor din vara anului 1935 cercetașii au cucerit aprecierea și dragostea sătenilor, a intelectualilor

din sate, a studenților și specialiștilor din echipe alături de cari au lucrat.

Cercetașilor li s'a deschis prin colaborarea cu Echipele Regale Studențești un nou drum, un drum adevărat. Drum deschis tuturor de către Comandantul Suprem al Cercetășiei Române, Deschizătorul de drumuri noui, M. Sa Regele Carol al II-lea. Este adevăratul drum, pe care urmând, cercetașii au găsit rostul național al mișcării cercetășești.

Cuvintele de încurajare ce au primit cercetașii din partea D-lui Prof. D. Gusti, Directorul Fundației, care i-a văzut lucrând la Rudăria, Clopotiva și Șanț, i-a convins și mai mult de importanța și valoarea morală a muncii voluntare depusă pe altarul patriei. Iată de ce începutul fericit ce s'a înfăptuit în vara anului 1935 se intensifică în acest an pentru-ca un număr cât mai mare de tineri crescuți în școala de energie și disciplină națională a cercetășiei, să-și dea tributul lor de muncă în opera de ridicare culturală a satelor.

2. Către Cercetași.

Camarazii voștri, și chiar unii dintre voi, în anul trecut simțind sfințenia chemării ce li s'a făcut, au plecat la sate și s'au încadrat cu trup și suflet în munca Echipelor Regale Studențești ca să aducă un bine Țării.

Cinste lor, cercetașilor, cari au lucrat în anul trecut la Șanț, la Rudăria, Clopotiva și Nereju și cari prin entuziasmul cu care au lucrat, au adus faimă numelui de cercetași român și au dovedit că sunt demni de numele și haina ce poartă.

Chemarea sună din nou. Astăzi, Echipele Studențești

pleacă din nou să continue o operă începută, să încerce o îndreptare sănătoasă a satelor, să ducă lumină acolo unde e întunerec, să ducă organizare în locul dezorganizării, să facă să dispară bolile, acolo unde ele seceră sute de victime.

Așa cum camarazii voștri în anul trecut, entuziasmați de gândul și dorința de a se pune trup și suflet în serviciul operei inițiată de Suveranul Țării au plecat în ajutorul Echipelor Studențești, la fel și voi în vara acestui an plecați cu același elan să împliniți o datorie.

Nici când deviza „Credință și Muncă pentru Țară și Rege" „Gata la datorie", enunțate și date nouă de către Marele Străjer al Țării și Comandant Suprem al Cercetășiei, n'a avut mai adânc înțeles pentru voi ca în aceste momente când plecați la muncă, voioși și plini de însuflețire.

Veți descinde în tabără alături de Echipe, printre săteni. Luați seama, voi sunteți acolo ca într'o vitrină. Tot satul de la cel mai mic până la cel mai mare vă privesc. Cei mici caută în voi exemple de urmat, cei mari vă vor privi cu ochii plini de înțeles a omului matur care vede în tineretul țării nădejdea de mâine.

Fiți cuviincioși cu toată lumea din sat așa cum vă învață legea cercetașului, pentrucă numai dacă respectați pe toată lumea veți fi și voi respectați.

In executarea programului de zi, începând cu exercițiile de înviorare, ridicarea pavilionului, în munca de peste zi până la șezătoarea de seară din jurul focului de tabără, puneți suflet din sufletul vostru plini de voioșie și entuziasm în tot ce faceți.

Astfel încât munca voastră, activitatea voastră să fie un îndemn la muncă pentru alții.

Ascultați cu toată dragostea și executați cu sfințenie dispozițiile echipierilor studenți și a specialiștilor din echipe, alături de cari veți fi împărțiți ca ajutoare. Priviți-i așa cum priviți pe comandanții voștri. Ei sunt frații mai mari ai voștri ca și comandanții voștri. Ei vin la sate ca apostoli trimiși de Voevodul Culturii Românești, și noi urmărindu-i pe acelaș drum mântuitor, le venim în ajutor.

Puneți bunătate și dragoste în toate actele voastre. Făcând astfel: Vă vor îndrăgi și prețui sătenii. Vă vor îndrăgi și prețui membri Echipei Studențești. Vă vor prețui și îndrăgi și intelectualii satului. .

Astfel veți recolta cea mai mare mulțumire sufletească, mai mare decât orice bunuri lumești.

La plecare veți vedea lacrimi în ochii celor pe cari îi lăsați în sat, și ei le vor vedea în ochii voștri.

Așa s'a întâmplat cu cei cari au fost anul trecut la sate.

Ei au adus un bine țării acolo, ca trimiși ai cercetășiei române.

Nimic nu vă împiedică pe voi azi, să faceți la fel și să aduceți și mai mult bine.

Astfel ne slujim într'adevăr Patria și Regele. Astfel iubim într'adevăr pe aproapele nostru.

Așa să ne ajute Dumnezeu!

AUREL GOIA

12 Iulie 1936

MUNCA ECHIPELOR REGALE ŞI PREMILITARISMUL

La munca fără preget de fiecare ceas, pe care echipierii Fundaţiei Regale „Principele Carol" o îndeplinesc cu o hărnicie rară, se alătură în acest an încă un element social menit să complecteze şi mai ales să continue începuturile reale şi practice din cele 48 de sate norocoase. Acest element este **şeful formaţiunii premilitare local,** prin urmare, **factorul cel mai indicat dintr'un sat să cunoască, prin activitatea desfăşurată de până acum, toate relele cari sugrumă sau minează viaţa satelor noastre.**

Învăţător — ofiţer de rezervă sau numai simplu grad inferior — notar, şi, pe alocuri, un oarecare vrednic cetăţean, eşit din oştire cu o disciplină a caracterului deosebită, prin faptul însă, că a fost chemat şi ales ca să îndrumeze toată floarea tineretului dintr'un sat, el deţine însăşi regenatorul faptelor creatoare şi nădejdea în formarea sufletească şi trupească a cetăţenilor de mâine.

In toată ţara sunt peste 3500 din aceşti vrednici îndrumători — în majoritatea lor învăţători — din cari, spre cinstea lor, foarte numeroşi cu vârsta destul de înaintată, oameni încercaţi şi căliţi printr'o experienţă îndelungată. Pe mulţi din aceştia i-am văzut la treabă, înconjuraţi de gloatele voioase ale premilitarilor, lucrând cu o sprinteneală şi bună dispoziţie mereu proaspătă, fie că se găseau la şedinţa de instrucţie militară, sau la ora

de educație sufletească, după ce tot timpul săptămânii își consumaseră nervii și energia în aerul îmbâcsit al sălilor de clase fie că mărșăluiau în capul unei coloane de tineri ce trezeau satul prin cântecele lor. Și, pe și mai mulți, i-am găsit săpând deavalma cu instructorii și premilitarii de sub comanda lor șanțurile astupate ale drumurilor, gropi pentru pueți, pentru fântâni, pentru fermentat gunoaele etc., sau, construind cu o pricepere și dibăcie uimitoare punți, poduri, căminuri, stadioane, câmpuri de tragere, troițe, zăgazuri și **tot soiul de îmbunătățiri menite să readucă satelor vrednica icoană gospodărească de odinioară.**

Așa se face, că astăzi, oriunde se găsește o formațiune premilitară, satul acela este pe punctul de a căpăta un nou ritm de viață, făr-de-legile s'au împuținat — dacă nu s'au redus cu desăvârșire — noi îmbunătățiri au venit să îndrepte sau să ajute la munca cea de toate zilele a sătenilor, Duminica, biserica să devină neîncăpătoare, bolile venerice să scadă, iar vrajba, care altă dată stăpânia ca un duh rău fruntașii treburilor, să se ofileze, dacă nu să se șteargă cu desăvârșire. Și când ne gândim că lucrurile sunt abia la începutul lor, căci nu sunt nici doi ani împliniți, de când Legea Preg. Prem. eșită ca dintr'o inspirație divină, a trecut pe calea înfăptuirilor.

La **Congresul cercetășesc,** ținut la Brașov în primele zile ale acestei luni, câțiva profesori, directori de licee, din cei mai încercați, arătau că premilitarismul a schimbat viața satelor și a cartierelor de oraș. Cuvântul a fost rostit în auzul a tuturor celorlalți colegi-directori de școli, cari au împărtășit constatarea, — cu toată seriozitatea și cu acea bucurie, **care dovedește câtă dorință ne stăpânește, pe oricare, pentru a vedea cât mai repede eșind**

din zbuciumul generației de astăzi, un sat românesc cu o altă structură sufletească și cu o altă înfățișare materială.

Echipele Regale, cărora nici o laudă nu le poate fi de prisos, vin să răscolească, în satele unde poposesc, fiecare germen al răului. La acest entuziasm fără de pereche se alătură **credința în isbândă, a șefului formației premilitare, pe care o urmărește cu o perseverență stoică.** O bucurie nestăpânită trebue să-l cuprindă la gândul că acești pionieri vor găsi în el nu numai un desinteresat colaborator, dar și un informator de seamă a treburilor, cari au nevoe de a fi împlinite. Astfel, șeful formațiunii premilitare devine el însuși un echipier, integrându-se în metoda și ordinea urmărită cu atâta perseverență de către Fundația Regală „Principele Carol".

Instructorii ca și tinerii premilitari nu vor întârzia ca să vină, deși ne găsim în epoca când brațele lor sunt chemate la strânsul holdelor coapte. În felul acesta, osteneala și spiritualitatea tuturor membrilor din echipe, împlinite cu trezirea energiilor locale, va însufleți satul, îl va plivi de bălăriile cari i-au înăbușit viața și desvoltarea, regenerându-i sănătatea și altoind în suflete acel optimism și acea dorință de muncă harnică și constructivă, fără de care nici un lucru de ispravă nu poate fi dus la isbândă.

Ce ar fi dacă acest miracol s'ar petrece în toate cătunele de pe întreg cuprinsul țării? V'ați gândit vreodată la această minune?

Maior A. I. GHEORGHIU

30 August 1936.

ȘCOLI DE ÎNDRUMARE

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ȘCOALA DE CONDUCĂTORI DE CĂMINE A ECHIPEI

Socotim că nu este lipsit de interes să arătăm, în schiță, principiile care trebuie să stea la temelia oricărei Școli de Conducători de Cămine, întemeiate de o echipă a fiată la sate, în plin lucru. Să folosim pentru aceasta doctrina de muncă a Fundației și experiența căpătată anul trecut la Leșu.

Mai întâi, să nu ne încurce cuvântul „școală". Suntem obișnuiți ca școala să însemne o catedră, de unde cineva vorbește, mai bine sau mai rău, și bănci, de unde alții ascultă, mai mult sau mai puțin. Este un greșit înțeles al cuvântului „școală". În Echipă nu se vorbește decât atunci când vorba cuprinde o indicație tehnică de lucru, când ea însăși este faptă. Deci la asemenea școli nu ne trebuesc profesori care vin de țin „cursuri" teoretice. Acestea se pot foarte bine ține și în altă parte. În oraș de pildă. Sau se pot ceti, acasă, cu răgaz. Cui îi trebue profesor teoretic, dați-i un „Îndrumător": va afla acolo tot ce este de aflat din carte. La sat însă, în echipă de muncă, sunteți datori a da altceva: pilda vie a muncii, la care „ascultătorii" obișnuiți să fie de data aceasta „colaboratori", adică tovarăși de muncă. Școala de conducători de Cămine este de fapt integrarea, ca echipieri, a oaspeților dornici să lucreze, în programul Echipei. Nu-

mai că la munca propriu zisă se adaogă în cazul nostru şi o permanentă străduinţă de a lămuri teoretic munca făcută, şi mai ales de a trece pe fiecare echipier prin toate muncile, ca şi când ar trebui să devie specialist în toate domeniile.

Caracterul practic al cursurilor nu înseamnă că vom refuza să primim conferenţiari. Mai ales când aceştia sunt oameni de mare valoare, cuvântul lor poate fi un îndemn sufletesc de nespus de mare preţ. Însă numai sufletesc. Technica de lucru nu se învaţă la conferinţe, ci la lucru.

Iată anume cum s'a procedat anul trecut la Leşu.

Odată organizată chestiunea gospodărească, cartiruire, hrană, etc., chestiune de foarte mare importanţă de altfel, au fost chemaţi cursiştii. În ziua deschiderii lucrărilor, s'a făcut un Te-deum, apoi un cuvânt scurt de bun sosit şi îndemn la lucru. Au urmat apoi câteva ore de lămurire asupra principiilor noastre de lucru: cum erea înţeleasă înainte cultura sătească (pur intelectual) cum o înţelegem noi astăzi; (ca o sinteză a culturii sănătăţii, muncii minţii şi sufletului). Ce este un Cămin Cultural şi ce este Fundaţia. Adică de fapt cam cele cuprinse în partea I-a a „Indrumătorului".

Odată acestea lămurite, s'a trecut de-adreptul la lucru.

Organizarea Căminului. Muncă în clacă pentru punerea la punct a tutulor dosarelor, registrelor, socotelilor, etc., a Căminului. A trebuit deci ca mai înainte Echipa să aibe grija nu să înfăţişeze un Cămin rău organizat. In tot cazul, să nu se facă o simplă vizită la Cămin, ci fiecare Echipier voluntar cursist să lucreze efectiv la ceva: alcătuire de rapoarte, socoteli, corespondenţă, astfel ca

să le treacă prin mâini, toate registrele necesare Căminului.

Se va face o adunare generală a Căminului, foarte scurtă și se vor alcătui procesele-verbale care se vor trimete la Fundație în deplină regulă. Unul din echipieri să-și ia asupra lui sarcina de a studia în amănunțime regulamentul și modul de funcționare a Căminului. Fără îndoială că unii dintre cursiști vor pune întrebări asupra normelor de funcționare a Căminului. Echipa trebue să fie în stare să-i lămurească.

Treceți apoi la munca cercetării monografice. Foarte pe scurt, le arătați ce înseamnă cunoașterea satului și cum se îmbină cercetarea cu acțiunea. Alegeți un cartier al satului, de o mărime cam de 3 case de fiecare cursist. Împărțiți-i în echipe de câte doi și procedați la recensământul pe foi familiale și economice. Adunați-i într'o ședință comună, verificați foile de recensământ și procedați imediat la despuierea manuală a fișelor, tot cu ajutorul muncii în clacă a tuturor. Alcătuiți o mică monografie a satului. Desigur, nu una completă, dar măcar un text de 50 de pagini, care însă să cuprindă absolut toate capitolele unei monografii complete: descrierea împrejurărilor geografice în care trăesc sătenii, **(cadrul cosmologic)**, descrierea demografică a populației și starea de sănătate și higienă **(cadrul biologic)**, descrierea vieții sufletești, psihologice a sătenilor **(cadrul istoric)**, descrierea stării culturale a satului, anume: știință de carte, spirit religios, moralitate, simț artistic, literatură populară, în proză, versuri, cântece **(manifestări spirituale)**; descrierea vieții economice a sătenilor **(manifestări economice)**, descrierea obiceiurilor și a fenomenelor juridice din sat **(manifestări juridice)**, însfârșit, descrierea vieții de ob

ştie a sătenilor (**manifestări administrativ-politice**). Adăogaţi un scurt studiu despre familie (**unităţile sociale**), despre legăturile care există între oameni (**relaţii sociale**).

Chiar dacă fiecare capitol nu ar avea decât 5 pagini, încă va fi de ajuns pentruca să i se întipărească în minte, fiecărui cursist, schema generală a unei monografii şi principiile muncii colective.

Treceţi apoi la activitatea propriu zisă a Echipei. Sănătate, muncă, minte şi suflet. Aci toată greutatea stă în alcătuirea unui bun program de activitate a Echipei. Pe toată durata cursurilor, trebuie să aveţi grijă să întocmiţi un program de activitate demonstrativă, care să cuprindă toate domeniile culturii. Aci nu mai este nevoie de conferinţe, ci principiul trebuie să fie o permanentă muncă în clacă a întregei Echipe cu satul şi cu echipierii cursişti. Rezultatul ei trebuie să fie organizarea unei Şcoli ţărăneşti prin şezători serale, organizarea unei serbări model, a unui cor, a unui muzeu, unei biblioteci, organizarea dispensarului şi muncă efectivă în dispensar, aplicarea unui program depinde de împrejurări şi nu se poate fixa dela centru. Tot ce putem spune este că n'au valoare decât muncile efectiv făcute şi că trebue să facem munci din toate domeniile culturii.

Este o problemă de bună cumpănire a zilelor. Să nu se întârzie prea mult cu anumite probleme în dauna altora. Să nu se omită, pe cât se poate, nimic din totalul programului.

Manualul pe care îl veţi folosi, va fi „Indrumătorul" pe care-l vom da fiecărui cursist în parte. Aveţi grijă ca fiecare cursist să-şi facă un dosar, în care să-şi strângă tot materialul informativ şi toate învăţăturile căpătate. Să-şi ţie fiecare o cronică zilnică, aşa după cum îşi ţine Echipa.

Aveţi grijă să nu îi răspândiţi pe specialităţi, ci dimpotrivă toţi să lucreze la toate problemele.

Chezăşia unei Şcoli de conducători de Cămine este seriozitatea Echipei. Dacă Echipa nu se simte complect solidară, gata de a munci din răsputeri şi în deplină camaraderie, să nu încerce a face o şcoală de conducători de Cămine. Şcoala este o armă foarte bună, însă cu două tăişuri. Ea e de fapt o chemare către oameni ca să vie să vadă cât de bine se lucrează în Echipă. Dacă într'adevăr se lucrează bine, rezutatele şcolii sunt excelente. Dacă însă se lucrează şovăelnic, rezultatul pe care-l obţinem este numai desamăgirea şi descurajarea.

Nu ne îndoim însă că Echipele care vor lua asupra lor sarcina unei şcoli de conducători, îşi dau seama de greutatea ei, cu deplină seriozitate şi bărbăţie.

H. H. STAHL

2 August 1936

O ŞCOALĂ DE ORGANIZATORI DE MUNCĂ

Am mai avut prilejul să spun că unul din rosturile cele mari ale Echipelor cu experienţă este şi acea de a alcătui cadrele conducătoare ale imensei munci de ridicare socială pe care ţara întreagă este gata de a o porni.

Aceasta aduce însă după sine îndatoriri noui. Cât timp lucram în echipe experimentale, fiecare dintre echipieri făcea o experienţă individuală, întemeiată pe o serie de încercări, de izbânzi şi de amărăciuni. Odată puşi însă la conducerea unui grup de muncă socială, Echipierii trebue să fie desăvârşit lămuriţi asupra unui program minimal de întocmiri şi asupra unei metode sigure. Vremea experienţelor, a luărei dela început a unor munci făcute, a căutării unor noui drumuri, este depăşită. Ni se impune deci un examen de conştiinţă, trebueşte să căutăm chipul în care adunându-ne cu toţii laolaltă, cei cari am lucrat în Echipe, să ne confruntăm experienţele şi să ajungem la cristalizarea programului de acţiune minimal. Aceasta trebuie să fie îndeajuns de lămurit, încât să poată fi pus apoi la îndemâna oricărui începător, cu siguranţa că va fi înţeles corect şi aplicat rodnic.

Este deci vorba să ajungem însfârşit la scopul pe care l-am urmărit mereu, în cursul acestor trei ani de muncă cu Echipele noastre experimentale, şi să tragem experienţa propriu zisă din încercările noastre.

Calea care a fost aleasă ca cea mai bună, a fost aceea a unei adunări a Echipierilor mai vechi, laolaltă cu alții noui, cari deabia se pregătesc pentru campaniile viitoare, într'o echipă sintetică, de o alcătuire cu totul nouă, echipă pe care am numit-o „școala de echipieri". Cei cari vor lua parte la această școală de echipieri, se vor aduna pe lângă un Cămin Cultural. Am ales Căminul din Stănești (jud. Muscel), care, pe lângă ușurințele pe care ni le dă relativa lui apropiere de București, este și un Cămin foarte bun în care Echipa a muncit harnic trei ani de zile și în care intelectualii, împreună cu satul, au știut să ducă la bun sfârșit clădirea unui Cămin Cultural măreț. Ținta practică pe care ne-o propunem este să transformăm acest Cămin bun într'un Cămin cu adevărat model. Cea mai mare parte de lucrări, în vederea acestui scop, sunt făcute. Nu mai ne trebuește decât o sforțare, pentru a trage roadele. Școala de echipieri va începe deci să organizeze tot ceeace este de nevoe într'un Cămin-Model. Va organiza biblioteca, dispensarul, muzeul, baia, dispensarul veterinar, ș. a. m. d. Dar, spre deosebire de munca făcută în Echipele obișnuite, fiecare din aceste lucrări va fi însoțită de o încercare de lămurire teoretică a problemei respective, pe temeiul doctrinei Fundației Culturale Regale Principele Carol și a experienței tuturor Echipelor și Echipierilor. Rezultatul va fi ajungerea la o formulă standard, minimală, care să se poată aplica în absolut toate Echipele.

In Echipele obișnuite de peste vară, nu s'au putut realiza programe absolut complete. Fiecare Echipă a avut câte o izbândă. Unii au făcut o monografie bună, alții o cooperativă, alții o școală, alții un dispensar, care ar putea servi drept model. Experiența Echipierilor este deci fragmentară. Aci, la Stănești, vom încerca să facem o sumă

a tuturor acestor înfăptuiri. Echipierii din școala dela Stănești vor învăța astfel chipul, foarte simplu de fapt, în care se poate face repede și bine, o monografie modestă a unei comune; chipul cum se face și se organizează o bibliotecă; cum se strâng obiecte de muzeu și cum se înfățișează pe pereți; cum se organizează o expoziție; cum se instalează un dispensar, etc. Fiecare echipier, în parte, va fi obligat să se documenteze și să învețe tehnica specială a întreg programuluui de ridicare culturală a satului. Cei cari vor urma această școală vor avea astfel prilejul să vadă că toată această muncă culturală este de fapt o treabă de bun simț și că nicăeri nu ți se cere o erudiție sau daruri din cale afară de mari. Fiecare om cu gânduri bune, cu putere de muncă și cu oarecare spirit de organizare a muncii, ajunge să fie în foarte scurtă vreme folositor. Mai ales metodele de organizare a muncii sunt cele mai de temei. Acestea trebuesc în primul rând învățate. Am făcut experiența, de pildă, cu școala de conducători de Cămine dela Leșu. Acolo am reușit să organizăm un muzeu, într'o după masă, cu ajutorul unui grup de vreo 20 de cursiști. Dacă am fi lucrat desorganizat, fără să știm precis ce vrem sau lăsând toată grija pe capul unuia singur, muzeul acesta nu s'ar mai fi făcut niciodată. Noroc însă că există această muncă colectivă, această muncă în clacă, înzecitoare de puteri.

Un echipier pus la un post de conducere a unui grup, mai mare sau mai mic, de muncitori pe tărâmul culturii sătești, este de fapt un organizator de muncă în clacă. Și Căminul el însuș este o muncă în clacă.

Pregătirea noastră din școală a tins toată să facă din noi buni profesioniști izolați. Nu ni s'a arătat încă niciodată tehnica de organizare a muncii colective. Acest lucru

ne rămâne să-l învăţăm. Astfel vom reuşi să facem într'adevăr rodnic întreg programul nostru minimal pe care-l vom fi cristalizat mai înainte. Abia atuncea când vom fi creiat în toată ţara o mentalitate de muncă obştească şi vom fi noi în stare să organizăm sistematic această muncă, vom putea spune că suntem pe calea cea bună şi că străduinţa noastră va deveni, nu numai contagioasă, dela om la om, ci se va şi închega, se va organiza şi se va face simţită în mod viu şi real.

Am credinţa că echipierii, pe cari îi cunosc atât de harnici şi de îndrăgostiţi fiecare de meseria lor, vor prinde drag în Echipa-şcoală dela Stăneşti, de noua lor meserie şi noua lor menire, aceea de organizatori sistematici de Echipe, Cămine Culturale şi tabere de muncă spre folos obştesc.

H. H. STAHL.

31 Ianuarie 1937

INDEMNURI PENTRU ŞCOALA ECHIPIERILOR

Rea e gura omului nepriceput. Clănţăneşte ca melinţa goală. Îmi amintesc de anii, destui ca număr, petrecuţi într'una din provinciile nostre întoarsă la matcă. Ani grei, de sudornică osteneală pe teren cultural şi naţional. Cu succese vădite, dar şi cu nenumărate piedeci, ce de multe ori primejduiau viaţa şi situaţia personală. Mi-se spunea din foarte multe părţi: — „Eşti un nebun, că în loc să-ţi vezi de treabă să stringi puţintică, ori multă, avere, te mistueşti pentru idealuri ce nu sunt în concordanţă cu vremurile de azi. Dă-o dracului de cultură!"

De câte ori auzeam astfel de îndemnuri — pe cari le-am socotit şi le cred cam diavoleşti — mă gândeam la profesorul meu de istorie din liceu, a cărui explicaţii au trezit în mine şi încă în vre-o 20 de colegi, (din 32 câţi eram în clasă) duhul mistuitor ce nu-mi dădea pace şi mă făcea să particip la orice acţiune de ridicare a Neamului, iar de multe ori să iniţiez astfel de acţiuni.

Aceste gânduri mi-au venit scriind titlul acestor rânduri. Şi socotesc că mulţi din cei aproape o mie de echipieri, câţi au lucrat până acum în cadrul Echipelor Regale Studenţeşti, li-s'au aruncat astfel de vorbe din partea celor nepricepuţi sau răuvoitori. Eu personal nu m'am supărat, dar m'am mâhnit şi am încercat să dau explicaţii, aşa cum cred că face fiecare bun echipier de până acum şi cum am

credința că vor face și viitorii echipieri. Și o vor face, pentrucă duhul bun și constructiv ce-i stăpânește îi silește să asculte chemarea Neamului, care în sate doar se mai menține în strămoșeasca lui formă.

Dacă un bun profesor de liceu mi-a putut trezi, în lecțiile lui de istorie, acel duh ascuns din inconștient, cu atât mai mult cred că acest duh național va putea fi trezit în viitorii echipieri prin frequentarea unei școli de echipieri, școală, pe care Fundația Culturală Regală „Principele Carol" e datoare să o înființeze și să o perpetueze. Și aceasta cu atât mai mult cu cât munca obligatorie pe care guvernul vrea să o legifereze va avea nevoe absolută și urgentă de tineri inițiați în secretele muncii de ridicare a satului românesc. Iar această pleiadă de ostenitori credincioși satului nu se pot crea prin legiferări, ci prin răscolirea ascunzișurilor sufletești ale tinerilor cari păstrează încă în dânșii schinteia duhului nostru național.

Văd această școală de echipieri, ca un furnal, unde maiștrii pricepuți, cu mare experiență, scot aurul sufletesc din amalgamul în care stătea ascuns în cutele firii viitorilor echipieri. Cu acest aur al credinței se poate face orice, și se va face ceva cu atât mai constructiv cu cât ei vor fi introduși în secretele muncii vii și creatoare în sate.

Cred că o școală pentru formarea viitorilor echipieri trebue să pună cea mai mare greutate pe cultivarea sufletului și inimii acestora, între cari, unii vor veni la cursuri, dornici sinceri de a munci pentru sat, alții vor veni numai din curiozitate, alții vor veni ca să adune material de a zeflemisi totul. Unii vor pleca ușor fiindcă nu vor găsi fluștiratecul în lecțiile școalei acesteia, alții vor sta încă la îndoială în toată vremea acestor cursuri, iar alții vor

fi captați și pătrunși de idealul ce stă la temelia inițiativei regale de ridicare a satului, îndrumându-l pe un drum pe care nimeni nu l'a găsit și nu l-a folosit până la Profesorul D. Gusti.

Echipierul de mâine trebue educat în această școală așa fel ca să fie adevărat pedagog social pentru sat în care se va duce să muncească, să fie educator al minții, al sufletului săteanului, să fie și model și modelator, să fie și tehnician și executor, să fie — în cele trei luni de muncă — adevărat sătean luminat, pildă și pilduitor. Căci Echipa în care va lucra trebue să fie — cum cu dreptate spune d. H. H. Stahl — „Echipă de șoc", de pornire, de trezire a forțelor locale sătești și județene. Grele sunt aceste probleme sufletești în legătură cu viața satului, în cari viitorul echipier va trebui nu numai inițiat, ci pătruns în întreaga lui fire românească. Felul lui de a se purta cu săteanul e o problemă din cele mai delicate, e însușirea de a atrage la colaborare autoritățile locale și județene, și fiii satului. E un talant ce trebue câștigat sau în tot cazul trebue adâncit și așa fel pus la punct ca să poată da rezultatele cele mai bune. Eficiența viitorului echipier trebue cultivată.

Apoi, cred că în școala de formare a echipierilor, va trebui să se predea în linii generale toate laturile de muncă ale Echipei în sat, pentru ca un echipier să poată înlocui pe altul în caz de nevoe și să poată îndruma pe sătean — în linii mari cel puțin — în orice dor și durere are acesta.

Teoreticul predat trebue legat și complectat cu practicul. Iar aceasta nu se poate face decât pe teren. Va trebui găsită o localitate apropiată în care aceste două laturi a muncii echipierului să poată fi exploatate în mod cât mai util pentru acea localitate și pentru echipier. Experiența ce se va căpăta va fi de folos atât acestuia pentru munca

în Echipă, cât și Fundației pentru alegerea celor mai buni viitori echipieri

Nevoile satelor sunt mari și multe, iar sate sunt cu zecile de mii. Școala centrală pentru echipieri nu va fi deajuns pentru a forma elemente suficiente. Cred că cu vremea astfel de școli vor trebui înființate și pe lângă Regionalele Fundației și mai târziu pe lângă fiecare Cămin Cultural județean. Pentru ca fiecare conducător de Cămin Cultural să poată face aceasta școală pe care nu i-o dă, și nu i-o va da niciodată, nici slujba ce o are, nici ordinile superiorilor, nici legiuirile ce vor veni.

Dr. F. POPU

31 Ianuarie 1937

GÂNDURI PENTRU O ŞCOALĂ DE ECHIPIERI

I.

A contribui cu ceva la făurirea destinului nostru național, pe calea activismului constructiv, este rostul și sensul nou al vremurilor noastre. Tăria omului actual și superioritatea lui, stă tocmai în aspirațiile noui cari stimulează și susțin afirmarea unei noui concepții morale, creatoare. Ca o nouă năzuință de esență etică și metafizică, ele vin să violeze limitările, inerțiile sau sonoritatea goală a verbalismului patetic de altădată, coborând energia creatoare la realitatea vie, uneori înălțătoare, alteori deprimantă, a stărilor sociale românești, concrete.

Aceasta este consecința imediată și esențială, a orientării științelor psicho-sociale românești către cercetarea acestor realități. Preocupările, pe cari D-l Prof. Gusti are marele merit să le fi inițiat și organizat, „ca o ilustrare fericită a noului spirit către care se îndrumează secolul nostru" [1]) au contribuit, după întregirea stăpânirii legale asupra tuturor ținuturilor românești, la închegarea idealului național nou. Acesta a coborît principiile din sfera lor juridică, în „realitatea vie a pământului" și a faptelor directe, constituind începutul unei ere noui, care urmărește

1) C. Rădulescu-Motru — „Românismul" pag. 142.

„integrarea etnicului într'o vocație istorică, într'un destin" spiritual.

Noua tensiune a spiritului și muncii românești, ca o mișcare energică de integrare în adâncime, ca un supliment de suflet făurit prin cultivarea unor noui conținuturi sociale și oferit României Mari de astăzi, are un caracter dinamic, impetuos. Ea depășește pateticul vechiului naționalism ideologic și verbal, ba chiar și realizările creațiunilor individuale independente, prin răscolirea și transfigurarea vieții sociale naționale, și revalorificarea bunurilor culturale tradiționale.

Generația nouă și-a luat sarcina în serios. Ea nu mai crede în echilibrul social natural, automatic, ci manifestă o tensiune voluntară către noui orizonturi creatoare, pentru realizarea menirei sale istorice.

Noua sa orientare s'a făcut de precădere către viața satelor. Ele constituind realitatea socială românească cea mai întinsă, populația satelor nu alcătuește doar o simplă categorie socială națională, ci este națiunea română însăși. Ea singură condiționează existența tuturor celorlalte categorii sociale, punându-le la dispoziție energiile umane necesare. Din ea crește populația orașelor și intelectualitea noastră, din rezervele ei de spiritualitate tradițională se alimentează cultura românească atunci când este creațiune veritabilă. De aceea, acei cari, din rea voință sau neștiință, au părăsit sănătatea și sufletul satelor pradă bolilor și întunericului, au păcătuit împotriva națiunii. Acest adevăr a fost înțeles și preocuparea de nevoile satului îmbrăca forme tot mai susținute și mai sistematice, uneori chiar surprinzătoare și neașteptate, cum este cazul „școlilor de conducători de echipe culturale la sate".

O asemenea școală postulează:

I. Existența unor oameni cari, fie chemați, fie îndemnați de năzuințele și preocupările personale, vin să învețe și să aplice apoi, anumite principii raționale și diferite procedee tehnice după cari vechile bunuri culturale tradiționale trebuesc din nou puse în circulație, iar cele noui introduse în sat, pentru ca operația să însemneze o reală și adevărată îmbogățire culturală;

II. Existența unor bunuri culturale acumulate în viața populară seculară, de o valoare incontestabilă, necunoscute, părăsite sau nevalorificate astăzi;

III. Existența altor valori culturale superioare celor dintâi, cu cari viața satelor trebuește de urgență îmbogățită, ca o întregire prea multă vreme așteptată, poporul având putința și năzuința să și le asimileze;

IV. Existența netăgăduită, brutală, a unor primejdii care amenință vigoarea biologică, starea economică și structura spirituală a poporului nostru, cari nu numai că ar îndreptăți, dar fac imperios necesară intervenția urgentă și salutară a unei acțiuni culturale înviorătoare;

V. Însfârșit, existența unor oameni a căror pasiune, pregătire și experiență, justifică o asemenea încercare de organizare rațională într'o atât de gravă problemă, făcând necesară și posibilă transmiterea unei metode de lucru, ca o tehnică de acțiune culturală, care își manifestă prin aceasta, tendința sistematică de generalizare... **Așadar un corp de principii teoretice cari constituesc temeiul unei doctrine, un tot indivizibil de învățăminte tehnice cari susțin o experiență rodnică și un grup de oameni a căror pasiune și pricepere vin să le fructifice... Către aceștia din urmă se îndreaptă cuvintele noastre astăzi.**

*

Problema muncii culturale la sate este o problemă de

inițiativă și metodă care apasă în întregime asupra oamenilor chemați să ducă la îndeplinire un program de lucru. Ea presupune o unitate de concepție și de acțiune. De aceea axa principală în desfășurarea acestei activități, are două fețe esențiale, deopotrivă de importante: lămurirea principiilor și metodelor; selecționarea și pregătirea oamenilor.

Intr'adevăr viața socială se transformă prin dinamismult ideilor. Dela ele ne vine și ordinea, dar și desordinea. Sensul lor stă în dinamica faptelor omenești. Ideile superioare nu devin rodnice decât prin entuziasmul și energia înfăptuirilor concrete ale oamenilor puși în mișcare în afirmarea nouilor aspirațiuni sociale, pe cari aceste idei le determină. Atâta valorează ideea, cât seriozitatea înfăptuirilor provocate, iar importanța acestora se măsoară cu energia morală sau fizică consumată pentru săvârșirea lor, dar mai ales cu forța lor de înobilare a vieții umane.

a. Patosul și căldura entuziasmului constituesc dar însușirea inițială a oamenilor chemați pentru această muncă. Din el isvorăște înalta valoare morală și semnificația eternă acordată muncii productive sub toate formele ei. In afară de muncă, societatea nu se poate organiza. Cine a primit sarcina ei întreagă, va fi mândru de libertatea și putința sa fecundă, când va putea spune: „aceasta n'a putut exista fără mine!" Demnitatea și valoarea omului se măsoară cu rezultatele muncii sale, erijată în maximă universală a acțiunii creatoare, care îl ridică la rangul cauzelor eficiente. Fără de ea, omul duce doar o existență potențială. Prin muncă, el trăește în act, este prin aceasta colaboratorul și emulul lui Dumnezeu (Sf. Thomas)...

Așadar, înaltă prețuire a muncii, râvnă și hărnicie.

b. Și pentrucă dintre toate preocupările omenești numai

munca le aduce mai puține decepții: „eu am văzut că nu e nimic mai bun pentru om decât a se bucura de operele sale aceasta este partea sa". (Eccles, 3.22). Scepticismul nu poate pătrunde în aceste suflete. Asemena oameni nu-și vor spune niciodată că „nu există raport între ceeace facem și rezultate", găsind, uneori chiar înainte de a porni la lucru, o prea mare risipă de forțe față de însemnătatea redusă a realizărilor. Rezultatele vin întotdeauna după o logică specială a tensiunilor consumate, și această logică rămâne o taină a acelora cari știu să facă eforturi susținute, îndelungă vreme.

c. Ei au impetuozitatea creatoare a unei credințe, își simt chemarea pentru destinul clădit cu forțele noastre proprii. Optimismul însuflețește acțiunile lor. Ei sunt acei cari știu să folosească prilejul pe care viața li-l pune la dispoziție: „căci nu există nici operă, nici gândire, nici știință, nici înțelepciune, în lumea morților unde vei merge!"

Tendința nouă postulează identitatea între spirit și materie. Distanța dela principii la fapte, a fost suprimată, distincțiunea între producerea bogățiilor spirituale și a celor materiale numai este atât de tranșantă. Munca nouă care se cere este, prin aceasta, mai complexă.

d. Omul trebuie să fie în acelaș timp „cuvânt și acțiune, arhitect și lucrător, cap și braț". Dacă vreți, o palidă imitație a însușirilor Creatorului însuși... Cine nu are putința să-și dăruiască ființa întreagă faptei fizice sau morale, celei mai elementare, la care s'a angajat, pentru ca, după desăvârșirea ei, să se înalțe la abstracțiunea ideilor și la dinamica nouilor gânduri deschizătoare de drumuri, nu este omul chemat pentru educarea poporului .

Cu cât mediul social este mai sărac, cu atât exaltarea forțelor individuale cuceritoare, este mai necesară.

e. Pe acestea seninătatea le însufleţeşte până la tensiunea ascetică, dureroasă, a voinţii. Regenerarea şi prosperarea nu pot fi asigurate decât printr'o nouă epocă de ascetism constructiv. Acesta este posibil numai atunci când omul crede că dincolo de existenţa sa pământească, limitată şi relativă, stă existenţa nelimitată, nemuritoare şi absolută a neamului.

f. Numai confundarea totală, spirituală şi energetică, cu destinele permanente ale naţiei înalţă activitatea fiecăruia la valoarea înfăptuirilor cari îl leagă cu viaţa infinită şi eternă. Individualitatea cea mai modestă, dobândeşte forţe nebănuite când adânceşte în sufletul său realităţile şi valorile supraindividuale, supunându-se lor. Acest jurământ de credinţă cu „rodul pământului" şi cu nevoile poporului nostru, îţi dau putinţa să te identifici cu durerile reale tăite aevea în oricare colţ de ţară, la Moişeni, la Olăneşti, sau la Stăneşti, pentruca dela experienţa directă să te înalţi, îmbogăţit către planul intereselor, lipsurilor şi aspiraţiilor generale. Şi aceasta este, credem, o perspectivă mai largă decât cea pe care o dă sentimentul de iubire şi nostalgie pentru satul natal...

g. Orientarea noastră spirituală stă în înţelegerea destinelor neamului. Ne vom simţi colaborând la făurirea acestor destine, atunci când vom cultiva simţul eternităţii, pus în toate gesturile, gândurile şi faptele noastre, oricât de elementare.

h. Gustul eternităţii se câştigă prin credinţă, idee şi năzuinţă la fapte.

Dacă munca de reconstrucţie este o funcţiune socială, esenţa ei trebue să fie identică în oricare loc şi sub orice formă.

i. Dar toată energia rămâne cheltuială zadarnică câtă

vreme nu va fi susținută de elementele pozitive ale culturii tradiționale. Ea nu poate fi rodnică decât întemeiată pe spiritul unei tradiții. Acest sprijin îl dă cunoașterea satelor. Este un adevăr considerat prea elementar, care ne face să trecem cu vederea exemple mici dar, adeseori, deschizătoare de mari perspective de cunoaștere. Luăm la întâmplare un exemplu din viața practică: La Moișeni rufele și hainele se împăturesc frumos și uneori, se așează sub o piatră pentru a fi călcate. Este tehnica redusă la forma ei primară, când nu utilizează o unealtă adecuată. Peste 80 kilometri, în același județ, la Ardusat, inventiunea tehnică sătească evoluată, a născocit un minunat instrument de călcat, compus din două piese de lemn: „durgălăul". Cercetarea determinată de această observație culeasă din lumea vieții materiale, a dovedit aceeași mare diferență de drum și pe planul structurii vieții morale. Viața fiecărui sat este o formulă unică, în care diferitele forme de existență materială și spirituală, se întrepătrund și se condiționează reciproc. Cunoașterea lor e necesară, dar nu ușoară. Ea necesită, pe lângă un adânc și îndelungat efort intelectual de familiarizare cu problemele științelor sociale, sagacitatea observațiilor ascuțite și amănunțite, ca și mintea atot cuprinzătoare, prin care faptul singulor este integrat în înlănțuirea și valoarea lui reală, față de structura totalitară a vieții sociale.

Viața și munca săteanului sunt împletite laolaltă într'o închegare întreagă, unitară.

j. De cele mai multe ori și cu deosebire când este vorba de transformările vieții spirituale, sarcina cea mai apăsătoare este să știi unde trebuie și cum poți să intervii cu rost. Sunt în viața poporului nostru o seamă de superstiții și credințe magico-religioase, pe cari foarte mulți cercetă-

tori le consideră ca „o dovadă de înapoiere" şi se cred datori să le combată. Iată un exemplu elementar, care ilustrează problemele pe cari le pot ridica asemenea elemente: Se crede în genere că femeia, care, printr'un procedeu oarecare, înlătură procrearea, săvârşeşte păcatul criminal care o expune „să umble, pe lumea de dincolo, cu pruncii în gură", condamnată să-şi mănânce proprii săi copii, în eternitate...

Cine poate spune ce bară formidabilă a fost această credinţă pentru înlăturarea primejdiilor — cari îşi fac tot mai mult loc astăzi, prin măcinarea unor asemenea credinţe şi întinderea practicei avorturilor — ameninţând vitalitatea neamului? Sătenii devin şi ei mereu mai îndemânatici în cunoaşterea şi aplicarea unei serii tot mai numeroasă de procedee prin care „omul reuşeşte să înşele natura". Consecinţa? Elementul românesc în continuă şi vizibilă descreştere, cum este cazul în Banat. Şi dacă o asemenea „superstiţie", ca element originar în structura mentalităţii satului, a avut consecinţe incalculabile în existenţa biologică a neamului, cu ce poate fi ea înlocuită astăzi când atâtea cauze o înlătură? Şi noi pretindem că această înlocuire este necesară...

In genere viaţa socială şi cu deosebire viaţa spirituală, nu este reversibilă. Elementele slăbite sau înlăturate, greu mai pot fi reintroduse. Concepţiile trebuiesc reîntemeiate pe fundamentul lor natural de trăire psihică, interioară. Dacă aceasta a dispărut din sufletul poporului, valoarea ideilor s'a şters cu desăvârşire. O singură cale rămâne: răscolirea unor noi motive de aceeaşi natură, de aceeaşi esenţă, dar de o valoare superioară... Echivalentul „superstiţiei" amintite — ca una dintre cauzele determinante şi explicative ale unei anumite stări din structura biologică a popu-

laţiei — nu va putea fi decât tot un element de esenţă spirituală...

Cel ce nu ştie cerceta şi preţui la justa lor valoare, toate elementele complexe şi diferite cari alcătuesc laolaltă viaţa satului, nu are să se amestece în prefacerile lor!...

GH. FOCŞA

31 Ianuarie 1937

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O ȘCOALĂ NOUĂ: ȘCOALA DE ECHIPIERI

Suntem la început de an și ne gândim de pe acum la munca echipierilor din vara care vine. Cum o să pornim din nou la treabă? Cu cine alături? Ce căi noui vom urma? Ce greșeli trebuesc înlăturate? Sunt întrebări cu rost, puse din vreme ca să putem avea timpul trebuitor pentru chibzuirea tuturor răspunsurilor și mai ales pentru tălmăcirea lor în faptă. S'a văzut doar că oricât de bine ar fi întocmit programul de lucru al echipierilor, dacă nu se găsesc oameni pricepuți în a le sloveni și în a roboti după cele scrise în acest program, totul rămâne ca o carte răsfoită numai de ochii lumii, iar cei ce l-au întocmit par niște visători culturali.

Mai ales unii dintre oamenii mai cu carte, au o meteahnă: aceea de a-și închipui că, dacă au o patalama la mână, pot merge la sat să-l „culturalizeze", cu o iuțeală uimitoare, chiar fără program, fiindcă ei au în mâna lor, mijloace anume care totdeauna merg la țintă. Bine ar fi să fie așa, dar vezi că satul nu se sperie de diplome nici de ifose. Ași spune chiar că în fața unor astfel de oameni, satul se aseamănă cu un arici țepos, închis în acest mijloc de apărare, ca să nu dea putința să i se vadă decât înfățișarea aspră, de supărare, împotriva celui care îl tulbură.

Să lăsăm pilduirile. Va cere munca la sate, suflet — mult suflet, — carte, — destulă carte, — dar mai cere

şi altceva: o pregătire anume pentru lucrul la sate, o pregătire tehnică prin care echipierul, fie student, fie preot sau învăţător, să ştie cum să se conducă prin labirintul feluritelor probleme săteşti. Că este nevoie de această pregătire, s'o spună, mai înainte ca toţi cărturarii satelor. Să spună cât de grea le-a fost la începutul carierii, lipsa unei pregătirii tehnice culturale pentru sate, deşi învăţaseră carte la şcoală, deşi veniseră cu gând de muncă. Câte scrisori nu vin şi acum la Fundaţie, dela conducătorii de Cămine Culturale, care cer fel şi fel de lămuriri asupra chipului cum să înceapă şi cum să ducă la bun sfârşit munca în sat. În chip firesc e nevoie deci, de pregătirea tuturor muncitorilor pentru ridicarea satelor, după o metodă căpătată prin temeinice experienţe la sate.

Pentru conducătorii de Cămine Culturale, Fundaţia a făcut până acum cursuri la Breaza şi la Poiana Câmpina, cursuri de o lună de zile, orânduite înadins în mijlocul satului, lămurindu-i pe cursişti cum să-şi gospodărească în toate felurile trebile Căminului Cultural. Cu prilejul acesta s'a văzut că unele lucruri, uşoare de înfăptuit la prima înfăţişare, aveau nevoie totuşi de o stăruinţă şi de o muncă mult mai anevoioasă. Fundaţia, dorind să ştie care a fost rezultatul acestor cursuri, a urmărit la sate chipul cum cursiştii au pus în practică cele învăţate. Rezultatul a fost îmbucurător.

Alte cursuri pentru conducătorii de Cămine s'au ţinut pe lângă Echipele Studenţeşti, aşa ca la Leşu (Năsăud). Ţinta a fost aceeaşi: să ştie conducătorul de Cămine cum să-şi descurce cu pricepere, iţele culturale ale Căminului. Bune or fi şi circulările şi îndrumările trimise dela centru, dar mult mai bun lucru este să vadă omul cu ochii lui, ce să facă şi cum să facă pentru a ajunge scopul urmărit.

In ceeace privește pe studenții din Echipe, Fundația i-a chemat în anii trecuți, la conferințe de îndrumare în munca culturală, conferințe ținute în preajma plecării lor la sate. Cei ce le-au urmat s'au simțit, din capul locului, orientați într'o oarecare măsură cu privire la ceeace le cerea Fundația să lucreze în sate. N'a fost numai atât. Fundația a pus în mâna fiecărui student o carte de îndrumare pentru munca culturală la sate, carte care a suferit schimbări an de an, tocmai pentru ca programul să nu întelenească, ci să meargă pas la pas cu experimentările făcute în fiece campanie de lucru. Acelaș rol de îndrumător, pe timpul muncii, l-a avut și „Curierul Echipelor Studențești".

In al patrulea an de muncă, Fundația care a cumpănit la fiecare sfârșit de an de muncă chiar pricinele de neisbândă ale anumitor lucrări, aceeași Fundație se gândește de pe acum cum să-și pregătească tinerii cărturari, cu cari va munci la sate în cele trei luni de vară.

Socotim că studenții vor putea fi chemați timp de o lună să învețe meșteșugul acesta cultural, într'un sat orânduit de Fundație, după socoteli care se potrivesc scopului ținut, adică acela de a așeza pe echipieri în inima satului, cunoscându-l, ajutându-l. Nu e rău ca satul să fie unul din cele în care au lucrat echipele studențești, pentru ca această școală de viitori echipieri, să aibă la îndemână materialul didactic, în înțelesul pe care îl are cuvântul în cadrul acestei școli. Programul cursurilor va fi întocmit cu toată grija de către Fundație, astfel ca oricare ar fi specialitatea de lucru a echipierilor, să prindă temeinic mijloacele pe care le-ar putea folosi la sate pentru aducerea la îndeplinire a progresului de muncă al Fundației. Una din cărțile de căpătâi ale cursiștilor va fi și „Îndrumătorul" întocmit de

dație, pe care îl vor interpreta nu atât teoretic, cât sub raportul putinții de a pune în practică cele cuprinse în el.

Fără îndoială că profesorii acestei școli vor fi recrutați dintre cei care și-au făcut și ei stagiul de muncă experimentală la sate.

Socotim iarăși că traiul laolaltă, timp de o lună de zile, al echipierilor, îi va lega într'o frățească dragoste de muncă pentru viitor, într'o disciplină isvorîtă din convingere, într'o deplină conștiință că munca la sate a Echipelor nu e o muncă de mântuială, ci una din muncile cerute de sfintele porunci ale nației. Echipierii vor constitui astfel un bloc unitar de vederi și de acțiune la sate, fiecare la rândul lor fiind, în viitoarele echipe, elementul de împărtășire pentru ceilalți, al cunoștințelor primite în această școală.

Hotărît că școala aceasta de echipieri creiază obligații și eforturi atât pentru Fundație, cât și pentru studenți. Socotim însă că din amândouă părțile, ele vor fi făcute cu toată voia cea bună, dat fiind binele obștesc urmărit.

VALERIU MĂGUREANU

31 Ianuarie 1937

VIAȚA ȘI MUNCA ECHIPIERILOR

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

„VINO ȘI VEZI"

Aceste cuvinte evanghelice îmi vin în minte când mă gândesc la acei cari, atât anul trecut cât și anul acesta, fără să fi văzut nimic, au avut totuși tăria tristă de a arunca cuvinte de neîncredere asupra rostului echipelor culturale regale.

Când este vorba de cine știe ce fapt mărunt al existenței noastre, cum oare este categorisit acela care mai înainte de a fi văzut, se și grăbește să hotărască? Dar cu cât mai mult când este vorba de un lucru așa de nou, cum este întocmirea și munca acestor echipe.

Vino și vezi, îndrăsnesc a spune aceluia care s'a grăbit a învinui, cât dezinteresat avânt sălășluește necontenit în mijlocul echipierilor cari, părăsindu-și odihna binemeritată după un an de studiu, au plecat spre sate, unde desigur nu-i aștepta decât trudă și jertfă.

Vino și vezi, domnia-ta care nu crezi, vino și vezi cum medicinistul echipei, de dimineață până seara, cercetează cu dragoste și adeseori cu lăcrămi, pe bolnavii satului?!

Vino și vezi pe teologul echipei cum alcătuește cor minunat dintre săteni și cum dă el, răspunsuri, pline de înduioșătoare armonie, la oficierea sfintei liturghii.

Vino și vezi cum studentul veterinar intră prin curțile oamenilor și dă sfaturi pentru buna îngrijire a vitelor și a pasărilor.

Vino şi vezi cum maestra de gospodărie adună femeile şi fetele satului spre a le arăta chipul în care să-şi pregătească mai bine mâncările, dându-le deasemenea, sfaturi pentru o bună chivernisire a gospodăriilor.

Vino şi vezi pe studentul monografist cum adună, cu răbdare şi cu înţelegere, toate datele cu care apoi să dea înfăţişarea satului.

Dar mai ales vino şi vezi ce atmosferă nouă şi frumoasă se statorniceşte în sat când acest val triumfător de tinereţe românească şi de dragoste creştinească se abate asupra vieţii satului până atunci oropsită atât de mult şi uitată atât de deseori.

Vino şi vezi ce Românie nouă şi frumoasă începe să se schiţeze din aceste începuturi puţine, dar care, desigur, se vor înmulţi întru ridicarea dragei noastre patrii.

Şi atunci vei fi văzut pe deoparte ce mare greşală ai făcut când ai acuzat înainte de a vedea, şi totodată te vei simţi luat de acest val tineresc întru propria domniei-tale ridicare şi îmbucurare.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

24 August 1935

SĂ NU NE UITĂM PRIETENII ...

Anul trecut, pe vremea asta, desfăcând lăzile sosite pentru Expoziția Echipelor, am găsit în cele ale Șanțului, un lucru pe care nu-l pot uita: o scrisoare.

Plecasem din Șanț în grabă, lăsând în grija câtorva săteni sarcina de a împacheta și trimite obiectele de muzeu. Scrisoarea scria:

„Domnule Inspector, pachetând aceste lăzi, ni-au cuprins doru de Echipa Regală și vă scrim..." ba în versuri, ba în proză, fiecărui echipier în parte, pe rând, cuvinte duioase de caldă și naivă prietenie, de la mulții adunați acolo în clacă.

Așa ne sosesc nouă mereu, tuturor echipierilor, scrisori de la prieteni dragi pe cari ni i-am știut face.

E firesc! Noi plecăm, ne ducem mai departe viața noastră frământată. Dar oricât de neînsemnați am fi fost noi pentru sat, plecarea Echipei lasă un gol în sufletul sătenilor și de aceia prilejul lor de a-și aduce aminte de noi e mai des decât al nostru. Ei rămân acolo „să pacheteze lăzile noastre", adică să ducă la bun sfârșit treaba ce le-am lăsat, și, vorba lor, „pachetând", își aduc aminte de noi, și ne scriu, de dor.

Să căutăm a înțelege cum se cuvine acest fapt. Poate că plecarea noastră le lasă și o îndoială? Ne mai întoarcem oare? Ne mai gândim la ei? Să nu uităm că psiho-

logia săteanului este simplă: ea își are rădăcina într'o lipsă de încredere, greu de vindecat, care poate chiar lua înfățișarea unei adevărate crize de îndoială și de gelozie după-ce săteanul începe a prinde încredere în tine, orășanul. Tot nu crede că nu îl uiți, de cum ai plecat.

Ei bine, avem datoria să nu-i lăsăm să creadă așa ceva. Să nu-i lăsăm să se simtă singuri. Nu uitați, camarazi de luptă pentru aceiași dreaptă și sfântă iubire de țara săteanului nostru, că noi suntem aceia care ne-am dus întâi către ei. Noi i-am chemat și le-am cerut să ne iubească, de dragul Celui care ne-a trimes. Am stârnit oameni de bună credință. Aceștia judecă, simplu, întreaga lor soartă și pe de-asupra rostul Chemării întregi, prin felul cum noi, (soli, poate întâmplători; totuși soli împărătești), știm să ne purtăm cu ei. De aceia să nu le înșelăm așteptările: este în joc, fie și pe cazuri individuale, un lucru prea mare. Să răspundem dragostei lor, așa cum vor ei.

E atât de simplu! Atât de ușor!

Dacă trimiți la sat o fotografie, ea nu se pierde. Peste 10 ani, încă o vei mai găsi, pusă în geamul icoanei. Dacă trimeți un cuvânt, nici acela nu se pierde: din gură în gură va merge, sporindu-și tăria. Și dacă ai în sufletul tău, un lucru neasemuit de scump, o jertfă de o vieață întreagă de dat cuiva, trimite-o tot acolo, la sat; acolo va prinde sămânța cea mai rodnică, până peste veacuri și veacuri, tainic.

Avem la sate o treabă abea începută. Tot ce ai spus peste vară, în șezători, la Școală, pe drum, a avut darul să trezească doar. Gospodari de treabă ne-au crezut pe cuvânt și au început să facă ceva, ori măcar să făgăduiască a face câte ceva. Dar poate că plecarea noastră i-a lăsat nedumeriți. Să facă sau să nu mai facă? Este timpul

să le dăm un semn de viță. O scrisoare a noastră poate răsturna lucrurile. O scrisoare a noastră poate avea tăria unei vrăji. Poate fi, pentru câștigarea sufletelor mai mult decât trei luni de muncă.

Pentru că scrisoarea este semnul unei legături directe dintre tine și sătean, legături ca de rudenie. Săteanul nu scrie scrisori comerciale. Un răvaș pentru el, este întotdeauna semnul venit de la o rudă a lui plecată departe. Îi scrie feciorul din armată, îi scrie fata răzlețită prin străini. Alții nu. Deci dacă îi scrii tu o scrisoare, te-așezi prin aceasta însăș, în rândul rudelor și a celor lui aproape. Cu totul altă putere are o scrisoare, decât o vorbă aruncată în drum. În șezătoare ascultându-te, săteanul poate crede că nu vorbești de el, ci doar de vecinul lui. Numai voi doi vorbind, iar i se poate părea că întâmplătoare vă este vorba și că o ai la fel cu toată lumea. Dar scrisoarea pe care i-o aduce factorul, poartă pe față slova numelui lui și înăuntru cuvinte numai pentru el. Și asta e mare lucru.

Și apoi în psihologia satului, slova scrisă pe hârtie are prinsă în ea însăși altă tărie decât vorba spusă în vânt. E ceva ca o ștearsă amintire din credința în Epistolii. N'ați auzit și d-voastră vorba: Când vrea vre-unul să-ți spuie că e chiar adevărat, îți spune: „e epistolie mái!" Epistolie! Semn negru pe alb, care deci nu mai poate fi tăgăduit.

Iată de ce socotesc că este o datorie a noastră să nu lăsăm nici-o scrisoare fără răspuns: ar însemna să jignim și să batjocorim dragostea ce ni se poartă. Și mai mult decât atâta, trebuește să scrim noi regulat sătenilor din sat. Fiecăruia în parte, trebuie să-i amintim ce vorbă am avut cu el. Unuia, să nu uite de merțele de piatră pe care

le-a făgăduit Căminului, altuia să nu lase să se astupe gropile săpate pentru pomii cei buni, altuia că a sosit în biblioteca Căminului o carte pe care bine ar fi de ar ceti-o, mereu întrebându-i de sănătatea, și a lui și a glotașilor din jurul lui.

Dacă ne-am putea da seama ce mulțumire sufletească le putem da prin aceste răvașe, sigur sunt că le-am scri mai des. Și dacă nu ar fi sfânta lene, în câteva ceasuri pe lună am face mai multă treabă decât în lungi săptămâni de zile.

Să ne rupem deci din ceasurile noastre măsurate, timpul cel scurt pe care îl putem rodi așa de lesne, de dragul prieteniei noastre cu oamenii buni de acolo și de dragul trebii începute.

H. H. STAHL

15 Decembrie 1936.

O TOAMNĂ TÂRZIE, POPAS DE MUNCĂ

Judecând după cele ce simt acuma, lucrând în Echipa din Șanț, și după ce văd și aud dela alții, mi se pare că frigurile plecării ne-a cuprins pe toți. Mai sunt atât de puține, de le poți număra pe degete, zilele câte ne-au rămas! N'aș putea spune că ne-am pierdut vara degeaba și că toamna 'o să ne apuce cu sufletul sărman, al oamenilor care se știu zadarnici. Și totuși, parcă n'am făcut tot ce-am fi putut face, parcă au rămas prea multe lucruri visate doar, și uneori ne pare rău după cele cari, nestricate prin neîndemânarea noastră ar fi putut fi frumoase. Repede cât mai este timpul, ne silim să îndreptăm, și să împlinim; suntem grăbiți la drum, ca și drumeții muntelui ce văd, pe înserat, luminile satului unde trebue să ajungă. Totuși curând de tot, va trebui să ne hotărîm să părăsim munca de aici. Pe la noi, deși Ineul e plin de zăpadă, toamna se arată târziu, și ne îmbie să mai rămânem încă. Poate câțiva dintre noi, vom mai sta, ca să mai vedem cu ochii cum ne crește din temelie, cooperativa, cum știu sătenii să-și ducă singuri mai departe șezătorile din fiecare seară, cum peste tot în satul acesta întârzie, fără să se piardă, ce-a fost mai bun din sufletul nostru.

Vom face deci popas de muncă, aci. Alții îi vor face, la ei acasă, sau din nou în orașul care ne pândește cu munca lui de peste iarnă.

Dar nici-unul dintre noi, nu trebuie și nu va putea să

înțeleagă plecarea din sat, ca o părăsire a satului. Ci numai ca un scurt popas. Apoi din nou, vom pleca la drum. Nu este numai Expoziția care ne așteaptă, și prin care vom căuta să ne strângem noui tovărășii de muncă, nu sunt numai cursurile de peste iarnă pe care le vom face la Facultăți, pregătindu-ne pe acești noui tovarăși, nu e numai publicarea rezultatelor și experienței căpătate. Ci ceva cu mult mai trainic și mult mai adânc. Este drumul mai departe spre iubirea satului. Nu-l vom uita. Nu-l vom trăda. Ci satul ne va urmări mereu, cu amintirea lui, chemându-ne. La oraș vom trăi nu numai pentru noi, ci și pentru el. Munca, noastră, pregătirea noastră, fiecare în meseria lui, o vom face cu gândul ca să fim încă mai gata de folos satului, mai potriviți celor pe care satul ni le cere, mai înțelegători pentru toată această trudnică viață, în care învălmășite stau laolaltă cele mai mari dureri, cu cele mai mari nădejdii și bucurii. Cine nu a ajuns să le facă timp, din timpul său, suflet din sufletul său, cine se întoarce la oraș cu zâmbetul de batjocură pe buze, cu disprețul trufășului, în inimă, cine nu se vădește a fi fost cu desăvârșire prefăcut în mai bine, cu alt suflet mai proaspăt și mai de omenie, decât înainte, acela nu merită să fi făcut parte din tovărășia noastră și nu merită să-l rabde bunul și blândul sătean, care a crezut în el și în cuvântul în numele căruia fusese trimis.

Suntem de aci înainte legați cu blestem, frați de cruce, noi cărturarii echipelor, cu sătenii alături de cari am trăit. De aceia a părăsi munca începută, înseamnă a ne trăda pe noi înșine.

Un scurt popas deci, ne putem îngădui, nu două, și-apoi iarăși la lucru: nu trei luni, ci tot anul; nu numai la sat, dar oriunde am fi. Nu numai ca studenți, dar pentru totdeauna;

așa trebuie să rămânem, cu întreaga noastră viață închinată credinței și iubirei active pentru sat.

Să dea Dumnezeu să ne întâlnim cu toții, fără trădare, mereu alături, din ce în ce mai numeroși și din ce în ce mai în stare să ne ținem de făgăduiala dată acum.

H. H. STAHL

23 Septembrie 1935.

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

„FOST ECHIPIER"...

O nouă calitate — cetățenească și culturală — se ivește, deocamdată timidă, pe cărțile de vizită și în josul scrisorilor: „X. Y. fost Echipier".

Sunt numai trei ani de zile de când s'a înfiripat și a căpătat formă concretă gândul Majestății Sale Regelui Carol II, de a se proceda pe căi noui, de a folosi mijloacele noui — altele de cât cele de până acum, dovedite ca greoaie, irosite și nepotrivit folosite — întru creștineasca și națională osteneală de a ridica satul românesc din amorțeala ce-i stăpânește și-i stânjenește viața.

Cei trei ani de muncă efectivă a Echipelor Regale au cristalizat o metodă de lucru mai apropiată de firea Românului, mai dragă lui, și de aceea mai eficientă, spre mulțumirea deplină a tuturor.

Trei luni de zile în fiecare an, în totalul de până acum aproape un an de viețuire cot la cot cu săteanul, de participare filială la dorurile și durerile lui, de osteneală, alături de dânsul, la sforțarea de ridicare a satului, au lăsat urme adânci, ce nu se pot șterge din sufletul și inima tineretului, care așa de dăruitor s'a pus fizicește și sufletește în slujba gândului regesc, împletit cu dorul de mai bine a săteanului.

Trei forțe: Regele, Tineretul și Săteanul, și-au dat întâlnire pe teren — lângă brazda luată de multe ori în deșert, — în viața familiară sătească de care fug fariseii sociali, în viața obștească de sat pe care o murdăresc cei cari ar tre-

bui să stea ascunși în gaură de șarpe. Aceste trei forțe colaborează strâns, drăgăstos, prietenește pentru binele satului, deci a țării, a neamului. Regele îndeamnă, tineretul osteneşte și deschide drumuri de nouă viață, săteanul sare voios în ajutor.

Cei trei ani de viață și de muncă efectivă a Echipelor Regale, sunt un trecut peste care nimeni nu poate trece. Valorează cât o școală, cât o diplomă de capacitate, pentru fiecare Echipier. Acesta poate și are dreptul să-și acorde calitatea, grea pe cântarul moral, cultural și național, de „fost Echipier". Ea e o mândrie ca și cea pe care o poartă eroii decorați cu „Mihai Viteazul".

Majestatea Sa Regele Carol II a instituit medalia „Amintirea Regelui Carol II" pentru a evidenția mai bine pe ostenitorii Echipelor Regale.

Satul le-a acordat — ca recunoștință pentru toată osteneala eficientă depusă — calitatea de cetățeni de onoare ai lui, sau diplome de recunoștință.

Sătenii, în drgostea lor sinceră față de echipieri, au plâns cu mic cu mare, indiferent de vârstă, au plâns de durerea plecării lor din sat, tot așa cum le-au lăcrimat ochii de bucuria reîntoarcerii lor în fiecare an.

Iată dar cele trei, cele mai puternice motive, cari îndrituesc pe echiperul harnic, conștiincios, să poarte cu mândrie medalia recunoștinții regale, să pună în loc de cinste diplomele date de sat, să se pătrundă de lacrimele de mulțumire ale sătenilor și să aibe dreptul de a se semna „fost echipier".

Dar conștiința trebii obștești bine făcute — treabă de mult așteptată în sat — o are și săteanul colaborator al Echipei. Am văzut scrisori ale acestuia, adresate autorităților, personalităților, în care iscălește: „agricultor și

echipier". Ce armonios sună această împărechere de calități! Tot așa de armonios ca și semnătura ce am văzut-o „medic echipier" sau „inginer agronom și echipier", ori „învățător și echipier", ori „preot și echipier", etc. Prefectul cutărui județ cere ca și el să fie socotit „echipier", căci concursul nelimitat dat Echipiei și satului în adevăr îl îndrituește să-și zică: „prefect și echipier".

Munca Echipelor Regale încă nu s'a isprăvit. Ea a arătat tuturor ce trebue făcut, drumul care trebue străbătut pentru ridicarea satului.

Calitatea cetățenească și culturală de echipier, de „fost echipier" trebue cinstită și trebue făcut ca să fie cinstită de toată lumea. Ea e o bună recomandație în lumea satelor, în fața autorităților și personalităților cari ostenesc în cadrul muncii Echipelor Regale.

In curând se va statornici așezarea temeinică a sistemului Echipelor Regale de muncă pentru sat printr'o sforțare tot mai conștientă și mai totală — oficială și particulară.

Prevăd că va veni vremea când „fostul echipier" mai în vârstă și mulțumit de trecutul său eficient pentru sat, va fi cinstit, alături de cavalerii ordinului „Mihai Viteazul", când în bună tovărășie va păși spre treptele Tronului, în fiecare an, ca să depună la picioarele Majestății Sale Regelui Carol II, totala sa dăruire pentru Rege, Țară și Neam. Iar, mai târziu, îmbătrânit de vremuire, va putea sta mândru înaintea înțeleptului și el îmbătrânitului Rege Carol II, ca unul care a fost între cei dintâi cari au răspuns la apelul împărătesc și la chemarea satului.

Iar dacă vreo-dată vremea va cere să se ridice un monument simbolic al muncii benevole și conștiente pentru ridicarea satului, acest monument va trebui să reprezinte un „fost echipier".

Dr. F. POPU

15 Decembrie 1936.

CĂTRE FOȘTII ECHIPIERI

Cea de-a treia experiență culturală cu echipele regale de studenți s'a încheiat. Prin aceasta am căpătat începutul de perspectivă necesară pentru a putea să vedem în cuprinsul experienței de trei ani, unele lucruri, și a putea discerne și neajunsurile care, de sigur, au fost.

Deocamdată, nu-mi este în intenție să fac o privire de ansamblu asupra acestei respectabile încercări, ci numai de a face o chemare.

O chemare către foștii echipieri.

Ceea ce-au făcut ei în acești trei ani, este realizarea în fapt a visurilor noastre de acuma treizeci și mai bine de ani.

Ei au fost mai favorizați ca noi.

Pe vremea aceea, a tinereței noastre de la începutul acestui veac, a pleca un student la țară ca să facă, cu mijloacele lui modeste (mai mult sufletești) un fir de bine cultural celor uitați în părăsire, era un fapt aproape revoluționar, iar „individul" era privit cu foarte multă neîncredere mai ales de organele administrative și polițienești. Cuvântul „subversiv" era pronunțat de îndată, — și, nu de puține ori, umilul purtător de cuvânt cultural la sate, era prins și „trimes la urma lui" ca un vagabond primejdios ordinei publice și bunelor moravuri.

Așa că, de cele mai multe ori, intenția de a merge să propovăduim cultura la sate, rămânea o simplă intenție, categorisită de foarte mulți ca o „nebunie" a tinereței — și iertată ca atare.

Dar iată că visul nostru, departe de a se risipi ca un lucru netrebnic şi stricător, — începe a căpăta serioase realizări, iar acela care, de data aceasta, patronează fosta „nebunie", este, bunule Dumnezeu, chiar Regele ţării, — care poftește studenţimea la lucru — şi o trimite la sate ca să ducă acolo sămânţa, care, mâine, va aduce minunatele roade.

N'au lipsit, firește, nici de data acestea, îndoelile — şi, mai ales, şoaptele. Când, acum trei ani, studenţii, sub impuls regal, au plecat spre sate, s'au găsit destule Casandre care au stătut în calea lor, căinând sau ponegrind.

Dar, vasăzică, toate s'au dovedit mincinoase. Utila şi senina încăpăţinare regală a doborât toate îndoelile şi a spulberat toate prepunerile.

Iar experienţa s'a făcut, — şi rezultatele ei sunt impunătoare.

Foştii echipieri numără o mică oaste culturală.

Incep şi îndatoririle faţă de această experienţă.

Se impune o strângere a rândurilor.

Indatoririle sunt neîmpovărătoare fiindcă sunt sufleteşti. Şi, tot din aceiaşi pricină, sunt şi frumoase.

Voi, tineri pionieri ai viitorului nostru cultural, înţelegeţi lesne aceste îndatoriri.

Se cere, mai întâi, să rămâneţi, sufleteşte, în această mişcare. Să vă consideraţi, neîncetat, mobilizaţi în acelaş scop. „Să nu lăsaţi să se stângă duhul" — cum spune Cartea noastră sfântă.

Oricare v'ar fi îndeletnicirile, — oriunde vă vor purta paşii, — se cade, ca voi, să nu uitaţi şi ţelurile acestea, urmărite o bucată de vreme de tinereţea noastră atoatebiruitoare.

Iată, aveţi Fundaţia drept lagăr de permanentă concen-

trare. Ușile ei, după cum oricine știe, sunt deschise tuturor celor care vreau să lupte pe tărâmul cultural.

Ea este o „Alma mater" culturală, care nu refuză nimănui ocrotirea și îndemnul, sfatul și experiența, ajutorul și prestigiul ei.

Vină, așa dar, oricine la ea, — dar, mai deosebit, acei care, prin ea, au fost în acești trei ani, pionierii culturali la sate.

O concentrare culturală benevolă, permanentă, prietenoasă, — un voluntariat cultural al tuturor acelora, pentru care patrie nu e vorbă goală, — iar neam este noțiunea din frunte, pentru care, mai ales, tinerimea trebue să-și dea contribuția de întărire și de înălțare.

Iată, așadar, chemarea mea: Echipieri din cele trei campanii culturale, adunați-vă în jurul „Fundației", — cunoașteți-vă mai bine laolaltă, puneți lucruri bune la cale pentru campaniile ce vin, — folosiți armele culturale ce vi se pun la îndămână de ea, — și mai ales faceți așa în cât duhul înalt, curat și dezinteresat de la început, să nu se stingă, — ci, mereu întărit, să vă fie călăuzitor fără oprire. Cu el veți birui toate — și pe toți, — săvârșind lucrare care va avea durabile ecouri în viitorimea acestui neam.

Dacă nouă ne-a revenit sarcina de a aduce întregirea etnică a neamului, — vouă, vă revine o sarcină tot pe atât de frumoasă: să desăvârșiți această întregire, în duhuri.

Noi am fost armata de isbire a frontului de piatră care ținea ascuns după el destinul nostru, — voi, necontenit ajutați și de oștenii de-odinioară, sunteți armata de „exploatarea succesului", căutând și îmbunătățind căile care duc la împlinirea acestui destin.

Și avem unul mare, în această parte a lumei.

15 Decembrie 1936. AL. LASCAROV-MOLDOVANU

ECHIPA REGALĂ STUDENȚEASCĂ Nr. 25: MACEDONIA

Între cele 25 Echipe Studențești ale Fundației Culturale Regale Principele Carol, cea din comuna Macedonia (jud. Timiș), a figurat pe listă la locul al 25-lea. Nu în ordine alfabetică, sau geografică. Ci în ordinea organizării.

Această echipă se deosebește fundamental de celelalte 24 echipe. Pentrucă ea s'a născut din vrerea celor 13 membri cari o compun și cari și-au ales ca teren de acțiune unul dintre satele oropsite ale mănosului Banat.

„Noi, intelectualii și studenții din jurul satului Macedonia, aproape toți fii de țărani, ne-am constituit într'o echipă de lucru. Vrem să ne întrebuințăm energiile în slujba idealului ridicării satului românesc. Nu cerem nicio subvenție

riri și chiar suspiciuni. Ce urmăresc oare acești tineri? S'au emis chiar bănueli.

Fundația, care înțelegea să încurajeze orice inițiativă locală, nu a înțeles să dezarmeze elanul acestei echipe, prin rezerve. Dorea dela început să-i dea sprijinul său. Dar posibilitățile materiale erau limitate. Ba la un moment s'a pomenit că nu mai dispune nici de inspectori, cari să supravegheze și îndrumeze echipele.

Această împrejurare l-a determinat pe d. Prof. Gusti să-mi ceară să mă ocup de echipa din Macedonia, care era „vecină" cu cele două echipe ce le conduc la granița de sud-vest a țării.

Imprejurări fatale m'au împiedicat însă de a putea lua noua răspundere ce mi s'a încredințat. Am promis totuși, să mă interesez după putință, de această echipă orfană.

Am fost recent să vizitez Macedonia. Și am constatat, că legile naturii acționează, și în plin, în biologia echipelor. Intocmai ca un orfan obligat să-și asigure, prin proprie muncă și abilități, existența, tot așa s'a întâmplat și cu echipa benevolă din Macedonia. Ea a reușit însă nu numai să-și asigure existența, dar și să se afirme într'o măsură neașteptată.

Am constatat două fapte demne de reținut:

efectiv satele, încercând accelerarea evoluției lor culturale cu o etapă importantă. Apoi: de a culege material informativ asupra vieții și tendințelor satului, lucrare de cel mai eminent interes sociologic și politic. Iar în al treilea loc echipele servesc ca mijloc de instruire pentru membri lor, cari vor fi conducătorii de mâine ai României.

Membri echipieri intră în contact cu populația satului și cu problemele satului, învață metodă în studiul problemelor — doar echipele sunt organizate și îndrumate — învață maniera de a trata populația și a o face receptivă pentru problemele colective ale satului. La aceste obiective îndrăsnesc însă să mai adaog unul. Pe bază de experiență. Membri echipei trebuie să învețe că, pentru lucrări colective, publice, se cere spirit de colaborare, spirit de colectivism, spirit social, adică un spirit opus spiritului nostru individualist.

Interesul colectiv nu este numai o sumare a intereselor individuale, imediate. El există și peste interesele individuale. Uneori chiar împotriva lor. O echipă este un minunat prilej pentru a demonstra acest fapt și pentru a forma caractere superioare, cari să fie capabile de a se încadra în disciplina activității colective. Mă gândesc, cât de util ar fi un corp legislativ compus din elemente cari au făcut școala de acțiune în disciplina benevolă a echipelor studențești.

Introducerea acestui spirit, în conștiința tineretului, va marca o nouă epocă în evoluția socială a neamului românesc.

Pentru cultivarea lui, ar fi nimerit să se constitue o asociație a foștilor membri ai echipelor studențești. Asupra acestei idei voiu reveni cu altă ocazie.

Echipa „Nr. 25" din Macedonia a realizat, în chip strălucit, ceeace am considerat în ordine al treilea rost al echipelor studenţeşti.

Realizările echipei sunt remarcabile. O reşedinţă într'o construcţie neterminată, adaptată cu o muncă considerabilă de către membri echipei. Este de reţinut încercarea de a construi străzi „americane" în satul de câmpie cu străzi de 40—50 metri lărgime. Porţiunea de stradă construită de echipă are o linie care impresionează. Echipa face totul prin eforturi personale. Un mic sprijin le va da putinţa de a realiza lucruri minunate. Între acestea, primul va fi Căminul Cultural. Echipa merită din plin, cel mai larg concurs.

Şi acum un ultim cuvânt pentru echipă. Împrejurările, cari m'au împiedicat de a mă ocupa de Macedonia, mi s'au părut că-mi depăşesc puterile şi deci îmi justifică retragerea. Mărturisesc, că regret profund, că nu m'am ocupat de aproape această echipă, care m'a recompensat şi de decepţii suferite în altă parte şi care mi-a dat un nou suflu de încredere în bănăţenii mei, al căror spirit exagerat de materialist mi-a maturit sufletul adeseori.

Macedonia! Cei ce desvoltă acţiune de apostolat conştient, trebue să fie cu fruntea sus! Mergeţi înainte! Şi primiţi-mă şi pe mine alături de voi.

Când eram adolescent, a făcut să-mi vibreze sufletul, un mesaj al d-lui Prof. Iorga: „Cel ce face mai mult decât este obligat să facă, este un erou".

Voi toţi faceţi mult mai mult decât sunteţi obligaţi!

D. Prof. Gusti, sunt sigur, că nu va regreta că v'a anticipat întreaga d-sale încredere. Şi Dvs. aţi dori să-l încredinţaţi despre aceasta.

Înţeleg acum, insistenţa cu care m'aţi rugat să-i trans-

mit dorința Dvs. de a vă vizita. Eu îl rog în numele Dvs., să viziteze o echipă, care nu are un aparat de fotografiat, și care crede că ar fi o lipsă de modestie să fotografieze orice realizare edilitară, la care echipa a contribuit doar cu „ideea și cu brațele de muncă".

Dr. SABIN MANUILĂ

24 August 1935

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

ECHIPIERI ȚĂRANI

Cei dintâi prieteni și cei mai buni din câți am avut, în cele trei campanii făcute cu echipele noastre de muncă, în satul Leșu Țara Năsăudului, au fost câțiva dintre plugarii aceștia mândrii de trecutul lor grăniceresc. Oamenii ne-au rămas prieteni statornici, așa cum statornică a rămas și credința lor în munca cea nouă. Și —n'aș vrea să supărăm pe nimeni — dar, însuflețirea și credința lui Petru Istrate, economul Căminului Cultural sau a lui Ion Dragotă, primarul acesta tânăr, năpraznic și cu nume vechiu din cronici, ori a lui Leon Marica, prietenul Căminului de când s'a iscat acest așezământ — e greu de găsit. Nu e vorba de însuflețirea de „părade" pe care știu să o o aibă acești oameni de graniță la zile mari, de te miri de unde ies cuvântări și defilări și lume multă, în haină de sărbătoare! Ci, însuflețirea care te miră cu adevărat este cealaltă de muncă tăcută și rodnică. Nu mai vorbim de înțelegerea largă a problemelor care ne frământau pe noi echipierii. O aveau și pe aceasta. Îmi amintesc, că într'o zi din această vară stam și priveam cum se ridică nouile ziduri ale Căminului; casă mare și încăpătoare de se speriaseră de ea și mici și mari, și făceam planuri peste planuri, de cum ar trebui orânduit satul aici, în inima lui, unde-i mai în văz și mai subțire obrazul. Spuneam fiecare ce gândeam că e mai bine și mai potrivit pentru stările de acolo.

Primarul, de față și el, s'a întors spre piața din răscrucea drumurilor și a spus scurt, grănicerește cum învățase în casa părinților: „Aici în mijloc, drept în fața Căminului vom ridica monumentul leșenilor morți în războaie. Vom muta apoi, mai sus puțin, podul de peste Leșcior"... și a continuat să expue un plan de sistematizare a satului, de care ar putea să fie mândru orice om cu școli înalte. Dar planurile lui Badea Petre Istrate despre grădina cea mare de pomi Ionathan a Căminului sau iscodirile inginerești ale lui Toma Artene „senior"?

Dela asemenea oameni oricând puteai cere un sfat cuminte și de aceea i-am chemat mereu la ședințele Echipei, ca să fie și ei părtași la hotărârile noastre. Priceperea lor și încrederea nețărmurită pe care o aveam în munca Echipei i-a așezat, din primele zile, în rândul celor mai buni echipieri. Badea Petre a lucrat alături de agronom, că doar el rămânea îndrumătorul din partea Căminului, pe tărâmul pomiculturii. Primarul a fost șeful secției edilitare; nici nu se putea o alegere mai nimerită. Omul cunoștea toate tainele și putințele de lucru. Părtășia lor la planul nostru de muncă ca și la îndeplinirea lui, era o chezășie de cuminte deslegare a lucrurilor și de ducere a lor până la capăt.

Unde mai pui că țăranii echipieri din Leșu au rămas cu această calitate și după plecarea noastră. Primarul Dragotă e și acum învăluit cu clădirea Căminului, după ce abia terminase cu grajdurile sătești, mutate în altă parte.

Ei duc mai departe, acolo în satul acela de munte, crezul nostru cel mare, simțind pe umerii lor răspunderea ce le-am lăsat-o la plecare, și sunt poate mai vrednici decât noi, căci ei sunt doar echipierii permanenți, mereu în harță cu lipsurile omului, cu răul, cu erezia de gând și de faptă.

Fiecare echipă a lăsat în urma ei echipieri țărani. Să nu-i uităm. Să nu-i uităm, mai ales acum când foștii echipieri pornesc să-și facă o tovărășie a lor.

Să ne aducem aminte de ei și să-i chemăm la adunare, ca să ne sfătuim împreună și acum, așa cum ne-am sfătuit cu mult folos, luni de-arândul.

Să nu uităm de prietenii rămași acolo la sate!

ANTON COȘBUC

15 Decembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

FRĂȚIETATE DE ECHIPIER

Echipele Regale Studențești sunt organe de inițiere a lucrărilor sufletești și materiale cari deschid și arată — satului, săteanului, autorităților și personalităților din satele în cari lucrează — cărările și drumurile ce duc, ce trebuie să ducă, la ridicarea morală și materială a acestora, cu cari vreme de trei luni de vară stau în imediat contact, zi de zi, cias de cias.

Echipele sunt trimise la sate pentru a înlocui nepăsarea mai mult decât nepriceperea localnicilor față de lucrul obștesc, pentru a introduce sistemul și dragostea de muncă obștească; pentru a înrădăcina — în toate direcțiile vieții rurale — un simț de frățietate socială, cu care în alte vremuri neamul nostru s'a mândrit și cu ajutorul căruia ne-am menținut în cursul veacurilor, de o amărăciune istorică cum nu s'a mai văzut la alte popoare.

Echipa întreagă și fiecare echipier în parte trebuie să fie — pentru sat — ca un simbol de inițiativă, de purtare, de muncă și de sistematizare a vieții vii și creatoare.

Pentru sat, echipierii sunt oameni noui, intrați în viața lui pe neașteptate. E firesc deci ca toate privirile să fie ațintite asupra lor, urmărindu-li-se și interpretându-se cu amănunțime orice gest, orice vorbă, orice faptă. Opinia publică a satului este din cale afară de sensibilă. Ea judecă aspru și apel contra ei nu se poate face. E o suveranitate

de care trebuie necondiționat să se țină seamă și pe care echipa, prin viața ei proprie, trebuie să o influențeze în bine.

Iată deci pricini cari silesc pe echipierul adevărat, cu simțul răspunderii, să viețuiască pilduitor în cursul celor trei luni de contact cu realitățile satului.

Credem deci că în primul rând este necondiționat de trebuință ca în sânul Echipei, între echipieri, să stăpânească cea mai strămoșească „frăție de cruce". Orice păreri individuale asupra stărilor și oamenilor trebuesc păstrate ascuns în cămările sufletului fiecăruia, fără a fi exteriorizate în vre-un fel oarecare spre a nu da prilej la discuții ce înstrăinează frățietatea totală a membrilor Echipei. Odată cu sosirea pe teren — în sat — orice fricțiuni ce se ivesc din interpretarea bună sau rea a noțiunii de slujbășie din afara Echipei, trebuiesc necondiționat înlăturate. Faptul de ex. că atribuțiile agronomului și veterinarului se ating și uneori s'ar părea că unul intră în domeniul celuilalt nu trebuie să dea prilej la răceala frățietății, fiindcă aceasta se simte în sat imediat și se trag de către locuitori concluzii ce duc la scăderea prestigiului Echipei în general; o groapă de nutreț murat se poate face în bună înțelegere și de agronom și de veterinar, sau mai bine de amândoi laolaltă. Munca socială a agronomului și a veterinarului formează un întreg, care nu trebuește divizat sub nici un motiv, căci altcum totul va duce spre nereușita muncii ambilor, spre moartea oricărei inițiative vii și rezultate practice. Un țăran — dintr un sat cu Echipă m'a întrebat odată care-i rostul agronomului și care e cel al veterinarului. Întrebarea mi s'a părut curioasă și cu dedesupturi. Omul nostru a asistat fără să vrea la o discuție — ce a fost să fie ținută în ascuns, fără să reușească — între

agronom și veterinar asupra groapei de nutreț murat. Și unul și altul credea că facerea acestei gropi și cele în legătură cu ea se țineau de el. Și țăranul nedumerit m'a întrebat ca să se lămurească el înainte de a se lămuri cei doi tehnicieni. Până să-i dau eu explicații, el a lămurit satul asupra neînțelegerii la care a fost martor întâmplător.

In același sat câteva femei aveau năprasnică dorință să-și învețe fetele în cele ale gospodăriei, dar prezența la Echipă a maestrei de gospodărie nu a fost suficientă pentru a prinde meșteșugul, fiindcă maestra era zilnic extrem de ocupată la bucătăria Echipei, în baza unei neînțelegeri — străină de ea — a chemării ei. Pe lângă ea, la bucătăria Echipei forfoteau câteva țărăncuțe tinere, cari trebăluiau în ajutorul maestrei, sub cuvânt că învață curățatul cartofilor ș. a. Așa că maestra nu avea vreme să facă cursuri practice. Ce a organizat a adus o mulțumire deosebită în familiile a căror fete au învățat deosebit de mult nu numai în ce privește pregătirea hranei, ci și în legătură cu igiena locuinții, cu igiena individuală a femeii în timpul facerii mâncărei.

O greșită interpretare a chemării medicului uman mi-a fost dat să văd la o echipă, în care acesta se limita numai la consultațiile medicale, cu toate că în sat stăpâneau până atunci tiranic babele lecuitoare. La una din ele am găsit un întreg arsenal de descântat, de lecuit, saci plini de burueni folosite la tămăduirea celor cari des o solicitau. Am îndrumat pe medic să facă cercetări pe la casele lor să stea cuminte de vorbă cu ele, să intre în sufletul lor, să caute să le atragă. Rezultatele: un bogat ierbar de plante medicinale bătrânești cu tot ceeace ține de culegerea, uscarea, păstrarea și întrebuințarea empirică a acestor plante, apoi îndrumarea aproape zilnică la dispensar a acestor babe, unde

au învăţat să facă un pansament, să dea ajutorul de urgenţă, să colaboreze cu medicul Căminului Cultural, promisiunea (de care s'a ţinut) ca atunci când găseşte vre-o boală ce-i pare molipsitoare să anunţe medicul.

In felul acesta a procedat şi medicul veterinar în ce priveşte empiricii veterinari din sat.

In felul acesta Echipa îndrăgeşte satul, iar acesta pe Echipieri.

Dr. F. POPU

9 August 1936

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

AMINTIRI

Eram la vârsta voastră, iubiți echipieri...

Și fiindcă de atunci au trecut termenele tuturor prescripțiilor mândriei și ale iubirei de sine, pot vorbi în liniște, căci e cum aș vorbi despre o persoană străină.

Da, iubiții mei, la începutul acela, al tinereții dintâi, eu am fost în mijlocul sătenilor. Am avut o slujbă administrativă, care mă punea deadreptul în legătură cu sătenii și cu viața satului. Mi-am luat un bagaj de tot modest — și am plecat în unul din județele acestei țări, care — pe atunci — era „mică", spre deosebire de azi, când e „mare". Dar dacă bagajul văzut era modest, apoi cel nevăzut era mare, arătos, deoarece purtam cu mine un dar de preț, ceva care poate face mare și frumos tot ce atinge: aveam cu mine dragoste pentru cel care mă duceam să-i port grija administrativă. Poți duce cu tine, iubite prietene, mari daruri intelectuale, o bună inteligență, un grai măestrit, o pricepere în a ști să întocmești lucrurile, o pornire de a cunoaște, o năzuință de a pune mâna să lucrezi ceva. Bune sunt toate acestea. Dar dacă nu le adaogi picătura vrăjită a dragostei, — ele „nimica sunt" cum se zice la Cartea Cărților, după care se cade a ne duce viața noastră fie cea trupească, fie, mai vârtos, cea sufletească.

Este bine să se știe aceasta, căci multe se vor limpezi. Aud pe unii jelindu-se că nu isbutesc să facă nimica întru

ridicarea sătenilor, deși își dau osteneală de dimineața până seara. Căutând pricina, o găsim lesne: în activitatea aceasta a lipsit puterea de fecundare — iubirea.

Duceam, așadar, cu mine, o tinerească dragoste pentru cei care aveau să-mi fie „prietenii mai mici", cărora trebuia să le închin activitatea mea.

Și din prima zi, în surprinderea obștească, am rupt cu „metodele" cele vechi. De unde înainte, săteanul era considerat ca un element amorf asupra căruia trebuia exercitată activitatea administrativă în chip pasiv, — eu l-am considerat ca un element viu, către care trebuie să mă duc eu, să-l cunosc, să-i deschid inima ferecată, cu ajutorul minunatei (și singurei) chei a dragostei, să aflu ce este acolo, să culeg amănunte, să cercetez năcazurile și dorințele, să umblu încet cu rănile, să mângâi suferințele.

Și, în uimirea tuturor, din prima zi, am început a poposi la porți, a sta pe prispe, a intra în casă, a mă opri unde vedeam trei oameni adunați, a-i chema pe toți să-mi spună, la sediul oficiului meu, ce-i doare, cine din slujbașii comunei îi nedreptățește, — într'un cuvânt a intra în sufletul lor și a-l cerceta, cu băgare de seamă și, se înțelege, cu arma cea care învinge fără a lovi, a dragostei.

Adeseori, după ce isprăveam treaba cu hârțogăriile cele atât de inutil împovărătoare ale cancelariilor noastre administrative, porneam prin sat. Intram în cea dintâi casă — și așezându-mă pe plavița de pe cerdac, începeam vorba cu gospodina casei. O întrebam de sănătatea celor din casă, de una de alta... La început, sufletul se ținea ferecat, că doar bine știa că „surtucarul" a fost, de totdeauna, un profitor pe spinarea lor și nimic mai mult. Dar simțind duhul de prietenie cu care venisem și văzând felul în care mă înfățișam, omul își deschidea sufletul. O, iu-

biții mei, și câte aflam!... Ce de năcazuri, ce de răstriști, ce de nedreptăți, ce de zavistii, ce de rele!... Puneam atunci înainte un cuvânt de îndemn, de încurajare, de liniștire, iar când mă întorceam din nou la biroul meu, făceam tot ceeace puteam și tot ceea ce-mi punea la îndemână slujba mea, ca să ridic nedreptățile, să mângâi năcazurile... Și câte se pot face, chiar cu mijloace puține!... Când avem cu noi dragostea, cu nimic putem face lucruri mari... Adesea putem schimba cursul unei vieți, printr'un cuvânt cald, spus la vreme potrivită, când sufletul e gata să cadă. Și ce vreți ispravă mai mare?...

Și așa am făcut dealungul multelor zile cât am stătut în mijlocul „administraților" mei. Eram „sluga" lor, iar nu ei sluga mea, cum, din nefericire cugetă atâția din cei care-s puși să administreze pe țăranul nostru...

„De vrei să fii mare, fii slugă tuturor" — așa zice tot la Cartea Indreptării noastre, — și vorbele acestea cuprind în ele nu numai un adevăr, ci și cheia izbânzei pentru acei care își fac un ideal din „activitatea culturală".

De sigur, cum era și firesc, dealungul acestor cercetări și peregrinări, am aflat și multe piedici și obstacole. De sigur. Și bine era... Fără acestea, dragostea ar fi lâncezit. Ele erau ca o biciuire bună, care ținea trează în suflet, această putere minunată. Am găsit bârfitori și detractori, am găsit împietriți și neînțelegători, am aflat mai ales, multă răutate și rătăcire... Dar toate acestea nu m'au oprit din drum, ci, dimpotrivă, au mărit câtimea de dragoste din sufletul meu. După clipe de reculegere, am pornit din nou la treabă — și în aceasta pe lângă binele pe care l-am putut săvârși, am găsit și pentru sufletul meu o mare mângâiere și întărire. Insuș sufletul meu tineresc își făcea, prin

aceasta, o bună ucenicie, pentru vremea încercărilor de mai târziu.

Iar când a trebuit să plec din acele locuri, vă mărturisesc, iubiți prieteni echipieri, că au fost lacrimi și în ochii multora de acolo — și, mai vârtos, în ochii mei, care vedeam din aceste lacrimi, că truda mea încăpățânată și sfințită de dragoste, nu rămânea fără urme în sufletul celor pe care îi părăseam.

E mult de-atunci, dar oridecâte ori duhul meu are vreo pricină de îndoială, mă gândesc și la acele vremi de tinerețe triumfătoare, când culegeam aceste minunate „flori de câmp" de pe ogorul sufletului țărănesc, — și duhul mi se potolește, împăcându-se cu viața...

Acum e rândul vostru...

V'ați dus cu atâta elan neprecupețit spre săteanul nostru, ca să puneți umărul la ridicarea stării lui...

Nimic nu veți putea face dacă nu veți da frâu liber dragostei voastre pentru el...

Deschideți-i portița casei, intrați și stați pe prispa casei lui, cercetați-i viața, și necazurile, spuneți-i un cuvânt cald de îndemn și de nădejde, strângeți-i mâna cu nefățărită prietenie — și rămâneți necontenit așa...

Când îi vedeți în grup, pe uliți, nu vă mărginiți a le da bună ziua, ci intrați de îndată, cu frumoasă cuviință, în vorbă. Nu le vorbiți nimic despre voi, ci numai despre ale lor, ascultându-i cu răbdare și fără umbră de trufie.

Și veți vedea, iubiți prieteni, ce lucru de preț veți afla — și ce ispravă minunată veți putea săvârși la rândul vostru, după ce veți fi deschis comoara sufletului lor cu cheia vrăjită a dragostei.

Avem un țăran minunat, dar care se află azi în greaua

traversare a unei crize. El e amenințat, mai ales, de împietrirea sufletului prin neîncredere.

Spargeți pojghița care a început a se alcătui în jurul sufletului lui — și pătrundeți acolo, ca să așezați fermentul încrederei...

Dar bine să știți că acolo, în cămăruța tăinuită a sufletului lor, nu veți putea pătrunde decât dacă, pe lângă celelalte daruri cu care sunteți împodobiți, nu veți avea și dragostea, „cea de minuni făcătoare"...

Dumnezeu să v'o dea întreagă și curată...

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

23 August 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

CELE NEVĂZUTE

Activitatea Echipelor Regale Studențești, din vara aceasta, se apropie de sfârșit.

Iată, prin urmare, a treia mare experiență culturală cu Echipele Studențești, care se înșiră pe răbojul bogat al Fundației noastre.

Primite la început cu oarecare neîncredere sau cu bănueli și temeri, Echipele Studențești au pășit și anul acesta „pe teren" — și și-au dat întreaga osteneală, ca binele croit în cele două veri precedente să-și lărgească limitele, atingând regiuni sufletești tot mai mari.

De sigur, nu se poate vorbi de-un bilanț, mai ales cu privire la „cele nevăzute".

Intr'o activitate culturală, roadele au nevoie de perspectiva vremei pentru a putea fi văzute de cercetători. Înțelegând prin roade, plusul de bine și năzuința spre încă mai bine, a sufletelor acelora către care a mers activitatea culturală. Ar fi o pretenție absurdă să putem anticipa și pune diagnosticuri asupra „mișcărilor interioare" pe care activitatea echipelor studențești, încadrată în activitatea culturală generală a Fundației, le-a provocat în sufletele sătenilor.

Și totuși, ne rămâne putința unor priviri generale, din care, apoi, să scoatem unele directive pentru o cât mai

bună orientare în viitorul cuprins în negurile firești ale nesiguranței. O lămurire anticipată — și o orientare.

Vom statornici, mai întâi, că lucrarea echipelor a fost una de ordin înalt spiritual, chiar când înfăptuirile aparțineau ordinului fizic. Chiar când lucrarea echipei s'a vădit într'o reparare de pod, într'o îndreptare de drum, într'o ridicare de biserică, etc., este evident că ea a urmărit tot „lăuntrul" săteanului, arătându-i ce-ar putea el face dacă ar fi îndemn și bună-înțelegere, pentru bunul mers, atât cel individual cât și cel social. Cu atât mai mult, atunci când lucrarea ea însăși era una sufletească: o predică, un sfat, o conferință, etc.

Apoi vom putea constata lesne, că această „noutate" culturală — echipele, — a fost primită de săteni cu o voie bună și cu o prietenie din cele mai limpezi. Sătenii, care, după multe păreri autorizate, au o autonomie spirituală din cele mai clare — și o luciditate mintală din cele mai categorice, **au înțeles și au simțit** rostul pentru care echipele au poposit în sat. Dar mai presus de toate, ei au simțit sinceritatea tinerească, cu care flăcăii-studenți și domnișoarele-studente au purces spre sufletele și spre gospodăriile lor. Și s'a alcătuit astfel, o tovărășie, care, în multe cazuri, s'a transformat în prietenie, — într'o prietenie cu atât mai frumoasă, cu cât era mai dezinteresată. O comuniune de viață a două straturi sociale deosebite, rămase până atunci într'o depărtare nefirească, — și, precis, dăunătoare vieții corpului social. O experimentare de apropiere, cu excelente roade. Chezășie sigură, a pronosticurilor și a realizărilor de mai târziu. **Prin urmare, ne putem bizui pe o apropiere fecundă, între straturile deosebite și ades, până acum, divergente în mers de viață, ale corpului nostru social.**

Aceasta de-ar fi singura roadă a activității Echipelor la sate, și încă ar fi foarte mare lucru.

Dar s'a mai făcut încă o dovadă lămurită — și anume: săteanul — sau, să-i spunem mai bine, țăranul — ca element obiectiv și subiectiv de cultură, s'a arătat a fi unul de seamă, gata a fi simțitor la chemarea culturii. Mai degrabă, unii pretinși conducători culturali sătești s'au arătat refractari (o, unii chiar, dușmani fățiș!) activității echipelor.

Țăranul propriu zis măcar o naivă curiozitate, și tot și-a arătat astfel interesul pentru lucrarea echipelor. Ceace însemnează că sufletul lui rămâne propriu în a primi la sine boarea cea nouă și proaspătă a culturei dezinteresate, pe care Fundația noastră, în interesul propășirei obștești, o provoacă în lumea satelor.

Nu voiu uita niciodată unele dovezi ale acestor afirmațiuni.

Iată, de pildă, ce interes a provocat în Cegani, lucrarea spălării picturii din biserică, de către echipieri:

Unii, purtându-și fruntea prin cine știe ce nori ai mândriei, ar zice, „Ce lucru mare!..."

O, foarte mare lucru.

De cincisprezece ani, biserica era cu pereții interiori **negri.** Nu se vedea nimic, absolut nimic. Doar, am fost de repetate rânduri în ea...

Echipa și-a făcut un punct de onoare din a spăla pictura veche. (Preotul mi-a afirmat că un zugrav-pictor i-a cerut pentru aceasta 60 de mii de lei).

Și apelând la sat, echipa și-a început lucrarea. Satul a răspuns, trimețând la biserică câteva femei și mulți copii. Lucrul a început și s'a urmat, ca într'o încântare... Lucrau toți laolaltă, cântând...

Sfinții începeau a se ivi pe pereți!... Echipierii glumeau cu copiii: „Ei, ce sfânt se iveşte acum?" Şi spunea fiecare sfântul ce credea. Şi încet, literile de aur se arătau. „Sfântul Nicolae..." Glumele nevinovate îşi risipeau înveselirile prin preajmă — şi astfel, lucrarea progresa zi de zi... Şi'n două săptămâni întreaga pictură se ivi, frumoasă, cu culori vii şi cu lumini sclipitoare, spre surprinderea şi înveselirea obştească. Veneau oamenii şi rămâneau în uimire, cei bătrâni îşi aminteau din trecut, — iar tinerii, cei mulţi, o vedeau pentru întâia dată. Parcă visase însăşi biserica.

Urmăriţi cu gândul firişoarele de simţire ce s'au strecurat în sufletele sătenilor privind această lucrare, şi hotăriţi dacă ea este una de neglijat, sau, mai vârtos, e una care-ţi poate stoarce exclamaţii de încredere... Mai adăogaţi că toată isprava aceasta a costat... 300 lei, săpunul, care au fost puşi de studenţi, într'o colectă făcută cu toată dragostea.

Sau celelalte isprăvi: curăţirea cimitirului — sau ridicarea semnelor amintitoare a celor morţi în războiu — sau impresionanta asistenţă a bolilor... Şi toate celelalte...

Cercetătorul atent şi neprevenit, va putea culege de pe toate drumurile satelor unde au activat echipele, adeziunile şi aprobările, precum şi mulţumirile tuturor sătenilor, care au venit în atingere cu lucrarea tinerească a echipierilor.

Dar mai puţin prinde ceva din toate aceste privelişti. Anume: **momentul cultural a fost sezisat şi prins.**

Fundaţia noastră şi-a arătat nu numai **actualitatea ei,** ci şi **promptitudinea de reacţiune** la chemarea vremei, — cu o singură condiţie de isbândă: continuitatea lucrărei şi ne-

încetata ei amplificare. (Vorbesc aici nu numai privitor la echipe — ci la întreaga lucrare culturală).

Echipele au fost focare de cultură intensivă — și au arătat perspectivele și posibilitățile viitorului...

Rămâne ca roadele cele încă nevăzute din duhuri, să fie urmărite, îngrijite — și consolidate.

Este una din îndatoririle — paremi-se — cele mai mari ale Fundației noastre, dorită cu dezinteresat elan, de Însuși Ocrotitorul ei.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

27 Septembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

INCREDEREA SĂTENILOR!...

N'aș dori ca aceste rânduri să fie socotite de echipierii noștri, ca niște simple „îndemnuri părintești", date fiindcă trebuia.

Cine își dă seama de marea chemare spre care năzuește tineretul studios, — ce pornește pe drumurile țării să ducă virtutea, știința și toată „partea bună a sufletului" prinos de dragoste și recunoștință, răspândind înțelesul unei vieți mai alese măcar în unele din satele, din care Dumnezeu l-a învrednicit să se ridice — prin muncă și învățătură — cine s'a pătruns de cuvintele M. Sale Regelui spuse studenților echipieri „voi trebue să veniți cu puterea inimii și puterea convingerii", cine este călăuzit de gândul că munca echipierilor trebue să lase urme trainice în sat, că după trei veri de lucru satul trebue să fie transformat în mai bine, acela își dă seama că nimic nu se poate înfăptui din tot acest ideal și nobile străduinți, dacă fiecare student în parte și echipele de studenți, nu vor câștiga în primul rând **încrederea sătenilor.**

Este adevărat că anul acesta — al treilea de lucru — echipele sunt așteptate cu multă nerăbdare. S'a răspândit pretutindeni vestea în țară de seriozitatea și truda, de rodnicia cu care au muncit studenții noștri; se știe că echipele Fundației sunt îndrumate de Insuși M. Sa, profund cunoscător al „sărăciei și nevoilor neamului", că programul

de lucru și cercetarea amănunțită a strădaniei fiecărui echipier în parte o face un neobosit profesor și îndrumător al nostru, d-l profesor Dimitrie Gusti, „profesăru" cum îi zic sătenii, care desigur va binemerita tot atâta recunoștință, după cum „Argovia recunoscătoare" n'a uitat pe „Părintele nostru Pestalozzi".

Toate bune, însă echipierii noștri nu trebue să uite că sătenul își are istețimea lui, tezaurul lui de proverbe cu care judecă pe fiecare semen, că orice pas, faptă sau cuvânt al echipierului este răspândit cu o uimitoare repeziciune, mai ales dacă studentul a izbutit să-și găsească un loc în sufletul sătenilor, să câștige încrederea lor.

Să nu uite echipierii noștri că la început sătenii păstrează o oarecare rezervă până se încredințează de fiecare, care ce poate, ce-i în stare, cam ce fel de om e, și dacă ies bine la acest examen, au „câștigat sufletele" lor.

Echipierul nostru nu trebue să uite cuvântul Sfântului Apostol Pavel, să se facă tuturor toate ca pe toți să-i dobândiască și iarăși să nu judece greșit eventuala rezervă, — fiindcă multe făgăduieli au mai auzit bunii noștri săteni, multe vorbe... de vorbe sunt sătui!

Mă gândesc la mărturisirea sguduitor de sinceră și cinstită a săteanului Badea Toma Artenie din com. Leșu-Năsăud ce ne-a făcut toamna, la plecarea echipei, când cu lacrimi de mulțumire, spunea: „Noi auziserăm că vor veni ceva domni în sat la noi, dar am crezut că vor fi „lufturiști" din cei ce vin vara la Sângeorz-băi dar ne-am înșelat! Echipa ne-a făcut poduri, ne-a însănătoșit oamenii, vitele, casele"....

Să nu se supere echipierul care va observa cum caută sătenii să-l cunoască! Dimpotrivă! Să se folosească de această năzuință a lor, ca să le câștige încrederea! Să fie

mulţumit când va vedea că sătenii îi pun întrebări şi-l pun la încercare! E prilejul cel mai nimerit să întemeeze o trainică şi neuitată legătură sufletească! Într'un sat sunt oameni şi oameni!

Anul trecut, medicinistul unei echipe şi e bine, spre cinstea lui să-i spunem numele, Bâcleşanu dela Cluj — îşi instalase toate medicamentele şi instrumentele doftoriceşti în casa unui sătean şi începuse „consultaţiile".

A venit spre consultare, — între alţii, o femeie şi un om ce fuseseră consultaţi la Bucureşti de un mare medic Nanu-Muscel, nu de altceva, dar aşa, să vadă, ce-o să le spue doctorul ăsta al echipei, ce s'o pricepe el?...

După ce i-a consultat vreo două ore, ca orice tânăr doctorand zelos de profesiunea sa, le-a spus întocmai ca profesorul doctor dela Bucureşti. Spre marea lor uimire ascultau cu ochii căscaţi! Nici nu le venea să creadă! Să fie doctoraşul ăsta aşa de priceput? Ei veniseră aşa, într'o doară, mai mult de 'ncercare!... Până seara tot satul ştia, ce mare e doctorul echipei!

Într'o săptămână au început să vină bolnavi şi din satele vecine!

Bâcleşanu a fost cel mai iubit dintre echipieri! Încrederea sătenilor în el a fost desăvârşită!

Tot aşa cu veterinarul Capotă! Nici nu le venea să creadă cum a deschis puroiul din rana adâncă a unui porc ce zăcea de vre-o două săptămâni!

Dar când au văzut sătenii cum ştiu studenţii să dea cu sapa, lopata şi cazmaua la grajdul comunal, la şanţuri şi alte lucrări?

Fără vorbă multă! Exemplul, fapta, înainte de toate!

Înţelegerea şi disciplina desăvârşită a echipei, dragostea frăţească a unuia faţă de altul, respectul reciproc, faptul

că studenții s'au ferit ca de foc de orice discuție sau aluzie politică, înțelepciunea arătată, toate acestea au făcut ca echipa să fie ascultată, stăpână pe deplina încredere a sătenilor, și lucru bun a înfăptuit!....

Doresc din toată inima echipierilor noi să isbutească a câștiga încrederea sătenilor cași colegii lor din anii trecuți, călăuzindu-se în munca lor de iubirea pentru sat, iar mai presus de toate le doresc să fie înțelepți, chibzuiți în toate.

In ziua de 23 Aprilie creștinătatea prăznuește pe un tânăr luptător și mare mucenic, pe Sf. Gheorghe. In clipa aceasta îmi răsună în minte cuvintele dintr'o laudă cântată de biserică: „.... și în floarea tinereților minte de bătrân ai avut!"

Acest lucru îl doresc eu studenților echipieri: înțelepciune și minte de bătrân să aibă!

Preot GRIGORE N. POPESCU

5 Iulie 1936

ECHIPIER IN LEȘU....

Îndrumarea tineretului universitar spre munca la sate, scoaterea lui din luptele politice pe baze teoretice și trimiterea lui să se isbească de adevărata realitate, situația țăranului român, contează în pregătirea unei specialități în facultate. Și pentru țăran, chiar dacă acești tineri nu reușesc să facă prea mult, este suficientă aplecarea spre suferințele lui, căldura sufletească și dragostea pe care șeful suprem o trimite, prin acești soli, pentru a trezi în el nădejdea care ațipise și încrederea de care este lipsit.

Tineretul, la vârsta universității are calități pe care nu le are nici o vârstă. Energie clocotitoare, voință, idealism, rezistență la oboseală și privațiuni, puterea de a privi dincolo de orice obstacol, puterea de a-și vindeca orice răni sufletești și de a trece cu vederea orice neajunsuri, mici sau mari, în sfârșit, puterea de a iradia numai dragostea, elan și imbold la înfăptuiri. În toate timpurile și toate societățile el este un catalizor al progresului. Țara noastră dacă în 60—70 de ani a făcut un salt uriaș, progresând în acest timp scurt până aproape de țări cu 200—300 ani de evoluție, o datorește în special tineretului intelectual. Nu este mare păcat ca tineretul, acest buchet de calități și forțe, să se piardă în viața ușoară și în lupte antagoniste, atunci când datoria îl chiamă să-și adaoge ca o cărămidă, fiecare părticică de energie și cunoștință la edificiul progresului național?

Aceste gânduri m'au stăpânit când am primit să fiu echipier, așa cum mă stăpânesc și acum.

Pe ziua de 20 Iulie, după o excursie de studii în regiunea de sud a Ardealului, unde organizarea zooeconomică atingea maximum de perfecțiune în țara noastră, bineînțeles în mâinile Sașilor, sosesc în Comuna Leșu. Colegii, erau la masă, ne-au primit cu toată căldura.

Fiind pentru prima oară echipier, și venind într'o regiune cu totul necunoscută, eram susceptibil celor mai neînsemnate impresiuni.

Din prima zi, eram dornic de a cunoaște țăranul cu care voiu avea de-a face. Am avut parte de cel mai sfătos locuitor, Badea Petrea Istrate, care s'a oferit să-mi arate seara locuința la gazdă.

Portretul lui mi se va imprima pentru multă vreme în memorie, ca o amintire plăcută. În odaia admirabil împodobită în care am locuit și în care am stat de vorbă cu acest om cu figură blajină, mai de două ceasuri, până aproape de miezul nopții, în fața unei mari bucăți de brânză și unui codru de pâine cu care ne omenise gazda, mă simțeam furat de firul unei legende cu Moldoveni sfătoși din alte timpuri, poposind pentru o clipă într'un lung drum cu același gând. La lumina lămpii cu gaz Badea Petre, cu vorba domoală și curgătoare, întretăiată din când în când de un râs sincer, mă punea la curent cu tot ce aveam nevoie, fără a se lăsa prea mult ispitit.

Rămas singur într'un târziu, examinez cu atenție interiorul, cu tavanul de grinzi groase afumate, cu cuptorul frumos văruit, care ocupa un sfert din încăpere, cu chipurile și înfloriturile naive de pe farfuriile și ștergarele care umpleau pereții. Toate îmi surâdeau și mă îmbiau ca niște ființe cu tovărășia lor.

Sting apoi lampa și deschid fereastra ca să aștept somnul care nu venea de nicăeri. Lumina lunei năvălește odată cu răcoarea plăcută a nopților de munte și cu gălăgia Leșului, care trecea la doi pași de casă. Estompați în cărburi, munții se odihneau în liniștea deplină. Căzuți într'un somn, pe care-l așteptau de veacuri, păreau niște spinări și grumazuri de uriași osteniți, adormiți de cântecul apelor, doină din pietre și valuri de lacrimi. Micile furnici, oameni și vite, prin adăposturi și pe câmp, s'au înfrățit pentru o clipă cu pământul și stânca, în somnul naturei. Nici un lătrat de câine, nici o șoaptă, nici o fereastră luminată nu îndrăsnește să turbure acest somn. Gândurile mă purtau prin case și pe câmp, la aceste ființe necăjite, care veacuri de-a rândul, au stat la sânul amar și otrăvit al unei mame vitrege. Cât de mult i-o fi schimbat înstrăinarea?

Mâine în zori m'or recunoaște ca frate, sau m'or privi ca pe un străin, ca toți acei prea cunoscuți, cari i-au mințit, i-au înșelat, i-au jupuit atâta vreme? Emoția primei întâlniri îmi alunga somnul tot mai departe.

A doua zi — Duminică — merg la biserică, cu colegii. Oameni întâlniți pe drum și în biserică, erau la fel cu cei lăsați de mine departe, pe plaiurile oltenești. Mă frapează mult asemănarea între portul acestor oameni și acela al muntenilor din jud. Gorj și Vâlcea. Văd frățeasca legătură, în opincile cu nojițe lungi și frumos aranjate, în cioarecii cu cămașa lăsată puțin peste ei din strânsura voinicească a chimirului de piele, în pieptarul de cojoc, în îmbrăcămintea femeiască cu iie, cojocel și catrințe prinse în brâu cu bete, în opincile delicate cu obială de pănură pe pulpa goală și fragedă a picioarelor cu picior de păpușe, în râurii de arniciuri, care le învelesc umerii legați și plinătatea sânilor pârguiți, în copia plină de drăgălășenie a co-

piilor, care îngână până în cele mai mici amănunte portul părinților. Culoarea albă care le domină partul, dă nota curăției sufletești și trupești.

Copiii și tinerii frumoși și voioși, contrastau cu bărbații mai în vârstă, cu fețe trudite de muncă și grije. Zâmbetul tuturora, e dragoste și bunătate. În ochi le-au îmbinat părinții, credința din ochii mioarelor, limpezimea picăturei de rouă cu istețimea apelor zglobii care sar din piatră 'n piatră; durerea suferințelor care au trecut și care au rămas cu dorul cântecului din fluer și melancolia culeasă de ciobani de pe coline în amurg. Din gura lor iese cuvântul crud ca brazda de primăvară și gingaș ca gunguritul de copil. Semințele de neghină ale graiului străin, nu prind pe stâncă și vremea le înăbușe.

Nimic n'a putrezit și nimic n'a ruginit, din comoara pe care strămoșii noștri, Agatirșii sau Dacii, au lăsat-o în mâinile lui Dumnezeu, închisă în altarul munților, atunci când numele lor a fost înghițit lăcomește de hoardele năvălitoare.

Depun smerit pe hârtie, ruga pe care cuviosul părinte Vasile Coșbuc o înalță în fața micului altar al bisericuții și în fața marelui altar al naturei în numele feței trudite de muncă și grije; „Îndură-te Doamne spre poporul tău și bine cuvintează moșenirea lui".

La porunci d-l Șef al Echipei m'a prezentat locuitorilor, care mi-au urat să trăesc.

Lt. Dr. med. vet. I. DOBRINESCU
echipier

31 Ianuarie 1937

CĂMINUL DELA BORDUȘANI

Când am poposit cu echipa în satul Borduşanilor şi am purces la fixarea programului de lucru, ne-a fost peste putinţă să ne gândim la ridicarea unui local de cămin, date fiind împrejurările şi greutăţile locale. Ne-am resemnat, aşadar.

Singur unul din echipieri, păstra în privire un semn de îndoială, că adică, lucrul n'ar fi cu neputinţă. Mi-am zis: „visuri de om tânăr..."

Când am venit la o a doua inspecţie a echipei, acest echipier, care-şi făcuse de data aceasta şi vreo doi-trei adepţi în echipă, îmi spuse că el vrea să ridice un cămin în Borduşani.

— „Bine — zic să-l ridicaţi, dar nu avem nici o perspectivă de succes... Cu ce să-l ridicaţi? Vă sfătuesc, în orice caz, să fiţi cu băgare de seamă, ca nu cumva să vă încurcaţi..."

Când am plecat prietenul meu iar m'a privit având în ochi un semn, de data aceasta de nădejde şi mi-a zis:

— „Eu voi cerca..."

I-am răspuns:

— „Cearcă, dar să fii prudent..." El a zâmbit...

Când am venit a treia oară, planul ridicărei unui cămin căpătase unele precizări.

Studiind laolaltă aceste posibilităţi, le-am găsit destul de slabe, ca să zic prietenului meu:

— „Cu acestea, încă nu se poate ridica un cămin..."

El m'a întâmpinat cu un zâmbet:

„Și totuși voiu face cămin..."

Eu, iar i-am spus:

— „Gândește-te bine!..."

Bănuiam însă că prietenul meu ascunde în sine unele lucruri, pe care nu voia să le dea la iveală decât atunci când se va simți biruitor asupra unor greutăți cari stăteau în cale.

Cu toții, ne-am mărginit să-l poreclim „Cămin" sau „Cărămidă" pe acest echipier încăpățânat în credința lui că trebuie să ridice un cămin în Bordușani. Trebue să-i deslușesc porecla de „Cărămidă" pe considerația că la început, el concepuse planul fabricărei de către echipieri, a cărămizei trebuitoare căminului.

În scurt, trebuie să arăt că, până în cele din urmă, prietenul nostru a izbutit.

Și anume: a dibuit locul din jurul primăriei pe care se aflau temeliile unei școale de copii mici, părăsite încă mai de mult, — a purces a convinge pe primar și pe consilieri că primăria ar face bine să doneze acest loc cu temelii vechi Căminului Cultural din Bordușani, — a căpătat o încheere a consiliului în acest fel, — a dibuit iarăși niște cărămidă ieftină la un mic proprietar din comună, — a plecat la Călărași și a luat înțelegere cu prefectul județului, care a încuviințat donația proectată, mai căpătând dela el și un dar de 25.000 lei pentru construirea localului, cu nădejdea că, la anul, se va da o altă sumă, — a mers la proprietarii din localitate și le-a cerut să contribue și ei cu lemne, cărămizi, etc. — a aflat meșteri iefteni, care, fiind vorba de cămin, au donat și ei cinci zile de lucru gratuit, — și nădăjduește că până la ple-

carea echipei să mai afle generoşi donatori printre cetăţenii satului.

Azi, în clipa când scriu aceste rânduri, zidarii lucrează de zor la ridicarea căminului din Bordușani, dar prietenul nostru, echipier încăpăţânat în ideea lui, stă ca un meşter-arhitect în preajmă, văzând cu ochii coborârea ideei lui în faptă.

Când l-am văzut ultima dată, el mi-a zâmbit — şi fără umbră de trufie, a tăcut când i-am spus... — „Bravo, Marinescule, felicitările mele!..."

Căci despre Stan Marinescu, şeful echipei din Bordușani este vorba.

Azi, porecla lui s'a transformat în renume, — i-se zice: Stan Marinescu-Cămin...

E drept însă că zi de zi şi necontenit mai aproape i-au stat în jur, toţi ceilalţi echipieri, câştigaţi dela început de el ideei ridicărei căminului din Bordușani.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

15 Septembrie 1935

TROIȚA DELA BORDUȘANI

Ziua de Sf. Maria 15 August.

Echipa a hotărît între altele, pentru ziua aceasta o strigare pentru strângerea banilor trebuitori înălțărei în Comună, a unei troițe care să amintească jertfa celor căzuți în războiu.

Lumea e adunată afară, pe un loc viran curățit de bălării de echipieri însăși, sus pe un mic podium, corul condus de priceputul Ene Brănișteș, execută câteva arii populare și patriotice. Vremea e frumoasă și oamenii, cu toată seceta, sunt cu bună voință.

Și la momentul potrivit, un glas cald se ridică:

„Oameni buni, se cade să înălțăm în mijlocul satului D-vs., o troiță, ca pe vremuri, întru aducerea aminte a celor care s'au jertfit, ca noi astăzi să putem trăi într'o țară slobodă și frumoasă. Satul care n'are acest semn este un sat care nu-și respectă înaintașii, și pe care se cade să nu-l ajute nici Dumnezeu".

Sufletele ascultătoare au fost mișcate și atunci vorbitorul, a mai strigat:

„Iată să strângem chiar acum banii trebuitori. Echipa varsă și ea de îndată, suma de cinci sute lei".

Și de necrezut: într'o jumătate de ceas, s'a subscris pe loc, suma de 10.000 (zece mii) lei, din care mai bine de jumătate a și fost vărsată.

A doua zi și cealaltă jumătate s'a aflat în mâna casierului Comitetului, instituit în acest scop.

In grabă am purces la Societatea „Cultul Eroilor" am ales un model frumos și troița a fost comandată pentru suma de 9000 (nouă mii) lei.

Vreme de două săptămâni ea a fost lucrată, în atelierele societății, din stejar tare, având pe ea o vorbire amintitoare, alcătuită de soborul Echipei.

Când, în ziua de 12 Septembrie, troița a sosit în sat la Bordușani, a fost pentru toți o mare îmbucurare. Echipa, Primarul, Preotul, Invățătorul și sătenii din preajmă au pus cu toții mâna s'o înalțe cu grabă și cu grijă. Unii alegeau locul, alții săpau groapa, alții pregăteau betonul și toți la olaltă, se opreau din lucru, ca să zică: „Ce frumoasă-i și ce mândră are să se înalțe în mijlocul satului"!

Și scurtă socoteală, în seara de 13 Septembrie ea a stătut înălțată în chiar inima satului, pe un colț de loc dela răspântia drumurilor, având aproape nouă coți dela fața pământului.

A doua zi: Sărbătoarea Inălțărei Sfintei și de viață dătătoare Cruci, hărăzită să înălțăm și noi troița.

Dis de dimineață, satul a început a se tălăzui spre biserică. Un sobor de patru preoți au săvârșit o slujbă minunată. Biserica plină. Prefectul Județului și alți oaspeți de față. Tinerii premilitari, în număr mare, cu conducătorii lor. Corul mai vioi ca totdeauna. Zeci de colive pentru cei morți în războiu. După slujbă un impunător parastas, iar după aceia, o procesiune (tot satul) dela biserică la locul troiței. Aud șoapte: „Bine că le-a dat în gând domnilor Studenți, să facă treaba asta"! iar altul răspunzând: „De nu veneau ei, nici că se făcea"!

Intr'o cucernicie cum rar se vede, lumea bulucește toată

în jurul troiței. Toate uliţele stau gâtuite de popor. Acelaș sobor de preoți face slujba sfințirei apei, și stropesc troița.

Incep vorbirile. Puține și scurte. Toate preamărind jertfele celor morți și cerând celor de față o viață la înălțimea acestor jertfe.

Multă lume are lacrimi pe gene, femeile plâng, și lacrimi pentru cei morți și lacrimi de recunoștință pentru cei care s'au gândit la acești morți dragi.

Dumnezeu trimete asupra tuturor cer senin și pace în suflete.

Mergem pe urmă la școală. Acolo echipierii au mai făcut un lucru de ispravă. Unul din ei, Agronomul Al. Petruș, bun desenator și suflet cu drag pentru această comemorare, a făcut un prea frumos tabel al celor morți, pe care echipa l'a așezat pe unul din pereții vestibulului Școalei. Deasupra lui au pus icoana Învierii Domnului, iar deasupra icoanei, o candelă donată tot de echipă.

Acolo școlarii vor întreține candela mereu aprinsă, aducându-și necontenit aminte de cei morți. Se va sădi astfel în sufletul lor, sămânța neuitărei și a faptei bune.

Și așa a fost cu troița dela Bordușani.

Dar ceeace este mai însemnat ca toate, mai mult ca troița însăși, ca lemnul și așezarea ei, este altceva. Și anume: Satul a fost răscolit, satul a înțeles rostul troiței, a stătut cu mare dragoste pentru frumosul gând și grabnica înfăptuire a lui, avute pentru sat de studenții echipei, satul își are acum un semn duhovnicesc care nemurește jertfele înaintașilor, și în jurul acestui semn, însăși ceva din viața satului se va schimba. Fără de aceasta troița ar fi fost lucru zădarnic.

Sunt multe dovezi că troița din Bordușani nu e numai un lemn în chip de cruce.

A doua zi mergând cu echipa în satul Cegani ca să punem temelia Căminului Cultural „Unirea", învățătorul I. Ioanid (un inimos comandant al premilitarilor) mi-a spus insistent și cu căldură:

„A fost așa de frumos și troița e un lucru așa de însemnat pentru educarea satului, încât nu mă las până ce nu ridic și eu una aici, în scurtă vreme"!

Iată o primă roadă a troiței din Bordușani.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

23 Septembrie 1935

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

O ECHIPĂ ZIDITOARE DE BISERICĂ

Poate că satul în care Echipele Regale Studențești de anul acesta au să se izbească de cele mai mari greutăți este Regina-Maria din Caliacra. Aceasta nu pentrucă locurile ar fi mai rele decât în alte părți: de pe terasa de 200 metri înălțime și cam primejduită de arșiță, se vede în vale, la 4 kilometri depărtare, coasta arcuită a Balcicului, scăldată de cea mai albastră mare a țării românești. Apa de băut trebue căutată însă la 50 metri adâncime și un puț este o bogăție. Apa curgătoare sau vâlceaua cu locuri de adăpost și cu verdeață sunt pe-aici lucru necunoscut. Închipuiți-vă atunci ce trebuie să fie pentru niște oameni veniți dela munte, unde izvoarele și șipotele cântă de pretutindeni și îndulcesc viața, Românii macedoneni dela Peștera, și ce trebue să fie pentru ceilalți oameni, tovarășii lor de colonizare, veniți dela marile ape bănățene, Dunăre, Tisă și Timiș, Românii iugoslavi, așezarea și traiul în aceste pământuri atât de deosebite față de ce-au lăsat! Omul se rupe de-acasă și pleacă deobiceiu după mai bine. Aici pentru fiecare zi din viață trebuie dată o luptă și fiecare pas trebuie cucerit.

Satul era până eri mai mult o dejugătoare decât un sat. E drept că bordeele, afară de un mic număr, care trebuie desființate și ele cu ajutorul echipei, au fost înlocuite de case. Oficiul Național al Colonizării a lucrat, zidind și civilizând, spre lauda lui, în aceste paragini. Dar sufletește satul nu există încă, și n'avea cum să existe, ca o unitate

conştientă de sine, cu un program de viaţă comun, numai în cei patru ani de când Românii, atât de neasemenea ca loc de plecare şi ca înrâurire de cultură, macedoneni din Bulgaria, Bănăţeni din Jugoslavia şi oameni din Vechiul Regat, s'au găsit strânşi împreună. Să se gândească fiecare echipă în locul echipei din Regina-Maria, ca să-şi dea seama dacă am sau nu dreptate, când scriu că aici se lucrează în împrejurări mai grele decât oriunde aiurea.

N'o scriu aceasta însă nici pentru ca echipa să se umple de sine şi nici pentru ca ea să se sperie. Lucrul era cunoscut dinainte şi de aceea am ales dintre satele noui dobrogene tocmai Regina-Maria. Ci o scriu numai ca să se ştie şi să ştie şi cei cari vor ajunge la aceeaşi încheere cu noi, că am ştiut-o.

Intre alte lipsuri, pe care Echipa Studenţească le-a descoperit din întâia zi, este lipsa bisericii. De patru ani, de când au poposit la această răscruce de drumuri, unde toată Dobrogea nouă răsăriteană se întâlneşte, oamenii nu s'au mai rugat. Tocmai când erau mai singuri şi mai neajutoraţi, ei n'au mai putut să vorbească lui Dumnezeu. Incă patru ani la fel, şi căile chiar ale credinţei au să se închidă înaintea lor. Zădarnic ne vom mai osteni atunci să-i întoarcem şi să-i reîncreştinăm.

Balcicul, care e numai la câţiva kilometri, le pune la îndemână cele două biserici ortodoxe şi româneşti ale lui. Dar, în afară că orăşelul e locuit pe jumătate de Bulgari şi cel puţin la cântările dela o strană, dacă nu chiar din uşa altarului, se aude încă limba bulgărească veche, coloniştii, şi mai ales femeile lor, nu înţeleg să se ducă să se închine atât de departe şi la o biserică străină de sat. Din peste o mie de locuitori, numai două sau trei femei pe fiecare Duminică, dacă se coboară pe drumurile de piatră către bisericile Balcicului. Intre Bănăţeni s'ua cuibărit

Nazareii. Cine crede că Românii au un rost ca popor creștin, își dă seama că nu se mai putea întârzia. Este ceea ce și-a dat seama echipa.

Ea a început, ca de obiceiu, prin a aduna pe locuitori și a se sfătui cu ei. Încă dela întâia adunare s'a hotărât să se alcătuiască un comitet de construcție, cu sarcina să facă tot ce-i va sta în putință ca să înzestreze cu o biserică satul Regina-Maria. Satul e gata să muncească și el, făcând și cărând piatră și îndatorându-se la orice alte lucrări de care e în stare. Echipa rămâne să îndrumeze toată această muncă și să deștepte bunăvoințele din afară.

Cea dintâi dintre aceste bunăvoințe a fost aceea a Asociației Creștine a Femeilor. Ea are un cămin de odihnă la Balcic lângă Palatul Reginei Maria, unde tocmai își petrec o lună de vară 75 de fete, cele mai multe din cursul superior de liceu. Asociația, îndată ce-a auzit de acest gând, n'a cerut decât să poată fi de ajutor. De altminteri, ea a fost întâia instituție din Balcic, rămasă până astăzi singura, care a descoperit că în satul de pe terasă a descălecat o Echipă Studențească și a venit s'o vadă la lucru.

Asociația a pus numaidecât la cale două lucruri: o slujbă în paraclisul Reginei Maria, cu o predică, din care să se afle ce se urmărește și să iasă îndemnul pentru ascultători, și o serbare de seară, în sălile Căminului, pentru strângerea întâilor fonduri. Amândouă au izbutit de minune. Întâiul pas pentru ridicarea bisericii din Regina Maria a fost plin de binecuvântare. El ne dă dreptul să avem toată încrederea în celelalte.

Trebuia să fie cineva de față, în bisericuța cu sfinții albaștri zugrăviți de Demian, cu florile pline de miros și cu marea licăritoare în toate deschizăturile ușilor, pe care Regina Maria s'a gândit s'o așeze aici, aidoma după o bi-

sericuță întâlnită prin insula Cipru în călătoriile Ei răsăritene; trebuia să fie de față când fetele în alb, ca o parte coborâtă și întrupată pe lespezi din horele albe ale îngerilor de pe pereți, cântau cântece de laudă Mariei; trebuia să fie de față când se vorbea de acea ctitorie, adusă încoace pe mare ca o corabie de piatră de cârmaciul ei regesc, pe căile apostolilor și creștinătorilor neamului nostru, ca să nască din ea o altă ctitorie, în satul vecin, care poartă numele Reginei, și cu hram Adormirea Maicii Domnului, apărătoare de vânturi și de valuri; trebuia să fie de față la toată această bucurie ca să-și dea seama de ce început frumos a avut parte hotărîrea Echipei.

Trebuia apoi să ia parte, în sala luminată cu lampioane și cu luna plină în ferestrele deschise deasupra mării, la serbarea cu punerea în scenă a unor versuri biblice de Ion Pillat, cu legenda dramatizată, de care se bucură Stella Maris în Asociație, cu o parodie clasică, în care apare Dionysos, zeul Balcicului, cam îngrășat și anacronic, și cu alta shakespeariană, și cu nenumărate și fragede coruri, ca să judece, câtă artă și câtă râvnă poate stârni o improvizație, atunci când este mare și îmbietoare. Balcicul a fost de față, cu cei mai buni oaspeți și localnici ai lui. Iar, ca urmare practică, întâile mii de lei s'au strâns.

Oricare va fi soarta acestei hotărîri și oricât de însemnate vor fi contribuțiile viitoare, noi nu vom uita-o niciodată pe aceasta, cea dintâi, și în jurul bisericii visurilor noastre vom vedea pe fetele creștine rugându-se și cântând. Iar, din rugăciunea și din cântecele lor, zidurile ridicându-se și acoperindu-se treptat, în culori albastre, ca în paraclisul lui Demian, de toți sfinții și de toate sfintele cerului.

EMANOIL BUCUȚA

24 August 1935

INTRE COLONIȘTI IN DUROSTOR

Satul Cusuiul din Vale, răsbotezat Timoc și așezat prin niște vâlcele dobrogene la câțiva kilometri pe Dunăre, în jos de Turtucaia, adăpostește și el de anul acesta o echipă studențească. Este o echipă de altă înfățișare și cu un program de lucru însuș, care nu mai seamănă în totul cu programul obișnuit.

Echipa este voluntară și alcătuită din studenți și elevi din ultimii ani de liceu. Sunt nu mai puțin de 40. Toți sunt însă copii de Români din Bulgaria, mai ales din județul Vidinului, până la râul de graniță dintre Bulgaria și Jugoslavia, dar nu și dintre neamul românesc, la el acasă, din uitate timpuri, pe ambele lui maluri. Râul se chiamă Timoc și de-aici și numele satului. Alți studenți își au părinții și vatra în județul Plevna.

Maicuseamă de zece ani încoace Românii din acele părți care aveau o legătură sufletească, fără să mai aibă una culturală cu neamul întreg, pentrucă școlile în limba lor fuseseră, începând de pe la 1907, închise, au început să-și trimeată copiii între noi la studii. Acei copii au crescut mari, au trecut prin liceu, prin universități și școli speciale și astăzi alcătuesc o armătură spirituală pentru ai lor de-acasă. Dar acasă nu se mai pot întoarce. Autoritățile din țara de baștină n'au privit cu ochi buni această trecere

către școlile noastre și direct sau indirect, s'au pus deacurmezișul oricărei întoarceri și exercitări de profesie învățată. Părinții înșuși au avut să sufere, limba din biserică le-a fost luată și atunci mulți dintre ei au plecat dincoace de Dunăre și au cerut să fie colonizați la noi. Astfel s'a înfiripat satul Timoc, iar studenții de altă supușenie odinioară, au ajuns cetățeni români. Ei au cerut acum să li se dea voe să alcătuiască o echipă voluntară, care să lucreze în satul lor, făcut aproape ca un Muzeu al Satului român din Bulgaria, cu oameni mai din toate satele deacolo. Iată de ce ziceam că aici și cadrul și elementele sunt noui, iar, pentru Fundație, lucrul într'un sat de coloniști, o experiență dintre cele mai vrednice de interes.

Studenții s'au apucat vitejește de treabă din întâile zile. In cât de grele împrejurări, nu mai e nevoe de amintit. Oamenii, în cei câțiva ani de când au venit, abia și-au putut încropi o gospodărie cu foarte mari lipsuri. Starea lor de suflet însăș rămâne încă aceea a colonistului, care își înfige abia rădăcinile, caută cu grijă împrejur, se teme de tot felul de primejdii, care îl lovesc pe el mai greu decât pe alții, o recoltă slabă, o boală. Urechea, pe care o apleacă la o îndrumare, este de aceea, în acelaș timp și mai atentă și mai neîncrezătoare. Simte că are nevoie de ea mai mult decât alții, dar i se pare totdeauna că altceva mai grabnic și numai de el știut îl pândește, și o mai amână.

Echipa s'a încărcat la Oltenița în două bărci de 24 de crivace. Barcagiii sunt Turtucăeni și știu pe cine poartă în sforul apei. Sunt veseli parcă oaspeții le-ar fi venit lor. Neapropiem de malul cu vii și cu coaste din stânga și ne depărtăm de malul drept, jos și cu sălcii. Din ostrovul din fața Cusuiului se aude un cântec tânăr, de foae verde. Un

băiat de colonist încarcă lemne într'o barcă și cântă fără grijă, ca acasă. Dunărea îi duce glasul până departe. Noi ascultându-l, ne-am uitat unul de altul. Cântecul parcă era cântat pentru noi. Satul, ca în vremea veche, ne întâmpină cântând.

In dumbrava de plopi monumentali dela marginea Dunărei, după care intrarea satului se vede din sus și din jos dela kilometri, ne așteaptă directorul școlii, primarul, lume. Cei mai mulți dintre studenți sunt cunoscuți, fii sau rude cu oamenii din sat. Prea puțini vin pentru întâia oară și se bucură de ceeace văd ca de ceva nemaivăzut. Planul de lucru se face în parte chiar de aci.

Prin lunca fluviului, de pe care ne-au însoțit tot timpul căruțe dobrogene mergând la sate, apa dă pe dinafară câteva luni din an. Atunci Cusuiul e tăiat de lume și grânele stau în coșare, cu toate că Turtucaia și Oltenița ie-ar plăti cu bani. Oamenii se închid în case și așteaptă soarele, ca să mai usuce locurile și să le îngăduie să înhame caii la căruțe. Echipa are să facă un drum, vreo 3 kilometri din nou, pe terasă, prin islaz, iar alți 6, până la șoseaua Turtucăei, îndreptând o cale mai veche strategică. Această lucrare, lungă și grea, la care băeții sunt gata să se înfige, are să poarte numele „Drumul Fundația Principele Carol". Parcă-l și vedem, cu poduri peste râpi și derele, cu șanțuri pe de lături, iar prin sat, cu margini pietruite pentru picior, și mai ales cu stâlpii de lămurire: „Drumul Fundația Principele Carol. Cusui—Șoseaua Turtucaia 9 Km."

Pe când urcăm malul la sat și de jur împrejur sub noi Dunărea își arată valea șerpuită plină de ostroave, de coturi și de verdeață, căutăm un loc pentru o clădire a Căminului. Nicăeri o casă a tuturor nu e mai de trebuință decât aci, unde oamenii se simt singuri și nu s'au legat încă

între ei. Căminul Cultural, ivit între aceşti Români noui, cu altă ţară, cu altă şcoală şi cu alte datini în amintire, e dator să le arate în întâiul rând ce este România, cu sufletul şi creaţiile ei culturale, şi să-i înfieze. Echipierii sunt gata să lucreze chiar ei cărămida şi să pună şi mâna la casă. Atâţia au ajutat la locuinţele prietenoase, acoperite cu ţigle, ale coloniştilor. Căminul trebue să aibă însă un turn înalt, care să vadă şi de unde să se vadă departe pe apă!...

Peste o săptămână dispensarul lucrează. Vin şi oameni din alte sate, care trebue să-şi spue durerea cu tâlmaciu. Toţi sunt primiţi cu aceeaş bunăvoinţă. Se îngrijesc mamele. Se dau lecţii practice de gospodărie.

O prăjină nespus de înaltă, cu un steag fluturat de vânt la vârf, arată locul unde cercetaşii, veniţi într'un grup harnic şi disciplinat dela Galaţi, îşi fac exerciţiile împreună cu echipierii. La doi paşi de-acolo alt steag se ridică peste locuinţa lor, în curtea singurei geamii din sat, care nu mai are astăzi decât un credincios. Toate sunt aici pentru ai noştri noui şi ciudate, deşi sunt numai ruine de duse măriri.

Intr'o parte se lucrează la şanţuri, în alta se duce pietriş la fântânile, unde se scăldau înainte în tină bivolii, scufundaţi până la coarne; pe o coastă se curăţă cimitirul, cu morţii şi crucile năvălite de burueni. Pe undeva pe-aproape are să se ridice o troiţă, care are să fie întâiul monument al Românilor din Bulgaria, amintitor al unei fapte a lor. lui Popa Dragsin, călugărul bănăţean ajuns la ei pe la 1860 şi ceva şi încins la treabă, ca să-i scape de bulgarizare. Istoria, pe care nu şi-au putut-o decât face, dar nu şi scrie, în pământurile de unde au venit, au să şi-o scrie la noi. Datinele, jocurile, poveştile, zborurile vestite, dela

Dunărea vidineană, le-au lăsat acasă; echipa a început să le deștepte din nou, în mari petreceri, care au făcut să licărească deodată toți ochii și să alerge lumea. Sunt căi pe care oamenii din Cusui trebue să capete mai cu seamă un nou suflet. Echipa lucrează la ele, după fel și după scopuri, rând pe rând, cu târnăcopul sau cu vorba dulce.

Exercițiile de educație fizică sunt în mare parte lecții de înnot. Toți acești 30, 40 de băeți pot să treacă Dunărea fără nici o greutate, unii de două, trei ori, vorbindu-și sau cântând, ca strângătorul de lemne din ostrov din întâia zi, care se uita la noi, vâslind, și ne cânta din umbra sălciilor de peste apă. Sunt destui printre ei cari au trebuit să vie la noi peste fluviu, cu legăturica de haine în spate și încurcând stelele mari de toamnă cu luminile din Cetatea sau din Maglavit. Orice lovitură prea tare de braț în apă putea să le trimeată din urmă un glonț în oase.

Suntem într'un pământ de margine și oamenii, chiar când sunt tineri, ca membrii acestei echipe studențești voluntare, trebue să aibă în ei ceva vitejesc. Munca lor va purta aceeaș pecete. A început să se cunoască. Peste câtva timp vom sărbători un sfert de secol de când aceste locuri, care trebuiau udate și legate cu sânge de ai noștri, au sporit moșia neamului românesc. Steagul înălțat peste echipa din Cusuiul ca și steagul, care, la celălalt capăt al Cadrilaterului, fâlfâe peste echipa din satul Balcicului, Regina Maria, au și acest înțeles. Ele pregătesc prin muncă serbarea. Sunt steaguri de graniță și botează aerul. Aerul de răspântie, venit din toate părțile, se umple deodată de miros de flori de țară și de istorie. Stegarii sunt echipieri ai Fundației Culturale Principele Carol.

EMANOIL BUCUȚA

23 August 1936.

DELA MUNTE LA DUNĂRE ŞI PÂNĂ LA MAREA CEA MARE

Sunt trei echipe, vrednice, după cunoştinţa mea, să stea fără sfială alături de cele mai bune care au umplut ţara cu svonul muncii lor harnice. Lucrările puse la cale şi duse la capăt de ele întrec tot ce ne-am închipuit că au să poată face câţiva tineri plini de oricât avânt şi ajutaţi de oricâte bunăvoinţe, particulare sau oficiale. Mă gândesc la frumosul sat muscelean, Stăneştii, cântat de Râul Doamnei şi umbrit de munţi, şi la aşezările dobrogene de colonişti, una, Cusuiul din Vale sau Timocul, cu Români din Bulgaria, în Durostor, la Dunăre, şi alta, Regina Maria sau Poarta Balcicului, cu Români macedoneni, iugoslavi şi olteni, în Caliacra, deasupra Mării. Vom aduce ca dovadă, numai câteva fapte, cele hotărîtoare.

In Stăneşti s'a ţinut la 13 Septembrie adunarea căminelor muscelene. Deşi vremea a fost împotrivă, cu ploi în zilele din ajun, care au noroit drumurile, şi cu nori grei în ziua aleasă, care au adus o răcoare de iarnă şi au îndemnat pe oameni să rămână acasă, gândul nostru s'a împlinit întocmai. Delegaţi mulţi şi buni, din Nucşoara, din Corbi, din Berevoeştii Ungureni, din Godeni, din Coteşti, din Goleşti, învăţători şi preoţi, cei dintâi la datorie, s'au grăbit la chemare. Slujba dela biserică a fost ascultată ca la Paşti. Răspunsurile se dădeau de corul de fete şi de tineri pregătit de Echipe. Cântăreţi de strană erau la stânga

un teolog și la dreapta un filolog. Pe marginea de sus a balconului își rezemau copiii bărbia, fragezi și mirați ca îngerii cari se uită la Madona Sixtină în pânza lui Rafael. De-acolo și dintre ei a fost spus crezul, subțire și nevinovat, parcă ar fi venit din cer. Predica se desfășura în jurul Evangheliei Iubirilor, a lui Matei, ca și cum ar fi fost anume aleasă pentru acea zi.

Ședința de dări de seamă, în care mădular după mădular al echipei a arătat pe scurt și cu fapte ceeace s'a lucrat în toate domeniile, a fost nu numai plină de învățăminte, dar a stârnit un adevărat entusiasm. Nu trecuse decât o săptămână de când Patriarhul României ascultase și întrebase pe aceleași locuri, după ce venise anume ca să-și dea seama, chiar din mijlocul treburilor, de ceeace poate să facă o echipă și cum lucrează. După Capul Bisericii alergaseră acum credincioșii, ca să aibă aceeaș bucurie înaltă. Sătenii, pentru cari și alături de cari se făcuseră toate, ascultau și ei, bucuroși de câte auzeau, ca și cum ar fi privit pe alții și ar fi fost astăzi niște oaspeți străini deavalma cu ceilalți.

Dintre întrebări și discuții, cea mai de seamă a fost aceea a legăturilor dintre Cămine și a legăturilor acestora cu Fundația. Peste cele mai multe n'a descălecat niciodată vreun inspector sau alt trimis al Instituției, care să le spue vreun cuvânt și să le dea vreo îndrumare. Încheerea la care s'a ajuns, în fața neputinței ca peste 1500 de sate cu cămine risipite pe tot întinsul țării să fie cercetate regulat, a fost gruparea pe județe, cu adunări cel puțin anuale județene și cu legătura ne întreruptă și ușor de făcut, cu orașul din mijlocul lor, de reședință.

La cercetarea lucrărilor celor mari, toți au rămas uimiți, cum am rămas și noi, pentrucă niciodată mai de vreme

şi cât în cursul a trei ani le-am încheiat bucată cu bucată, nu mi se arătaseră ca acum, faţă de atâţia martori: înaintea clădirii Căminului, care este un adevărat palat cultural; înaintea băilor, aşezate pe malul râului; înaintea stadionului tăiat cu târnăcoapele în piatră, pe sute şi sute de metri pătraţi, ca în vechea Eladă. Cu aceste lucrări şi cu rostul din ele, faţa satului s'a schimbat. Stăneştii de după venirea echipei studenţeşti se poate zice că nu mai sunt Stăneştii de dinaintea venirii ei. De departe, de pe şoseaua înaltă de pe muscele, care duce la cetatea domnească a Curţii de Argeş, Căminul cu liniile lui monumentale stăpâneşte toată valea. O puternică placă de bronz zidită în pridvor, la locul cel mai de vază, înşiră pe morţii în marele războiu ai satului, cari au căzut ca să fie cu putinţă toate acestea. Trecutul de sânge stă la intrare şi apără.

La Cusuiul din Vale, studenţii ajutaţi cu o mare bunăvoinţă de prefect, au putut să lucreze o adevărată şosea romană, cu plugul uriaş american, cu sapele lui de oţel scurmând şi netezind pripoarele, cu sutele de braţe spărgând piatra cu dinamita şi punând în mişcare sute de căruţe, zile şi săptămâni, din patru sate. Cusuiul nu se mai teme de vreme rea şi de răscoalele Dunărei. El are o legătură trainică şi sigură cu Lumea. Oamenii şi-au dat tarlalele şi viile, pentru ca şoseaua aceasta, pe toată întinderea ei, de vreo 9 kilometri, să se poată înjgheba. Oricine s'ar fi împotrivit, ar fi fost, de altminteri, aruncat la o parte de marea voinţă românească de construcţie, în nişte locuri lăsate, aproape din vremea strămoşilor, timp de sute de ani în paragină. România, mai ales aci, trebuie să ştie să-şi tragă drumurile proprii, înlăturând orice împotriviri şi duşmănii.

În celălalt capăt al Cadrilaterului, Echipa lucrează de zor, cu Marea și Balcicul peste marginea terasei, la una din cele mai frumoase, dacă nu va fi chiar cea mai frumoasă biserică a Dobrogii noui. Ea dă un răspuns tineresc celeilalte fapte, ieșită din aceeaș voință de construcție, care este săparea din vale a portului din Balcic. Țara se pregătește să serbeze 25 de ani de când aceste locuri dela Mare și dela Dunăre, păzite de vulturul nostru încă din zilele lui Mircea Bătrânul și Cozianul, s'au întors la vatra cea caldă a neamului românesc. Tineri dintre cei mai buni lucrează în numele Regelui, tăind drumuri, ca Romanii, și ridicând biserici, ca strămoșii, dealungul acestui hotar. Putem avea încredere!

EMANOIL BUCUȚA

27 Septembrie 1936

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

MUNCA PILDUITOARE A CELOR DIN RUDĂRIA

Nu se socoteşte rodnicia muncii unei Echipe numai după cât au putut să înfăptuiască cei opt sau nouă echipieri, ei înşişi. Nu se iau în seamă la facerea socotelilor nici miile de metri de şanţ săpate de mâna lor, nici podurile — pentru cari ei singuri au tăiat lemne în pădure şi le-au târît peste râpi până la locul unde trebuiau să fie clădite, — nici stâncile prăvălite, nici cărămizile frământate de ei înşişi, în sfârşit nici o ispravă a lor, dacă a fost făcută fără să fi trezit râvna satului de a fi părtaşi la ea.

Munca unei echipe care a lucrat astfel este o muncă irosită, zadarnică şi osândită din capul locului să rămână fără roade. Aceia dintre noi însă, cari am înţeles că ceea ce-i de făcut în primul rând în sat, este formarea deprinderii sătenilor de a muncii pentru satul lor şi cari am adunat pe lângă noi oamenii de bine ai satului, formând din ei o echipă de lucru permanentă, am reuşit pe deplin în misiunea noastră.

Este sigur atunci că lucrurile cari au rămas neisprăvite sau nefăcute de noi, le vor face cei ce s'au înrolat sub acelaş steag cu noi şi că multele rele pe cari în scurtul timp cât am poposit în sat, n'am reuşit să le lecuim, le vor lecui ei, cei cari au deprins meşteşugul dela noi. Cu alte cuvinte, organizarea unui bun Cămin Cultural şi strângerea împrejurul lui a întregului sat, este tot ce poate fi mai trainic şi mai de preţ în activitatea unei echipe.

Un astfel de Cămin am văzut acum de curând la Rudăria. Nu se simte că nu mai este echipă în sat.

Întreg satul este alături de conducătorii lui firești, cari la rându-le fac parte și muncesc în cea mai deplină înțelegere în Sfatul Căminului. Preoții, institutorii bătrâni și tineri, primarul și funcționarii comunali, intelectualii satului, tehnicienii județului, țăranii luminați, toți sunt strânși în Cămin și nici unul nu-și cruță munca atunci când este vorba ca ea să fie pusă în slujba binelui obștesc. Au alcătuit un program potrivit nevoilor satului și s'au așezat cu îndărătnicie să-l împlinească. Sfatul întreg a fost împărțit în echipe de lucru, fiecărui membru dându-i-se în grije o parte din acest program.

Unul dintre cele dintâi gânduri le-a fost să-și clădească un local cu dispensar, cu baie, cu cooperativă, cu bibliotecă, în sfârșit cu tot ce le trebuește. Ca oameni gospodari și pricepuți, s'au așezat din vreme să-i câștige materialul de construcție.

Un membru din sfat, Ioan Dancea, și-a pus la dispoziție un loc arabil, de unde să se scoată pământul necesar cărămizilor. S'a scos din acest loc pământ pentru 50.000 de cărămizi, așa că acum nu se mai poate folosi, întreaga lui suprafață fiind numai gropi. Pentru toată această pagubă destul de însemnată pentru un țăran, Ion Dancea, inimosul sprijinitor al lucrărilor Căminului, n'a pretins nici o plată și nici un fel de despăgubire.

Pilda lui Dancea a avut răsunet în întreg satul și s'a văzut aceasta atunci când a venit timpul să se ardă cărămizile făcute. Trebuiau multe lemne și Căminul n'avea bani să le cumpere. Fiecare țăran atunci, din stiva de lemne din curte, hotărâtă să împlinească nevoile lui de peste iarnă, a rupt o parte și a cărat-o care cu brațele, care cu

carele până la locul unde era cuptorul de ars. Şi s'au strâns atâtea lemne câte au trebuit pentru arderea celor 50.000 de cărămizi. Când şi această treabă a fost făcută, a venit timpul să fie din nou încercată dragostea oamenilor pentru Cămin şi anume atunci când a fost vorba să se transporte cărămizile de la locul pe care s'au făcut, pe locul unde urmează să se facă construcţia. Şi de data aceasta sătenii au răspuns cu aceiaş dragoste şi fără întârziere, aşa încât treaba s'a făcut repede şi fără nicio cheltuială.

Nu sunt oare acestea semnele vădite ale unei bune şi trainice deprinderi de a munci, de a pune cu toţii umărul, pentru împlinirea nevoilor obşteşti? Nu sunt acestea toate prilejuri de înaltă mulţumire pentru cei ce au format deprinderea? Şi nu sunt acestea toate dătătoare de nădejdi pentru toţi cei ce au lucrat la fel cu echipa din Rudăria şi cu conducătorii Căminului de acolo?

Printre celelalte lucruri bune văzute la Căminul despre care vorbesc mai sunt vrednice de amintit:

Societatea de asigurare a vitelor, condusă de un ţăran tare isteţ, Mihai Popovici, societate în care sunt asigurate 785 vite în valoare de un milion 600.000 lei şi o societate de asigurare a cailor în cari sunt înscrise 125 animale în valoare de 300.000 lei.

Mai are Căminul din Rudăria un cor, care tare m'a minunat. Este compus din 40 bărbaţi între 20 şi 50 de ani şi conduşi de un ţăran simplu, Ion Dancea, care ştie numai patru clase primare şi care de dragul de a avea un cor în satul lui s'a apucat şi a reuşit să înveţe să cânte după note. După el au învăţat toţi ceilalţi corişti, aşa că azi la serbările Căminului îl vezi pe fiecare cu partitura în mână, cântând fără greşeală cele mai grele cântece, cele mai multe fiind chiar melodii locale, armonizate pentru cor. Dealtfel

la toate concursurile ținute pe plasa întreagă, corul din Rudăria organizat și condus de Ion Dancea, a fost totdeauna premiat ca cel mai bun.

Am dat aci numai câteva exemple ca să arăt ce înseamnă o treabă temeinic făcută de către o Echipă și ce înseamnă un Cămin viu, un Cămin care ține vie opera acestei echipe.

N. N. POPESCU

31 Ianuarie 1937

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITY

COOPERATIVA CAMINULUI CULTURAL DIN ȘANȚ

Am plecat la sate fiecare dintre noi cu cele mai bune gânduri și hotărâți să muncim și să facem ceva care să fie de folos și în acelaș timp trainic.

Ajunși acolo, nevoile satului, stările nepotrivite de lucruri, ne-au arătat unde trebue să intervenim și ce anume este de făcut. Ne-am străduit apoi, și am reușit în multe părți învingând toate piedicile, să realizăm lucruri conforme cu gândurile cu care pornisem la treabă.

Vreau să vorbesc aci numai de unele dintre aceste realizări și anume despre acelea cari odată înfăptuite trebuesc zi de zi organizate și cari apasă cu destulă greutate atât asupra celor ce le-au croit, ce au avut inițiativa, cât mai ales asupra acelora cari s'au obligat să le poarte pe umerii lor, când noi nu mai suntem în sat.

Astfel Cooperativele, Societățile de asigurare a vitelor, Sfatul de împăcăciune, sunt instituții și organizări pe cari echipele le-au făcut asumându-și doar răspunderea morală, punându-și doar obrazul pentru ele în fața acelora pe cari-i îndemnau să îmbrățișeze inițiativa. Cooperativele au fost în trecut pentru mulți țărani, o tristă experiență, și ca să le recâștigi încrederea și mai ales să hotărăști pe unii dintre ei să-și ia răspunderea materială a acestor înjghebări a fost destul de greu, iar după ce am făcut-o și am plecat din sat, grija de bunul mers al acestor Cooperative și de oameni,

cari ascultaseră îndemnurile noastre, a fost destul de neliniștitoare.

Iată pentru ce eu n'am petrecut Sărbătorile Crăciunului acasă, cu ai mei, ci m'am dus chiar din Ajun la Șanț unde Echipa făcuse o cooperativă, o societate de pagube a vitelor și un sfat de împăciuire „Curtea cu jurați din Șanț", cum îi zic sătenii. Voiam să fiu cu un ceas mai devreme acolo, să mă bucur dacă era de bucurat ori să iau măsuri de îndreptare dacă era cazul.

Faptul că cei ce s'au angajat la aceste treburi au fost oameni cuminți și însuflețiți, precum și faptul că zi de zi, Căminul a priveghiat asupra acestor „fii" ai lui, mi-a dat bucuria deplinei izbânzi a muncii noastre și mai ales mi-a dat curajul să spun și altora ce am făcut noi ca să ajungem aci și mai ales cum lucrează acum singur Căminul cu aceste secțiuni ale lui.

Cooperativa „Dacia Traiană" din Șanț a fost înființată de Echipă în August 1935, cu un număr de 25 membri, cari vărsându-și prima rată din partea lor socială, s'a strâns un capital de **4800 lei.**

Mai erau în sat 5 prăvălii evreești și două românești la o populație de 3000 suflete. Cooperativa noastră n'avea local și până la 7 Iulie 1936, când a venit a doua oară Echipa în Sat, n'a putut face decât operațiuni cu vânzarea porumbului pe care-l depozita la particulari și cu bumbac. Din vânzarea a 3 vagoane de porumb și a bumbacului au realizat un câștig de 2400 lei. N'a fost prea mult, dar a fost destul ca să dea curaj conducătorilor ei. Sătenii băgaseră și ei de seamă că noua cooperativă le este de folos, că nu-i speculează și că trebuie s'o sprijine. Era timpul deci să se facă un pas mai departe. S'a închiriat un local destul de mic și nepotrivit. Aci s'au adus diferite mărfuri

în valoare de 13.000 lei, luate pe credit dela Centrala Cooperativelor de Consum.

Acum cooperativa avea un local, avea şi ceva marfă, n'avea însă vânzător. Problema vânzătorului în acest soi de întreprinderi este foarte grea. El nu poate fi oricine, ci trebue să fie un cunoscător al meseriei şi pe deasupra cinstit. Ca să ai un astfel de om trebue să-l plăteşti bine şi ca să-l plăteşti este nevoie să ai de unde, iar Cooperativa noastră, cu capitalul de 6000 lei, nu prea putea. Iată de ce a trebuit să stea mai mult de o lună cu localul închiriat şi închis şi cu mărfurile date în păstrare pe la consilieri.

La 7 Iulie 1936 a venit pentru a doua oară Echipa în sat. Primul ei gând a fost desigur să pornească şi să pună pe picioare cooperativa. Chiar de a doua zi într'o şedinţă, am hotărît să luăm noi în primire mărfurile şi să facem noi pe vânzătorii, bineînţeles fără nici un fel de plată.

Dela un mare comerciant şi un bun român, Istrate din Rodna, am mai luat marfă pe credit încă de 20.000 lei, marfă pe care noul nostru sprijinitor ne-a dat-o pe preţul de cost. Cu ea am umplut rafturile prăvăliei noastre şi am început să vindem. Fiecare echipier făcea de serviciu câte două zile. Deprinderea meseriei am prins-o repede pentru că ne era drag să muncim pentru un lucru pe care-l propovăduisem cu un an înainte şi pentru că eram stăpâniţi fiecare din noi de dorul de a arăta că prin muncă cinstită şi prin bunăvoinţă, lucrul acela era cu putinţă şi de mult folos.

Am ridicat o lună închieată la saci, am vândut făină, am tăiat săpun pe potriva banilor mărunţi, am măsurat cu metru pânza, am drămuit cu grijă scumpele culori pentru vopsitul lânei, am măturat prin prăvălie şi am stropit

pe dinaintea ei. Ne era drag s'o vedem curată și ne străduiam în toate chipurile să mulțumim pe toată lumea. Curând, foarte curând „bolda" aceasta a fost cea mai cercetată. Astfel în răstimp de o lună am încheiat un bilanț cu 10.000 lei câștig. Ne-a dat mâna atunci să angajăm un vânzător, pus sub supravegherea harnicului și pricepu-tului echipier Băltărețu, învățător din localitate, pe care amintindu-l aci nu pot trece fără să spun că lui i se datorește în primul rând reușita acestei încercări a noastre.

La 24 Noembrie a. c. Cooperativa și-a încheiat bilanțul cu un câștig de 51.000 lei la o circulație de peste 1.000.000. Raportat acest câștig la timpul cât a funcționat regulat Cooperativa — din Iulie până la data bilanțului, — înseamnă că s'a câștigat lunar, în medie, câte 10 mii lei.

Un mare merit al cooperativei este și faptul că ea a făcut sătenilor și o educație națională. Aceasta, precum și înlesnirile de preț, îi face ca numai foarte rar să mai cumpere dela evrei.

Unul dintre cei mai înstăriți dintre ei, nemaiputând face față concurenței, a plecat din sat. În locul lui și în casa lui, una din cele mai mari și mai potrivite, s'a instalat cooperativa noastră. Alți 3 comercianți evrei caută cumpărători pentru casele lor.

Toate aceste rezultate la cari s'a ajuns într'un așa de scurt timp, sunt desigur în stare să-ți dea pe deoparte cele mai mari satisfacții, iar pe de alta, nădejdiile cele mai îndreptățite pentru viitor. De aceia am toată siguranța că încercarea pe care o face acum Căminul de a crea o secțiune forestieră a cooperativei și o lăptărie, va avea toți sorții de izbândă. Sătenii au căpătat încredere deplină în ceea ce face Căminul și cu Cooperativa. Cei cari în chip atât de

minunat au ştiut să răsbească printre greutăţile începutului, vor răsbi cu atât mai bine acum, când au la spate experienţa unui lucru gata făcut, iar în Echipa care la vară merge pentru a treia oară în sat, vor găsi aceeaşi oameni neobosiţi, cari văd în cooperaţie cel mai nimerit mijloc de ridicare economică a satului.

Cum se ajunge la crearea unei cooperative bune, s'a desprins cred din cele povestite mai sus.

Trebue întâi mult curaj, trebue apoi o mână de oameni însufleţiţi şi mai trebue însfârşit ca printre aceşti oameni să se găsească unul care să se priceapă în meserie. Iată unde văd eu secretul reuşitei Cooperativei din Şanţ, în acest om priceput care oricând, priveghind neîntrerupt asupra ei, să-şi dea seama de felul cum merge, adică, dacă se găseşte pe calea cea bună ori nu. Omul care a făcut la Şanţ acest lucru şi de care depinde şi acum în cea mai mare măsură soarta cooperativei, este învăţătorul Băltăreţu, fost echipier, absolvent al Şcoalei de Cooperatori din Tg. Jiu. El este contabilul cooperativei şi cel ce ţine strânse legăturile cu Căminul.

Bine ar fi dacă fiecare cooperativă ar avea printre conducătorii ei, pe unul anume pregătit în această direcţie, lucru pe care-l văd posibil prin crearea pe lângă unele din Echipele Regale, sau chiar pe lângă toate, a unor cursuri de îndrumare cooperatistă.

Socotind după interesul ce l-au arătat învăţătorii mişcării cooperatiste, cu ocaziunea Congresului Căminelor, adunat la Leşu, şi nădăjduind că toţi învăţătorii din întreaga ţară îi dau aceeaş însemnătate, sunt sigur că aceste cursuri ar fi urmate de mulţi dintre ei.

Greutatea înfăptuirei acestui lucru, o văd dintr'o dată înlăturată, dacă Ministerul Cooperaţiei ar delega pe lân-

gă fiecare Echipă un tehnician care să se ocupe numai de această treabă.

Odată format un corp de conducători de cooperative sătești, cu siguranță că n'am mai avea prilejul să le vedem pe unele dintre ele pornite cu cele mai bune intenții și cu toată dragostea de muncă a conducătorilor ei, prăbușite nu din vina lor, ci din cauza nepriceperii. Și atunci fiecare din cei ce au inițiat o astfel de cooperativă din primele momente și-ar da seama că a făcut o treabă bună și ar avea parte de acea bucurie pe care o am eu acum când scriu acest articol.

N. N. POPESCU

BCU IAȘI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

DOUĂ ZILE LA SADOVA

Imprejurările mi-au îngăduit să fiu şi în al 3-lea an, în cadrele de muncă ale Echipelor Studenţeşti, al căror program ajunsem să-l cunosc destul de bine şi cu a căror atmosferă mă identificasem într'atât, încât vara aceasta am avut uneori impresia că sunt un echipier rătăcit într'o comună cu 23 cătune, câte sate are circumscripţia în care lucrez. Această reminiscenţă, din cei doi ani, acest suflu de echipier, m'a îndemnat să vizitez în cursul lunii August, echipa Sadova, din Câmpulungul Bucovinei.

Folosul mi-a fost dublu, — am cunoscut Bucovina „veselă grădină", cu minunate regiuni de munte, cu locuitori bravi, în strae de permanentă sărbătoare, cari mi-au amintit regiunea asemănătoare a Năsăudului. Dar timp, să petrec două zile în mijlocul unei echipe, alcătuită din studenţi şi studente, cari corespund întocmai muncii de echipier şi să cunosc autorităţi comunale şi judeţene, cari dela început, au fost cu trup şi suflet alături de studenţi. Hărnicia, dragostea de sat, veselia şi mai presus de toate modestia şi camaraderia însoţesc pe echipieri, peste tot, în vastul lor teren de activitate, din acest an. Comunele Pojorîta şi Fundul Moldovei, de pe valea râului cu acelaş nume, nu vedeau cu ochi buni tot ceeace se făcea la Sadova şi la cererea lor, Fundaţia a încuviinţat ca echipa să lucreze şi în aceste comune. Cum se împart ei, cum se împacă să facă câţiva km. pe picioare în fiecare zi, e o taină

pe care o cunosc conducătorii și echipierii, știu însă că în fiecare zi sunt unul sau doi în cele două sate, iar ceilalți sunt împrăștiați la treburi, prin văile, pe unde sunt resfirate casele sadovenilor.

Și au ce invidia, cele două comune: odată cu al treilea an, rămân în Sadova lucrări fundamentale, cum este Căminul Cultural cu baia, digul, curățirea albiei, Cooperativa bine organizată, pavilionul, teren mare de sport, ș. a. Dar, munca unei echipe nu se rezumă numai la ceeace se poate vedea în fugă, în trecere prin sat. Ceeace și-au însușit sadovenii, în acești 3 ani, dela echipă, se poate constata din vorba lor însuflețită. O vizită la dispensar edifică imediat, aci se vede câtă lume a trecut pe-acolo, câți bolnavi s'au îndreptat, câte medicamente s'au consumat. Și apoi câte învățături de folos și-au adunat sătenii dela echipieri.

Șeful de echipă, e un fel de a vorbi, căci de fapt el nu este „șef" decât în corespondența cu autoritățile, altfel este „Domnul Toporaș", căruia i se adresează colegii în chip prietenesc și toate în acest spirit se rezolvă.

Medicinista, echipieră încercată pe lângă consultațiile și cercetările sanitare, în cele trei sate, la ora mesei, este alături de gospodină, pentru aranjarea mesei. Toate trei, cu studenta dela litere și maestra de gospodărie, se înțeleg de minune, la treabă și la veselie. Inginerii agronomi, bine înzestrați cu material de cercetare și acțiune, se ocupă de pomicultură și grădini, căci regiunea nu îngădue locuitorilor o mai întinsă activitate agricolă. Despre existența și roadele medicului veterinar, ne-am convins când am văzut conștiinciozitatea cu care-și îndeplinește chemarea; iar o gospodină naivă ne mărturisește că vacile ei dau mai mult lapte de când sunt vaccinate.

Cei doi maeştri de educaţie fizică şi studentul sociolog, iscoditor şi humorist, complectează grupul. Alături de ei au mai sosit, nu de mult, un grup de cercetaşe, la Pojorâta şi câţiva cercetaşi la Sadova.

Peste toate înfăptuirile şi oamenii, iată şi pe Inspectorul Echipei grijuliu, prezent cu vorba şi cu fapta, cunoscător al oamenilor şi lucrurilor încă din campania anului 1934, care cred că a reuşit să se plaseze în rândul titularilor.

In această atmosferă de treabă, veselie şi neajunsuri, se închee pentru Sadova al treilea an de muncă al echipei cu rezultate şi îndemnuri deosebit de frumoase.

Med. Vet. Dr. I. DEJICA
fost echipier

BCU IAŞI / CENTRAL UNIVERSITARĂ

CUPRINSUL

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

BCU IASI / CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY

M. S. REGELE CAROL II DESPRE MUNCA LA SATE A CĂMINELOR CULTURALE ŞI ECHIPELOR STUDENŢEŞTI

Pag.

1. Rostul Fundaţiei „Principele Carol" 7
2. Îndemn către studenţii din Echipele Regale 9
3. Pentru continuarea muncii începute 12
4. Ridicarea neamului prin cultură 14
5. Mişcarea Echipelor este necesară satelor româneşti 16
6. Munca Fundaţiei „Principele Carol" a isvorât din nevoile ţăranului român 17
7. Metoda Echipelor Studenţeşti 19
8. Adevărata conducere a satului 20

D. GUSTI: GÂNDURI DE TEMELIE PENTRU MUNCA ECHIPELOR STUDENŢEŞTI

1. Reguli călăuzitoare pentru viaţă şi pentru ceasul de azi al României 25
2. Către Echipieri 29
3. Întemeerea ştiinţifică şi încoronarea etică a muncii noastre 31
4. Chezăşia unei munci rodnice: Căminul Cultural 34
5. Echipa şi fiii satului 38
6. Întâlnirea judeţeană a Căminelor Culturale 41
7. Un scop al muncii noastre: muzeul Satelor Româneşti .. 44
8. Despre muzeul „Satul model Românesc" 48
9. Şcoli de conducători de Cămine 51
10. După a III-a campanie de lucru 54
11. La încheierea muncii — 1935 58
12. La încheierea muncii — 1936 62
13. Cuvânt de bun-sosit la întoarcerea Echipelor Studenţeşti 66

INȚELESUL MUNCII NOASTRE

1. Pentru un crez de muncă al celor tineri *(H. H. Stahl)* .. 71
2. Etica muncii în Echipe *(H. H. Stahl)* 73
3. Pescari de oameni *(H. H. Stahl)* 77
4. Leac împotriva cârtitorilor *(H. H. Stahl)* 80
5. Înțelesul muncii noastre *(Octavian Neamțu)* 83
6. Despre fața cealaltă a satului *(Octavian Neamțu)* 88
7. Despre noi, cei din Echipe *(Octavian Neamțu)* 90
8. Cărturarii României de mâine *(Octavian Neamțu)* 92
9. Cuvânt de îndemn și de mulțumire *(Octavian Neamțu)* .. 96
10. Să mai privim odată'n jurul nostru... *(Octavian Neamțu)* 99

LEGILE MUNCII IN ECHIPĂ

1. Prefaceri și tradiții *(H. H. Stahl)* 103
2. Inpotriva unei hărnicii oarbe *(H. H. Stahl)* 108
3. Despre scopul fiecăruia din noi *(H. H. Stahl)* 108
4. Oboseala dela mijlocul drumului *(H. H. Stahl)* 111
5. Ce este un șef de Echipă? *(H. H. Stahl)* 116
6. Ședințele de seară ale Echipei *(Anton Coșbuc)* 121
7. Echipă și Cămin *(Dr. F. Popu)* 125
8. Generalizarea operei constructive la sate prin metode educative *(Dr. Sabin Manuilă)* 129
9. Organizarea dinamică a Căminelor Culturale *(Dr. Sabin Manuilă)* 134
10. Adunările județene *(Al. Lascarov-Moldovanu)* 139
11. Înviorarea satului *(Dr. Sabin Manuilă)* 144
12. „Așa se învață meșteșugul trebii bune".. *(Dr. F. Popu)* 145
13. Pentru satul românesc de mâine *(Dr. F. Popu)* 150
14. La sfârșit de muncă *(Dr. F. Popu)* 155
15. Zări noui în munca noastră *(H. H. Stahl)* 160
16. Munca inginerului silvic în echipă *(Dr. V. Sabău)* 167
17. Cercetașii în Echipe *(Aurel S. Goia)* 168
18. Munca Echipelor Regale și Premilitarismul *(Maior A. I. Gheorghiu)* 172

ŞCOLI DE INDRUMARE

1. Şcoala de conducători de cămine a Echipei *(H. H. Stahl)* 177
2. O şcoală de organizatori de muncă *(H. H. Stahl)* 187
3. Îndemnuri pentru Şcoala Echipierilor *(Dr. F. Popu)* .. 186
4. Gânduri pentru o Şcoală de Echipieri *(Gh. Focşa)* 190
5. O şcoală nouă: Şcoala de Echipieri *(Valeriu Măgureanu)* 199

VIAŢA ŞI MUNCA ECHIPIERILOR

1. „Vino şi vezi" *(Al. Lascarov Moldovanu)* 205
2. Să nu ne uităm prietenii *(H. H. Stahl)* 207
3. O toamnă târzie popas de muncă *(H. H. Stahl)* 211
4. „Fost Echipier" *(Dr. F. Popu)* 214
5. Către foştii Echipieri *(Al. Lascarov-Moldovanu)* 217
6. Echipa Regală Studenţească No. 25: Macedonia *(Dr. Sabin Manuilă)* 220
7. Echipieri ţărani *(Anton Coşbuc)* 225
8. Frăţietate de Echipier *(Dr. F. Popu)* 228
9. Amintiri *(Al. Lascarov Moldovanu)* 232
10. Cele nevăzute *(Al. Lascarov Moldovanu)* 237
11. Încrederea sătenilor!... *(Pr. Gr. Popescu)* 242
12. Echipier în Leşu... *(Dr. I. Dobrinescu)* 246
13. Căminul dela Bordușani *(Al. Lascarov Moldovanu)* 250
14. Troiţa dela Bordușani *(Al. Lascarov Moldovanu)* 253
15. O Echipă ziditoare de biserică *(Emanoil Bucuţa)* 257
16. Între colonişti în Durostor *(Emonoil Bucuţa)* 261
17. Dela munte la Dunăre şi până la Marea cea Mare *(Emanoil Bucuţa)* 266
18. Munca pilduitoare a celor din Rudăria *(N. N. Popescu)*.. 270
19. Cooperativa Căminului Cultural din Şanţ *(N. N. Popescu)* 274
20. Două zile la Sadova *(Dr. I. Dejica)* 280

BIBLIOTECA UNIVERSITARĂ - IAŞI

1985

BCU KSI CENTRAL UNIVERSITY LIBRARY